PIA
HILARIA
VARIAQVE
CARMINA

R. P.

ANGELINI GAZÆI

è Societate IESV, *Atrebatis.*

DILINGAE

Formis Academicis.

Cum auctoritate Superiorum.

Apud VDALRICVM REM.

CIↃ. IↃC. XXIII.

MENS AVCTORIS.

Vdire, legere, Lector, Auditor, velis
Hilaria non molesta, non effrenia,
Sed plena puri, plena candidi salis,
Et condiendis moribus non improba,
Animis leuandis apta, & apta paruulo
Vtiliter horis morsicandis otio,
Seu patula in umbra, seu virenti gramine,
Aut propter undam, aut subter horti pergula,
Hac igitur audi. Lector, Auditor, lege.

RATIO STYLI.

Faciles iambos edo; ne austeros velis.
Nolo tragœdus esse; quæso ne velis:
Nũ me tumere prorsus in plano velis?
Comœdus etiam nolo: cur istuc velis?
Volo fronte primâ intelligi: non id velis?
Clarè igitur audi pauca tandem, si velis;
Volo clarus esse, quæso te, fac ut velis.

PIA HILARIA

CLARIS IAMBIS EXPRESSA.

Cicada super Sancti Francisci digitis Deum laudat.

Ex huius Vita c. 8.

EST in tenuibus & pusillis reculis
LausOptimique Maximique maxima.
Propinqua ficûi cella Frãcisci fuit;
Cicada ficum manè fors inséderat;
Canebat, (vt sic efferam) cicadicè.
An ore,an alâ,nescio,stridor fuit.
Et hauriebat è fenestellâ sonum
Franciscus aure perlubente, sat sciens,
Quàm sit reipsâ Magnus in Paruis Deus.

Ergo cicadam propior intuerier,
Audire propior gestiit; Ades huc soror
Cicada, paucis, inquiens, huc te volo.
Ficu hæc relictâ protinus delabitur
Alâ per auras remigante stridulas,
Superque digitos inuocantes inuolans
Residit; exin capite summisso virum
Salute donat plurimâ; Diuus suo
Nutu redonat, ac ait, Canta soror
Cicada, canta, voce quâ è ficu soles.
Sit de Tonantis laudibus thesis tua.
Vix imperarat, mox & illa paruit,
Solitoque consonantiùs, concinniùs.
Materia iuuit, iuuit ipsum pulpitum
Digitus beati, & tantus auditor ciet
Studium canentis & populus auget nouus,
Namque vbi canendo prima diduxit labra,
Inusitatâ prouocatæ musicâ
Neptes, sorores, filiæ, socrus, nurus,
Armenta tota, quotquot in plantario
Aderant cicadæ, huc aduolarunt ilicò,
Audire cupidæ, quid rei ferret nouæ,
Pars è propinquis graminum subselliis,
Pars è fruticibus, arborumque brachiis;
At illa Thescos atque mandati memor,
Alas volucres ventilans, & osculum
Pandens bisulcum, motitansque cruscula,
Facta est Tonantis in suâ vernaculâ
Encomiastes, dum sui corpusculi
Memorare cœpit principem Auctorem Deũ

Qui

Qui tam decoram fabricam compegerit,
Adeò venuſtas tibias (& id canens
Suas tuetur tibias) volubili
Strictoque iunctas genibus internodio,
Vt ſit ſalire derepentè in arborem,
Sit deſilire derepentè ab arbore.
Tũ quæ cecinerat, (vocis accentũ grauans)
Intercalari condiebat carmine,
O vt relucet Magnus in Paruis Deus!
Franciſcus audit, & probat. Canit ſoror,
Oculoſque cantu graphica depingit ſuos,
Protuberantes ſphærulas cryſtallinas,
Nictare faciles, quando palpebris lubet,
Doctas moueri ſuſque deque, dum cibos
Aut hîc acutùm cernit, aut hoſtem ſuum
Picam voracem, & omne coruorum genus.
Collaudat alas delicati ſtaminis,
Agiles, tenellas, dædalas, partim mero
Virore, partim cærulo circumfluas,
Quas & relaxat, & reducit vt libet.
Nec illa (cantu rapta ſit licet ſuo)
Intercalaris laudis obliuiſcitur,
O vt relucet Magnus in Paruis Deus!
Franciſcus audit, annuit, Pergit ſoror
Canendo, frater audiendo, fertilem
Suam ferinam dum cicada prædicat,
Et per virentes braſſicas prædam bonam,
Quot nempe campas, peſſimas mortalium,
Hirtum animal, hoſtem floridorum caulium
Pleno vorarit ore; narrat vt iuuet

Ad has clependas pes aduncifurcifer,
Et ad vorandas dentis ambæ falculæ.
O vt relucet Magnus in Paruis Deus!
Sed lassa tandem cœpit irraucescere.
Franciscus audit, non probat. Cessa soror,
Cicada, cessa. Mox & illa subticet,
Et tam silendi quàm loquendi tempora,
Scholaris instar, à Magistro percipit.
Abiit, abire iussa. Franciscus memor
Intercalaris carminis, canit domi,
Et concinendi multus auctor est suis.
O vt relucet Magnus in Paruis Deus!
Sed & hinc cicadæ munus edoctæ suum,
Seu mane orexim prouocent, seu cùm cibo
Iam lenierunt, ore nil aliud ferunt
Nil aliud animo (quà vehi licet) vehunt;
Vnum id per omnes seminarii locos,
Per arundineta, per salicta vnum sonat,
O vt relucet Magnus in Paruis Deus!
Disce à Cicada, quisquis audis, & Deo
Da pro tenuibus & pusillis reculis
Laudem Optimoque Maximoque maximam.

B. Ioannes Euangelista post grauiora negotia cum perdice cicure animum relaxat.

Ex Caßian. c. 21. Collati. 24.

QVod agere diu vis, id aliquando nō agas.
Ener-

Eneruis animus reptat in Negotia,
Nisi à Sodale fulciatur Otio.
Inter-que-danda sunt iocosa seriis,
Sed honesta, sed decora: Multò est optima
Intercapedo, quâ laborem post quies,
Et post quietem fit reciprocus labos.
Id ore clarum, id opere festiuum dedit
Euangelista, pectoris promus sacri,
Cui totus innatarat, accubuus Deo.
Dum regeret Ephefon Præsul, alita huic domi
Cicur à tenellis vnguibus perdix fuit;
Vbi se negotiis explicarat grandibus,
Leniter adulans euocatæ, nunc cibos,
Nunc ille potum porrigebat aliti,
Tergique leniebat æquor plumeum.
Si somnus olli adreperet, caldo in sinu
Sinebat indormire pacatissimam.
Haud ita puerulí: passerē hi si quem manu
Regunt magistrâ, nunc pedunculos premunt,
Nunc ora; digitis nunc bifurcis impetunt:
Contrahere sese passer, & ventrem tumens
Verti, reuerti, nilque ferre inuitius
Quàm si vel vngue tetigeris caudam leui;
Tum namque tauro biliosior proco,
Iras acuere pertinaces, & graui
Ferire rostro lancinantis indicem.
Alumna perdix cum suo secus est Hero.
Blandùm ille mulcet, ipsa mulceri sinit,
Et si qua collo pluma deliret, suâ

Perdicis altor hanc reconcinnat volâ,
Nil tolerat ales gratius, quàm lubrico
Si lenis affricetur vnguis gutturi;
Et modò sinistram, modò vicissim dexteram
Resupinat aurem, quò Magister hîc scabens
Agitat molestam, si qua sit, pruriginem.
Fors ergo de volucre Ioannes bonâ
Meridianas exigebat ferias,
Quando leuiculus quispiam è silua recens
Venator astat, fœdus etiam tum luto;
Spinosus illi ramus ora pinxerat
Vibice multâ; pendulus tergo lepus,
Et pharetra lateri est; gestat arcum dextera,
Cui iam remissis cornibus, neruus velut
Dormire iussus, liber à crenis fuit.
Erat ille dudum Zebedæi idem Patrem
Auidus tueri, &, si liceret, alloqui.
Videt ergo, quod videre non adeò iuuat,
Et turpe ringens instar iratæ suis,
Quid video? mox inclamat. Id famæ virum:
Id sanctitatis! cum volucre! venimus
Illius ergò: tam facilè perit seni
Seniq; tanto non reuersurus dies?
Neque pluris ille Tempus aureum facit?
Compesce, fili, verba, (Ioannes ait)
Dic age, solutum dextra cur arcum gerit?
Cur? inquit ille. Luna si iugis foret
Minacis arcus, perbreui neruus suo
Neruo careret, & vigoris impetu
Egenus iret: nec sagittam mittere,

Nec,

Nec, quò libido est, destinare fas foret.
  Hic Diuus illum cassibus stringit suis.
Et vnde tanta nunc tibi miratio est,
Quòd feriantem videris senem, cui
Post alta rerum, & grauia curarum domi
Forisque gesta, mens habet torpescere,
Nisi requietis in sinu, vires nouas
Haurire liceat; vtque cernis, haurio.
Si te volente detur aliquando otium,
Quiesque fessis arcubus, quidni otium
Quiesque fessis artubus detur sua?
  Hæc senior: arcu ritè doctus è suo
Venator abiit; Vsus & res id volunt,
Neruo rigoris irremissi torpidus
Lentescit animus; hinc per auras ludere
Et apertus ire gestit; vt catuli solent,
Vertiginosum qui volutarunt veru
Seu carnis assæ, seu volucrium ferax,
Diu rotantes & rotati: liberas
Iam nacti habenas & patens pomarium,
Lætâ per herbam saltitatiunculâ
Nouos resorbent spiritus, mentem nouam.
„ Quod semper audes agere, semper nō ages.

Ioannes Breuis Eremita fieri optat Angelus & fit Angelus Breuis.

Ex Vitis p. l. 5.

DIdicerat olim haud pœnitendo fœnore

Cum fratre Eremum colere Ioannes Breuis,
(Id nomen olli iure vulgus indidit,
Nam sesquicubito longior paulò fuit)
Cœperat & Abbas more prisco dicier;
Et quos labores Solitudo parturit,
Haud tulerat ægrè, quando seu vertigine
Retroactus aliquâ, siue factus (vt solent
Qui sanctiores esse plus nimio volunt)
Caliginosâ cocles à superbiâ;
Hos ore subitus fudit ad fratrem sonos.

O frater, infit ille, quantum me mihi
Hominem esse sordet, quamque me piget mei
Maletuti, egeni, debilis: sed & leues
Telluris istos nauseabundus cibos
Nec fero, nec vltra ferre si velim, queo.
Sempérne bibere, semper in somnos graues,
Leuesque ruere, semper hac circumdari
Cogar lacernâ, quæ nec arceat gelu,
Nec reprimat æstum? cogar & facere & pati
Quadrupedis instar aspera, indigna, horrida?
(Attentus aures interim frater dabat,
Ecquo illa tandem dicta vergant, inscius)
Tono & tenore progreditur eôdem Breuis.
Et has laboris tædet assidui manus,
Quas mille calli de tenellulâ cute
Fecere marmor, (totus hic alter tremere,
Et ne relictâ sede in antiquas ruat
Periturus ollas frater, expauescere)
Sed Breuis in altum se erigens. Cælum bonū!
Angelica quam me vita mulcet, & trahens

Sur-

Surſum illa, propiùs angelos, propiùs Deum,
Propinat altas ecſtaſes, hauſtus meri
Quod Angelorum bibitur ore Nectaris.
(Ad ſe redire frater, expulſo metu)
Et Breuis; O, inquit, Angeli ſors aurea!
O quam beatum ducit æuum, qui ſibi
Haud ſarcit, haud reſarcit, haud net, haud ſuit,
Verùm coruſcus lucis amplo in pallio,
De luce ſola viuit, & ſolam bibit.
Stat igitur eſſe, & mox licebit, Angelum;
Hominemque penitus exeo, exuo, exſpuo.
Repente poſitâ veſte nudatiſſimus
In altam Eremon euolat pernix Breuis,
Gemente fruſtra fratre, nec remoram dare
Valente manibus, nec valente vocibus.
„ Ea paruulorum eſt indoles, vt corpore
„ Sit animus ollis grandior pedes decem:
„ Et more Bruti, Quod volunt, valde volunt.
Generoſus ergo Nanus vnum & alterum
Fors ſeptimumque vixit impranſus diem:
Non ille potus, non cibi hauſit miculam.
Quin hiſce conſtans vocibus ſibi ſuum
Stimulabat animum, Perfer, obdura Breuis,
Breui futurus, id quod ambis, Angelus;
Breuique factus ales in trigeſimum
Rapiere cælum. Vix calente ſpiritu
Fatus ea fuerat, en tibi grandis culex
Scapulas futuri dente mordet Angeli.
Sed hinc & illinc cœpit œſtrum multiplex
Fodicare pectus ſanguinemque ſugere;

Fruſtra ille dextrâ ſeu ſiniſtrâ ſe mouet;
A ſemipoto pectore in tergum ruunt,
Et illud auidâ combibunt promuſcide.
Sed eſuribant & ſitibant diriùs,
Ferociuſque murmurabant ilia.
Hîc Nanus aurem vellicat tandem ſibi,
Sublimiora, ô Nane, Nano quæritas,
Quæ nec Gigantes, nec Gigantū auſint Patres
Quod Angelorum nectar optas, hoc loci
Non coquitur, alia ſede quærendum eſt tibi.
Ad te tuamque cellulam redi citus,
Hominemque reprehende, ſi tandem ſapis;
Hîc agere vitam Cælitem, non eſt tuum.
Redit ergo greſſu ceſpitante ſeminex,
Et ſcipione nixus, & trepidus caput,
Breuiorque quam ſolebat, ad cellam Breuis,
Foreſque & aures fratris actutum ferit
Germane, cellam pande, rigeo frigore,
Sitique totus enecor, totus fame.
Siletur intus. rurſus exangui volâ,
Genuque nudo ianuam pulſu quatit.
Dormire frater ſimulat: & tandem vigil,
Fr. Quis es, quis inquã es qui meaſtūdis fores?
I.B. Ego ille (fratri crede) Ioannes Breuis.
Fr. Falli videris, aut videris fallere;
Quem te eſſe fictâ voce mentiris, meus
Nuper in hominibus eſſe frater deſiit.
I.B. Ego ipſe frater pumilo, Ioannes Breuis.
Fr. Fortaſſe nequam es pumilo, quē Tartarus
Alit ad minores malitias, aut ad veru.

F.B. Mi frater istos apage, si placet, sales.
Alterius egeo, nec iocorum tempus est.
Ne quæso fratri proroga famem tuo.
Fr. Plenis cucullis frater ambrosiam bibens,
Totisque Nectar ille scutellis vorans,
Vsu atque fructu nunc abundè est Angelus.
Eheu, ait suspirio longo Breuis,
Homo sum, alienum nil Hominis à me puto.
Exaudiebat frater interim sonos
Stipem rogantis, & latrantis impiè
Stomachi, misertus ergo recludit fores.
Pudore solo amictus ingreditur Breuis,
Hominemque sindonemque rursus induit.
Nil tulerit aliud: id lucri saltem tulit,
Et iure meritus id videtur optimo,
Quod nuncupari possit Angelus Breuis;
„Sic prima labes & ruina siderum
„Ambitio quondam fecit Angelos breues.

Dæmon factus simia, cereum gestare iussus à S. Dominico, digitis amburitur.

Ex Vita S. Dominici l. 2. c. 7.

Dominicus, illud aureum Caput Sacri
Ter & colendi, terq; venerandi Gregis,
Quàm gratus Astris, tam fuit (si quis fuit)
Inuisus Orco, inuisus Orci Principi.
Quoties Auernus, quantus ille quantus est,
Quicquid odiorum, quicquid intus fraudium,
Quic-

Quicquid veneni, quicquid impetus fuit,
Id omne in vnum torsit? at frustrà fuit:
Hæc odia, fraudes, & venena, & impetus
Solius oculi vel minuto verbere
Dominicus amandabat in Nihili scrobes,
Aliquando factum, vt cum suis tribulibus
Certaret imi quispiam subsellij
(Habet ima, media, summa Styx subsellia)
Pro mille cyathis igne mixti sulphuris,
Centumque plagis dedolando tergori,
Si non Dominicus rueret in casses suos,
Saltem leuiculæ seu minoris noxiæ.
Dumque ille noctis in pio silentio
Vigil exararet rem suo bonam Gregi,
Sensim nigellus in Beati cellulam
Et per caminum labitur dæmunculus,
(Nigros nigra decent ostia) & mox simiæ
Vestitur ora, tamque turpis simiæ,
Risum vt cieret, & cieret nauseam.
Oculi fuêre luridi, pæti, caui,
Hirquis sinistra, dextra contuentibus.
Nasum ille simus & retorridus labra,
Totusque densos horridus pilos, nisi
Antarcticus quâ parte conditur polus.
Olebat hircos ala putidissimos.
Ingreditur ergo scênicus lauernio,
Proditque bellus histrio in proscenium,
Mediaque cellâ cœpit instar histricis
Nunc dexterorsum, nũc sinistrorsum in caput
Volui & reuolui, more nunc hinnulluli,

Aut

Aut lusitantis sphærulâ feliculæ,
Capite coniscans crebrà, crebrà saltitans,
Et conquiniscens & genu pinsens humum,
Variare gyros, gestuumque vortices.
Et vellicasset impudentiusculus
Vestem Dominici pellubens, mosset loco
Auidus sedile, lumen exstinxet, libros
Dedisset euris ludibria, Timor vetat,
Vetatque cælo freta Diui sanctitas.
Bis, vestis oram proximè, duxit manum;
Bis & reduxit; ter sedile nisus est
Succutere, ter renisus exsiliit retrò.
Videbat & tacebat, interim pia
Scribens Dominicus. Inde mirus morio
Figmenta mira factitat miris modis;
De ventre tumido molle tympanum creat,
De nare bifidâ tibiam, mox cum suâ
Tripudiat vmbrâ Satyricè ac Ionicè.
Immotus, indiremptus interim pia
Scribit Dominicus. Pergit Impudentia,
Viribus eundo crescit, & propior viro
Effecta, tandem fit malo propior suo.
Super ergo mensam scriptitantis inuolat
Ardelio nugax: Hîc repentè Dominicus
Nutu sinistræ, luminumque fulgure,
Mandat, vt eodem restet in vestigio,
Age, inquit, istoc ne pedem traduc loco,
Et hunc, velis nolisve, cereum gere.
Paret misellus, & nouus iam Lucifer
Fronte caperatâ restat, & cum cereo

Ar-

Ardente fixus ingemit: Pergit tamen
Diuo facessens, quà licet, negotium
Stridore grandi, dentibus dentes molit,
Subditque labio despicabundus labrum;
Iaculo oculorum flammeorum territat,
Dextrâ & sinistrâ & pedibus alternis minax.
Sesquipede linguam exertat: ingens halitu
(Quem trahit ab imis faucium repagulis)
Cum pertinace cereo bellum gerit;
Sed ludit operam, spiritum ludit suum;
Fluit hic inanis virium. Interim pia
Scribit Dominicus; interim ardens cereus
Edacis ignis damna tandem sentiens,
Morti propinquat, & propinquat vnguibus,
Vicinus ardet, Ole, res agitur tua.
Hîc Pantomimus vertit histrioniam,
Exuere tentat simiam; non est potis:
Excutere ceram tentat; & non est potis.
Comœdus esse desinit; Tragædus est.
Reapse flammis vstulatus pollicem,
Reapse frendet, vlulat, implorat Stygem,
Stygem vniuersam. Scriptor interim pius
Ioco pudenti sub cucullo lugubres
Ridere questus, lacrymasque simij.
Is abire tandem iussus ictu virgulæ,
Celerior Euro se recepit ad suos,
Vbi mille pateras æstuantis sulphuris,
Ictusque centum compluendo tergori,
Conuenta iuxta pacta, victus pertulit.

Viuat Dominicus & triumphet, dæmonem
Qui versipellem in pelle multauit sua.

Dæmon naso captus à S. Dunstano.

Ex Vita S. Dunstani, c. 8.

SCAZON.

DVnstanus, Anglicana gemma, viscosas
Opum ac honoris atque gloriæ bullas,
Et bracteatæ vanitatis armillas,
Velut putamen æstimans nucis cassæ,
Valefecit Aulæ, lubricæ viæ cœno.
Digressus inde, lætus ilicet sese
Compegit arctâ cellulâ, rogatuque
Pulsare creber cœpit igneo cælum,
Vindicibus artus delicatulos pœnis
Cruciare, lacrymis impluens solum densis.
Si cui venire, si luberet audire,
Creber salutis monita sana dictare.
Quin penicillo, quo valebat insigni,
Icuncularum signa bella diuarum
Subinde fingens, & subinde ludebat
Imitans in vdâ, quæ luberet, argillâ.
Erat & eburnos corneosque crateras
Artifice torno moliens: caminumque
Fornaculamque machinatus & folles,
Variumque cælum, forcipesque fallendo

Su-

Sudore vario tempori, modo is lamnas
Argenteásve ferreásve tundebat
In varia anaglypha, nunc & æreas sollers
Industrioque celte fabricabatur
Genus omne statuas. Sic Deo & sibi viuens
Placida terebat tempora, & dies puros.
Inuidit Auctor inuidentiæ, morso
Non leuiter vngue, dentibusque luxatis;
Per & Acherontis ima, summa iuratus,
O calue, faxo, calue, ne diu tantus,
Talisque degas. Dixit, & viri formâ
Se conspicandum præbet ad fenestellam,
Sibique fieri fabre quippiam poscit.
Dunstanus ibat, iamque forcipes præsto
Admorat igni, & frusta virginis ferri,
Quando esse multiformis & merus Proteus
Scelus ille cœpit, voce, fronte, vestitu.
Agnouit ora mutuata Dunstanus,
Vrsum latêre veste subter humanâ,
Subque variante pileo doli nidum.
Dissimulat, atque turbulentius pingues
Exstimulat ignes ingruentibus ventis,
Litanthracesque congerens aceruatim,
Aspergini sque crebrà compluens imbre,
Incogitanti ferream fabam cudit.
Primùm seniculus ille visus est vultu,
Edentulus, capularis, obsitus rugis,
Similemque lanæ succidæ gerens barbam,
Colore nasum coctili parem cancro,
Oculum natantem in lippitudinis stagno.

Et ſcipionem moritabat ambuſtum,
Grandemque gibbum poſtferebat in tergo.
Tunc exſcreando, tuſſiendo, nugando
Nugas aniles, ſi poteſt, viro bilem
Ciere ſatagens. Interim faber ſanctus
Indulget operi, flabra anhela ſuſtollit,
Agitatque flammas; fumus ater in cælo;
Animoſa volitat hinc & inde ſcintilla.
Noua ſcena; Namque prodit ore conuerſo
Dæmon, puellus derepentè pulchellus,
Laſciuus ore, doctus eloqui mella;
Oculo decoro, ſed ſalace criſpatâ
Comâ, ſub aures pendulâ, Paris totus.
Dunſtanus oculo contuetur obliquo.
Inter ea folles torridùm, horridùm ſpirant,
Candere forceps properat, & velut præda
Geſtire viſus, & ſalire vicina.
Exin procacem, ſed venuſtulam Proteus
Dat ſe puellam, bella colla nudatam,
Niueam papillas gemmeas, capilloſque
Libidinoſi dente pectinis comptam.
Sperabat Orci pabulum, genis blandis,
Naſo venuſtè longiuſculo, labris
Roſeis, ocellis morſicantibus, voce
Meretrice, caſtum turpitudinis flammâ
Animum Beati vellicare furtiuâ.
Ille vice versâ mox & impiger, dextrè
Collineatâ dexterâ, rapit ferro
Candente naſum, peruicaxque conſtringit,
Ne quâ viâ vi præda poſſit elabi.

Exoritur atrox pugna; Tartaro teste,
Ab orbis incunabulis par non fuit,
Et præcauente Tartaro, par non erit.
Viuit etiamnum nidor improbus nasi
Forcipe coruscâ luculenter exusti.
Dunstanus igitur retroactus, & ferrum
Tenace comprimens manu, refragantem
Introrsus aduocare per fenestellam
Nasum petulci dæmonis: sed hic grandi
Certat vlulatu, certat impiis diris,
Queis animi Erinnys insolentior bullit.
Nostrate nares frendet igne torreri,
Et se superbus retibus suis captum,
Nasoque captum insanit à fabro vili.
Furit, execratur, imprecatur horrenda,
Deripere sese pugnat omnibus pugnis,
Pede, dente, linguâ, dexterâ sinistraque,
Stridoribusque sibilisque decertans,
Et nunc maledico felle, nunc precum melle,
Emancipandi quærirat vias nasi.
Verùm labore sudat improbo, sudat
Labore Dæmon improbissimo. Nasum
Dunstanus arctat arctiùs, pio risu
Vinctum flagellans, impium facit ludos.
Veniâ ille tandem forcipis relaxatæ,
Nidore plenus, & pudore suffusus,
Repetit Auerni limen, occulens nasum,
Iocosa risus ansa ne suis fiat.
Io triumphe, io triumphe, Dunstane.
Iure ille sartor Inuidentiæ, pœnas,

Nil

Nil minus opinans, has suo fuit naso,
Ipse sibi turdus; & vorans quod intriuit.

Ouicula S. Francisci piorum monitorum memor.

Ex eius Vita c. 8.

SOror cicada si fuit, fuit & soror
Ouicula, dono sors tibi quondam datum,
Francisce, menti concolor animal tuæ.
Hanc tenere amatam, sed piè, sensu pio,
Ceu lenitatis symbolon alebas domi.
Hanc non pigebat voce nutuque alloqui,
Sed & monere. Sæpè dixti candidè,
Audi benigna monita, si sapis, soror,
Harum Parenti & Principi rerum Deo,
(Qui condit imbres gramini, gramen tibi,
Te condit homini, condit & hominem sibi)
Quidlibet amoris ac honoris exhibe,
Frequensque grates redde pro captu tuo:
Seu cum auida somni (lectulum tuum tibi
Natiua sternet culcita) incumbes humo,
Seu cum resurges, & salutans Phosphorum
Hiante stabis ore, Cælum suspice.
Et quando socias inter, in pratum rues,
Famem vt repellas, & repellas vt sitim
Cum labra lymphis proluês illimibus,
Caue ne vel vmbram pullulantis trifolij,
Vel tenuis vndæ stillulam libaueris

Primore labio, ni priùs ſuſpexeris,
Cibus vnde, potus vnde labitur tibi.
Do veniam vt ædem ſæpiuſculè ſacram
(Acclinis arrigebat aures Pamphila)
Intres, at intres, non haram vt ſoles tuam:
Illuc moleſtos, indecoros, abſonos
Inferre greſſus vnguis extremi time.
Lanæ vt nitorem virginem ſerues tuæ,
Ne te voluta more lutulentæ ſuis,
Sed rore puro, aut fontis vnda limpidi,
Subinde lauere, macula ſi fuerit tibi;
Si nulla fuerit, tu tamen nullam laua,
Vt puriori in vellere placeas Deo,
Qui puritatis auctor eſt, amator eſt.
Vide ne arietes, neve in obuios ruas;
Caue ſiue morſu, ſiue morſiuncula
Pecora, vel homines, vineasque vellices.
Caue deuouendos floſculos altaribus
Vel ore laceres, vel bifurcato pede
(Malè feriatæ felis inſtar) proteras.
Iſthæc bidenti iuſſa Franciſcus dabat.
Aſt illa poſthæc omnium memor probè,
Molli recumbens herbula, ſecum ſibi
Ea reuocabat, inſtar eſi graminis.
Si cui veniret obuia è fratrum grege,
Properabat olli blandiens, olli caput
Honoris ergô protinus ſummittere,
Caudam remulcens veſtibus, flocco tamen
Nullo relicto, ne negotium daret.
Si feriari forſan adlubeſceret,

(Suæ-

(Suæque dulces beſtiis ſunt feriæ,
Neque ſemper arcum feriæ tendunt ſuum)
Non illa feli, non cani colludere,
Sed ſola, ſola ſi foret, ſin, cum pari
Vel oue, vel agno contribulibus ſuis
Aut ſaltitare, aut curſitare ad terminum,
Audit canentes in pio fratres choro?
Concedit illò præpropera, nullo duce,
Magnæque ad aram Matris inflexo genu,
Süaue balans, hac ſalute Virginem
Matrem ſalutis animal impertit pium.
Et dum tremenda, præcinente cymbalo,
Sacrificus altùm ſurrigit Myſteria,
Mora nulla, curuat poplites reuerens pecus,
Et teſtem honoris indit oſculum ſolo.
Ridebis Hugonota, ſi fors hæc leges;
Naſumque rugans inquies, belli logi.
Frendebis Hugonota, ſi fors non voles;
Viuet, vigebit Veritas, Error cadet;
Germana Franciſci ſoror, docilis bidens
Frendente te, ringente te, laudabitur.

Hæreticus ſcrutator ſcrutari docetur.

Vid. Baſil. Ep. 118. in Eunomium.

SCAZON.

HAEretice ſcrutans omnia & nihil ſcrutãs,

Quid inane cudis & recudis examen?
Quid Prima Rerum cum Manete scrutaris.
Et grande solium Triados, instar Arij,
Et illa tentas assequi, vt sophus quondam
Eunomius, in quem tela stringit arguta
Basilius ille iure maximo Magnus?
Quid deinde tanto temporis tui damno,
Scrutaris instar improbi Berengarî,
An Christus insit Eucharisticæ Mensæ?
Quid tê fatigas, hæc minuta scrutando?
Pernice pennâ fretus, Icari more,
Scrutare potius digna mentis alatæ.
Scrutare talpas in cubilibus furuis,
Quā nare bulbos, hortuli tui gazas,
Per multa spatia dissitos odorentur?
Scrutare Dominam noctuam, quid in rimis
Diem illa totum somniet latebrosis?
Quot deinde muscas nocte captet illuni,
Suos vt hieme nutriat domi pullos?
Scrutare Arachnem pendulæ colus matrē,
Quanam hæc amussi, quoue circino telam
Discriminare nôrit, arbores inter
Vtrimque filo pensilem, super riuo?
Aequo docente, stamen illa festinet,
(Vbi nimbus atrox ingruit) resorbere,
Suique ventris in penu reseruare;
Vngues acuere, præda si stet in tricis;
Pedes vicissim spiritu labellorum
Calfacere, diro si premantur algore?
Scrutare prouidentis ora formicæ,

An ſint anhelæ, dum cucurrerit, fauces?
Vbi ſe relaxet hepar aut diaphragma,
Vbi dorſuales ſpinulæ, quibus ſenſim
Capitis medulla prorogetur ad caudam?
Quid populus iſte Myrmidon, propinquantis
Oeconomus hiemis, horreis ſuis condat
Tam fabrefactis horreis, per occultos
Terræ mæandros verticeſque diſpoſitis?
Quis hic puſillum crederet Magiſtratum
Dare iura læſis, mortuis ſepulturam,
Stimulumque pigris, transfugis grauem mulctam?

Scrutare apiculam, nec verere ſcrutando
Acuminata vellicare poſtica.
Subi penates Regios, fores pulſa,
Regem ſaluta cum ſatellitum turmis,
Veniamque poſcens alueare rimandi,
Apum labores, indolemque pernoſce,
Flores legentûm, flaua crura turgentûm,
Dare properantûm melſa cereis thecis.

Scrutare, quo ducente, quo magiſtrante
Tenellus ille ſerici pater bombyx,
Animalculorum iure Rex (huic Reges
Dominique rerum ſupplicant, vt à vulgo
Egente diſtent atque plebe pannoſa)
Precioſus inquam vermis, antequam belli
Deoneret auri, ventre quod gerit, filum;
Tamdiu labore maceratur ingenti,
Toties ſeipſe ſtringit, ac nouus pelle,
Nouuſque roſtro, victitanſque frondoſa

Moro refudat, pectoris sui donec
Exenterator prodigus, laboratos
Det ore fusos, byssinumque subtemen?
  Scrutare tineæ (quæ tuam tibi mandit
Occulta vestem) delicatulos dentes,
An atterantur, an subinde laxentur?
An stomachus olli largus, an capax aluus?
Si lapsa ab alto crusculum sibi luxet,
Quis medicus illam, quod malagma persanet?
  Scrutare falces scorpij bifurcatas,
Iaculumque caudæ: Si momorderit, virus
Ipsum medela est, & medetur affrictu:
Causam nocentis & medentis indaga.
  Scrutare & vnde gutturi tuo figant,
Si te priores viderint lupi, rauim?
Cur non & illis te occupat prius visis?
  Scrutare, cur palpêbra felibus, Lunâ
Ineunte crescat, exeunte decrescat?
  Scrutare culices, mobilissimam gentem,
Quibus vnda putris pectus, & cor, & vitam,
Et caput, & alas & iecusculum format.
Sique adlubescit, vise quâ viâ, quâ vi
Promuscis illa fistulosa sorbendo,
Fit tuba canora, & nunc tibi cutem sugit,
Nunc tundit aures musicâ peregrinâ?
  Scrutare glires, vt silenter (integra
Quando oua clepere moliuntur è corte)
Duo tresue coëunt, veste noctis induti,
Et cum lucernâ fraudis, irruunt nido,
Ad oua tendunt, & reperta circumdant:

Sed

Sed illa moles in minuſculos rictus
Negat introire reſpuitq́ue geſtari.
Quid agant? ſuſurro fraudulenta glirino
Conſilia captant, exprimuntq́ue captata.
Supinus vnus ſternitur, dein prædam
Pedibus prehenſans, atque ventre ſuſtētans,
Fit currus ouo, fit Sodalis auriga,
Fit & caballus; bella cauda fit temo.
Biforem in cauernam molliuſculâ rhedâ
Sic vehitur ouum. Dic age ô cauernoſe
Scrutator, aſtus vnde tantus eſt gliri?
Scrutare volucrem, neſciam tibi nidum
Exſtruere, ſed raptare non ſuum gnaram.
Ille ille cuculus, ales aureæ vocis,
(Calamus aberrat) ales æneæ vocis,
Poſiturus ouum, (iamq́ue iamq́ue quod fœta
Abiturit aluo) carduelis in lectum,
Aut motacillæ neſcientis irrumpit,
Aliena mactat oua, dein ſuum ponit.
Domum redire mater interemtorum,
Ouoq́ue facilis incubare ſuppoſto,
Fotuq́ue ſenſim fœtui dari vita,
Tandemq́ue cuculi filius foras ire:
Et grande nati pondus, improbè ſudans
Puſilla nutrix educare venatu
Araneorum, vermium, locuſtarum.
Scrutator audin'? per tuam fidem narra,
Quâ parte cerebri deliteſcat id mentis,
In matre cuculo, in carduele nutrice?
Scrutare cur maritus ille gallinæ

Tanto leonem seu leam metu quasset?
Quis, esto, balet, ruditum suum bardus
Asellus edat, susque rauca grunnitum;
Baubet molossus, atque ganniat vulpes;
Leo nil moueri, nil leæna terreri.
Cuculusque cuculet, esto, bubalet bubo,
Aquilæque clangant, perstrepat coaxatrix,
Geminetque coruus eras suum, suum cornix;
Leo nil moueri, nil leæna terreri.
Esto, caballus hinniat, boet taurus,
Esto lupus vlulet, frendeatque panthera,
Frematque tigris, barriat elephas dirùm;
Leo nil moueri, nil leæna terreri.
Oscen diei sedulus resurgentis,
Si manè primum voce gallus argutâ,
Aut voceleni consalutet vxorem,
Aut timidus hostes, inuidúsve riuales
Clamore tundat, obuios abacturus;
Tum leo moueri, tum leæna terreri,
Ponere furores, & iubas reclinare,
Caudamque ventri frigido subhastare,
Tandemque pauidi quæritare spelæum.
Contra leones gallus acer obtutu
Intrepidus astat, & suæ decus cristæ
Animosus agitat, atque gloriabundas
Expandit alas. Quærre belle scrutator,
Et vnde tantus terror est leænarum?
Et vnde tanta vis vigorque gallorum?
Scrutare remoram, dum reciprocos æstus,
Rabiemque pelagi insanientis irridet;

Dum

Dum mille remis, remigumque ſudantûm
Validis lacertis, hircus vnus exilis
Piſciculus obſtat; dum frementibus ventis
Roſtra & rudentes, anchoraſque rupturis,
Suaque ſcopulos ſedo pænè rapturis,
Hærens carinæ, quas lubet, moras figit,
Has & refigit vt lubet, mari, ventis,
Naui atque nautis neſciis vale dicens.
Mare, nauta, ventus & carina, mirantes
Ignota vincla tam repente laxari,
Suos inire, quà dat impetus, calles.
Scrutare linguam dædalam, palatumque,
Fontemque vocis ſpiritum, laryngemque,
Roſtrique valuas oſſeas, & inquire,
Quando eruditus pſittacus ſuum χαῖρε?
Quo latere ſeſe lingua cogat in vocem,
Vt χῖ, vt ἄλφα, vt & ἰῶτα componat?
Arrigat vt aures, vtque ſuſcitet mentem,
Vt os rotundet, vtque gargarizanti
Similis, in oris intimo ſui cælo,
Imitata verba parturire contendat?
Tuâque tute ſciſcitare de linguâ,
Quî ſe ipſa libret intus, obſtetricante
Cum gignit ore duriuſculum Tzetzes,
Aut glabriora verba Teutonum, denſis
Confibulata conſonantibus verba?
Scrutare pulicis arma, queis tuum tergus
Et morſicari cernis & rubricari;
Quis ſenſus illi (mox vt incubas ſpondæ)

 Vt

Vt stram densa penetret, vsque dum tendat
Ad te benignis dentibus salutandum,
Nocturnus hospes hospitem, diurnusque?
Tandemque, tanta si libido scrutandi est,
(Vt hanc calendis Ianuariis strenam
A te reportet, abs Adamico lapsu
Scrutationis impiæ Pater Dæmon.)
Scaturientes perdius que pernoxque
Scrutare caligas, dum vacabit, Herodis.

Frater Adolphus hydriam lactis in caput suum effundit.

Ex Bellarm de transl. Rom. Imp. c. 2.

SAcer Ordo, fune gloriosior, velut
Regum monili, (verius dicam) velut
Superum monili, pace non liceat tuâ
Huc deuocare de tuo Adolphum Grege?
Comes Holsatarum magnus Heros is fuit:
Sensus, honores, & voluptatem leuis
Non æstimabat pulueris dipondio.
Vxore cœlo redditâ, domi duo
Olli fuere filij, ambo floridi
Aetate, formâ, viribus. Facto his vale,
Cucullum Adolphus pauperem sub Nobili
Francisce contubernio sumit tuo.
Illic inediæ cultor improbissimus,
(Sit venia verbo duriori) dirius
Generosa crucians membra, quam efferri queat,
Gra-

Gratuſque ſuperis victimarius ſui
Sic ſeipſe iugulat, ſic ad aras immolat.
Dum manè quodam fortè cum ſocio pare,
Per ruſticana ſubditorum limina
Olim ſuorum corrogat Sodalibus
Mendicus eſcam, contigit, luto vt graues
Irent ab onere vterque ſudantes ſuo,
Irent anheli: mixta ſed piis pia
Alloquia precibus, & preces ſuſpiriis
Iactis in altum leniebant ſarcinas:
Socius gerebat manticam grauidam ſtipe
Genus omne panis, candidi, gregarij,
Et furfuroſi, ſæpè mures & ſitum
Sapientis: inerant dona gentis ruſticæ
Sectilia porra, rapa, poma, braſſicæ.
Sed grandem Adolphus hydriam, pari ſtipe
Genus omne lactis, & ſeroſi, & mucidi,
Et fortè menſes aliquot obliti in penu;
Boniq́ue floridiq́ue perpauxillulum.
At at cohortem conſpicantur eminùs,
Hos inter eminere Principes duo,
Circumpedeſq́ue pòſt & antè plurimos,
Specie, iuuentâ, veſte, pileo pares,
Conchyliorum delibutos ſanguine.
Erat videre ſaltitabundos equos
Siniſterorſum, dexterorſum, nunc iubas,
Nunc capita venditare crebris nutibus,
Et reduplicati poplitis volumine,
Seſe intuendos & ſibi & aliis dare
Phaleris & auro nobiles, greſſu arduos.

Equis, equitibus, alta, versicolor caput
Pluma superexstat: & propinquant: & suum
Socius Adolphum commonet, Nati en tui,
Adolphe, vero veriùs, sunt hi tui.
Hic totus animi pendet, ac tacitus sibi
Susurrat, Ecquid hydriâ fiet meâ?
Seque ipse tuitus, hæret hoc ipso magè.
Erat instar hirci barba longa, olida, hispida;
Manus atra, callo dura more marmoris;
Pedes lutati, vestis attritissima,
Hinc inde panno dispari circumsita,
Et funis ipse præ senecta tricies
Fractus, redierat tricies nodum in nouum.
Quid faceret? aliò digredi negant viæ,
Et aliquis vltrà progredi vetat pudor.
Ergòne parentem luridum ac inglorium,
Et hac gerentem fœtidâ manu hydriam
Nati videbunt? quid animo voluent suo?
Quæ verba rumpent pro pudoris, pro piæ
(Si fortè pietas hæc erit) bilis modo?
Fatebor Illud passus humani fuit;
Aliquid ruboris exoleti marcidas
Genas notauit; sed notari vix volens,
Sed & breuiculum. namq; mox metum exuēs,
Adolphum Adolphus induit, magno impete
Animoque frēdens, siccine ô nequam Pudor,
Tam facilè tu me subderes? non est tuum.
Tun' me in triumphum duceres? nō est tuum.
Fert aliquid animus, fert & aliquid hinc manus;

Vi-

Videbis & dolebis, hoc erit tuum.
Dictū atque factum; iam propinquis filiis,
Reuerenda Patris ora noscitantibus,
Is duplice palmâ lactis hydriam in caput
Sustollit, & quod inerat, id totum in suos
Effundit humeros, ora, barbam, brachia,
Et simul Adolphum sic Adolphus increpat.
Itan' erubescis ferre lactis amphoram?
Iam capite toto prode, quid gestaueris.
Et prode veste tota, in opprobrium tui
Pudoris & ruboris, i, nunc albica.
Hæc ille victor. Retroactus ilicet
Miser cucullus factus effusi fuit
Noua lactis huius hydria. Adolphus suo
Repente socio discolor totus, fuit
Canis verendus factus è vestigio.
Adeo capillos tinxerat lac impluens.
Quid cogitasse crederetis filios
Hoc Patris ausu? quid petulcos asseclas?
Fors erubuerint, fleuerintve, riserintve,
Abiere. Rediit candidatus ad suos
Adolphus, illum Ianitor vix agnitum
Vix ducit intrò, tam colore disparem.
Adolphe viue, viue nobilissimâ,
Illustris, Heros, hac tui victoriâ,
Adolphe dignâ te, & tuæ vestis Patre, &
Patre tam beato tam beatis filiis.
Næ victor ille est, qui pudorem, qui metum
Abire iussit exules, vt se Deo
Propius dicaret, & sacraret sanctius.

P. Franciscus Borgia porcum gerit.

Ex Vita l. 4. c. 1.

DVm luculentus est mihi focus domi,
Quid est necessum poscere è vicinia?
FRANCISCVS etiam magnus heros BORGIA,
Orbique notus Hesperi, dux Gandiæ,
Idemque Prorex nobilis Valentiæ,
Omnia perosus angue peius & cane
Lutosa rerum seculique commoda,
Sociis IESV Patribus nomen dedit.
Hic iam per aliquot se sibi & suis probè
Probârat annos, quando missu IGNATII
Lustrare iussus Lusitaniæ plagas,
Auctoritate maximâ, lustrat, monet,
Solatur, animat, carpit, emendat, docet.
„ Opere docetur pleniùs, quàm pulpito;
„Iubetque validè quisquis exemplo iubet;
„Linguâ validior est manus, & hinc Borgia
Laboriosa, despicata, vilia
Aggressus opera, sic facem præit suis,
Nunc fodere lætus, nunc olentes fœtido
Efferre sordes vehiculo promtissimus:
Iam vile cinctus supparum, pingues lauat
Procurnus ollas; seminudus brachia,
Tenaciorem rodit aruinam manu.
Iamque ibat aliis præpeditis clauiger,

Se Ianitori ianitorem subrogans;
Audire nolam facilis ostiariam,
Ibat, redibat; nunc egenis diuidens,
Et hos & illos alloquens, vt res dabat.
Sed en feribat pulsus insolens fores,
(Etenim vetusto iure semper Gentium,
Quicunque gestat dona, iuris hoc habet,
Portam vt potenter feriat atque referiat)
Crepitaculumque clamitando tinnulum,
Sono sonabat crebriore grandiùs.
Volat repente Borgia, sic tamen volat,
Laudata gressus vt regat modestia.
Vbi porta patuit, en suem oblatum in stipē
Ambustum, obesum, euisceratum conspicit.
Quid faciat? aberant qui suem inferrent domum. (ret,
Flocci ergo pendens ecquis & quantus fo-
Vir id senectæ, id muneris, lubens huic
Se subdit oneri, tollit enectæ suis
Antica crura, lentiusque coniicit
Ambos in humeros, hæc dein percommodè
Decussat ante pectus; occisi caput,
Et ora porci prominent instar mitræ,
Dissectus illi venter exornat latus
Vtrumque, ritu Principalis cycladis.
Postica caudâ sordidam verrunt humum.
Regressus intrò sarcinam bellam gerit,
Et neque pudori, nec labori, nec suæ
Vesti ille parcit; hæc cruore & vnguine
Adipata sordet; sudor ilicet grauis

Fluit ore toto, vi laboris improbi.
Pudoris hilum vultui prodit minus,
Quam si per agros palliatus ambulet,
Et inambulasset in suillo hoc pallio
Gratanter vrbis vniuersæ compita,
Cælo vt placeret, & studeret proximo,
Si sic iuberent, queis iubere dat Deus.
Suspiriosus in culinam dissitam
Venire tandem lætus. Hoc spectaculo
Coquus in stuporem rapitur, ac impos sui
Trepidata verba truncat, Ecquid conspicor
Mi pater, & vnde, & quomodo, & cur hoc pecus
Superque tergo? quin mihi, quin alteri?
Mora nulla, porcum deripit. Frater bone
(Franciscus infit ore leniusculo)
Stuporis huius desine. Anne mira res,
Si det vehiculum dulce bestia bestiæ?
Si porcus humeris hunc suis porcum gerat?
Macte ô beate Borgia, huius tesserâ
Tam bellicosæ, tam potentis hac tui
Tuis relictâ Posteris, victoriæ:
Hæc te tuorum Cætui Caput dedit.

Dæmon Lutheri magister discipulo suadet vt Missam missam faciat.

Lib. eiusdem Lutheri de missa tom. 7. fol. 479.

ATro ne fastæ noctis in meridie,

Lu-

Lutherus, odium cælitum, terræ pudor,
(Sacro cucullo nondum in vrticas dato,
Nequedum coronâ natâ in hiſpidum nemus)
Dormibat altùm, facilè tricenos pedes:
Miraris? altis & profundis amphoris
Exhauriendis dimicarat pridie,
Profunda totus, alta totus amphora,
Dormibat, arctâ nare tam graues trahens,
Retrahenſque ronchos, omnis vt viciniæ
Tecta tremebunda dicerent, furit Africus.
Sit venia fandi. Situla grandis ad latus
Condormiebat dormienti, ſed ſimul
Condormiebat dormienti menſula
Vicina, pleni fida cuſtos canthari,
Fors ne arma deſint, queis tueri ſe queat
(Si ſolita noctu forſan ingruat ſitis)
Venter adipatus & ſaburratus probè.
Erat, & propinquum, deque clauo pendulum
Multifore buxum, vanitatis ſymbolon.
Dormibat inquam, cùm Satan olli affuit.
Genarum vtroque folle tantos ſpiritus
Vomebat ore Luther, vt tali halitu
Facilè molares impuliſſet branchias.
Ventiſque dormientibus, vaſtam ratem,
Tam graueolentes, tam mephiticos, ſibi
Narem vt quadrifidam Satan oppilauerit.
Tunc aure blandùm vellicatâ, ſurrigit
Lutherus oculos, ne vel hilum territus
Horrore ſpectri, ſit licet trux, efferum
Noſcit Magiſtrum à Cornibus, tutus videt

Os

Os tauriforme, noctiluca lumina,
Dentes ahenos, cornua minacissima.
Lætus salutat, atque porrectâ manu
Falces prehensans vnguium, dat osculum.
Debuerat arma Christiana attollere,
Munire frontem sacrosanctâ tesserâ.
Debuerat atram vilibus scopis feram
Foras abigere: scilicet, factum puta.
Id nempe curat executullandus breui,
Breuique condus atque promus hæresum
Princeps futurus, plusq; quam modium salis
Esurus olim cum parêdro dæmone.
E tripode tandem, quo sedebat, eloqui
Cœpit magister pestilentis eloquî.
Audi Luthere, (verba sunt ipsissima
De fæculento dæmonis gurgustio)
Perdocte Doctor (tam salute mellea,
Tantæque laudis zinzibere Luthericus
Pulmo calefactus phlegmatis foras dabat
Putrem saburram, ni metu didascali
Resorbuisset & retentasset domi)
Quid si sacerdos non fores? Quid si sacer
Bos potius esses? iurat id palear triplex
Trinumque menti iugerum. Quid si tuas,
Quas rere missas, dixero nugas meras?
Quid si cucullus, & corona, & cingulus,
Et quæ propinquiora scribillant cutem,
Sint res trioboli, & vilis allij caput?
Hæc ille Torris & Cinîflo Tartari.
Discipulus aures mutus attentas dare,

Ne γρῦ Lutherus ne μῦ ausus obloqui,
Subinde læuam mōtat aurem, & annuit
Risisse stomacho quæ Magister obtulit,
Quæque improbasset, improbasse; quæ proba
Duxisset, & duxisse confestim proba.
Vrgere Dæmon, concatenans lemmata
Et mille nodos, mille cum sophismatis
Quæ vel pusillo spiritu promuscidis,
Culex macellus pumilusque rumperet.
Et obesus iste Pansa se vinctum ratus,
Futilibus hæret in salêbris: interim
A mentientis ore totus pensilis,
Feces ad imas ex Auerni lecytho
Venena præsentanea miser ebibit.
Annosus exin Architecton fraudium
Tot paralogismos fœneos & iunceos
Digito vicissim supputans & hos & hos,
Femurque palmâ pulsat & terram pede,
Libransque sursum (sed deorsum crebriùs)
Malè feriatos indices; Diua omnia
Omnesque Diuos impetit blasphemiis.
Hæc Suada nigris sessitabat in labris.
Omnia Lutherus totus haurit, vt neque
Tussire siccùm, non screare, non leue
Pitysma iacere, vix & animam ducere
Inducat animum. Verba vix tandem tria
(Veniâ vt decebat prærogatâ primulùm)
Trepidanter affert: tantulum puer, aut anus,
Tantumdem agaso tressis obiectauerit.
Et quæ ipse timidus atque vultu cernuus

Scholaris obmussarat, euestigio
Reicit Magister voce perterricrepâ,
Vibrare visus tela tam trabalia,
(Puras reipsâ pennulas, gerras meras)
Tantis lacertis, vt repens occeperit
Sudore totus diffluere, totus metu
Pallere Luther: palpitat miser pepon,
Dat penitus herbam, dat manum. O demens
Luther
Tam ruere facilis, tamque flecti cereus,
Sic totus harpagaris vnco dæmonis?
Prælectionis bella finis hæc fuit:
Datum est Mineruał & didactron Inferi
Ludi magistro, dum Cucullus, & Pudor,
Omnisque Probitas, Conscientia, & Fides,
Romana sedes, visque Diua Clauium,
Piique ritus, & dies Abstemij,
Aræque Superûm & cultus Iconum sacer,
Rogusque Purgans, & Voluntas Libera,
Vigorque Meriti, & ius Rogandi cælitum,
Placita piorum Christiana Cætuum,
Diuûmque cixeros, dantur in mare Caspium
Portanda ventis, dum Luther per Dæmonis
Cornuta syllogismata in molli scholâ,
Conclusus in Baroco, fugit in Barbara,
Et execranda scelera, & errorum chaos,
Missamque Mystes impius missam facit.

Victor

Pictor pius Dæmones pingit teterrimos, & bono euentu.

Ex Vincentio Bellouac. lib. 7. c. 104.

FAuete ſuperi, penicillum porgite,
Sed & colores, & tabellam porgite.
Quod & beatum, & proſperum & felix ſiet,
Pingendus eſt Pictor mihi, prudens, probus,
Pictoribuſque rarus in pauciſſimis.
Non de nefaſtis ſordium inſtitoribus,
Qui de coëmtis in Erebo coloribus,
Et in tabellâ prorſus inueſti, lupas
Creare nudas, & lupanar aſſolent,
Et penicillo de ſuo lenoniam,
Qui nil negoti, nilque penſi aliud habent,
Quàm Berſabeas aut Suſannas limpidi
Ad fontis vndam pellices exponere.
Apage ſaginam dæmonum, pus Tartari.
Fuit bonarum mentium dis Belgium,
Solertiumque mentium ſemper ferax.
Hîc par Apelli Pictor illuſtris fuit:
Maligna fama nomen oblita eſt: Erat
Huic volupe magnum dæmonas teterrimis
Coloribuſque, geſtibuſque fingere,
Vt, quicquid artis, quicquid ingeni foret,
Id omne in ora fœda congeſtum daret.
Dedit ſubinde tam hiſpidos, tamque horridos
Verbo exprimendos vnico, tam dæmonas,

Vt intuentûm præ metu ſtarent comæ,
Artus rigerent, pallio ſe obnuberent.
Sed vt volûcres concolores è Styge
His aduolarent, & genus ſuum ratæ
Darent ſalutes, at frementes decipi,
De felle puro Tartari diras dabant.
Quoties querelas in ſinum Atri Principis
Tulere de Pictore funeſtiſſimas?
Pinxere quoties hunc colore non ſuo?
Iam pegma Pictor & theatrum penſile
Validis in altum trochleis eduxerat,
Ante Mariani principes templi fores,
Diuæ parentis editurus icona,
Et huic Draconem ſubditurus inferum:
Exin labore feſſulus pio, leues
Dum nocte ſomnos carperet, circumſtetit
Satelles Orci, de malignioribus.
Videt hunc nigellum pictor imperterritus,
(Nam tetriores, atriores pinxerat)
Audit tonantem. Quæ malùm hæc inſania,
Male Pictor, animum faſcinat tuum tibi,
Qui nos colore, quà potes, quà non potes,
Per fas nefaſque decoloras improbo?
Hic Pictor inter-verba-rumpit, Euge tu
Ne furue ſæui, neu coniſca cornibus:
An ille bellus æthiops, qui candicat?
Annon venenum id optimum, quod peſſimum eſt?
Annon vocamus optima inter optima
Ea flagra, tergo dira quę veniunt tuo?

Sic

Sic (pace vestrâ dictum id, & factum velim),
Dum vos colore formo deformissimos,
Tum vos eodem pingo formosissimos.
Non se ferebat impotens Dæmon sui,
Et captus enthymemate, in spumas iens,
Per capita iurat Stygia, per tetrum Cain,
Per ipsa Iudæ viscera, & iurans ait:
Ego te (iocoso Pictor interim labro
Minas sonoras æstimat poppysmate)
Ego te (doloris & furoris ignibus
Cubile totum canduit, at euanidis)
Ego te docebo pingere, ast malo tuo,
Meoque risu. Dixit, & fœtens abît.

Reddit abeunti Pictor, I medius crepa,
Irâque totus rumpere & disrumpere,
Et te docebo, quantuli teque & tuos,
Tuum & tuorum robur vnus æstimem.
Mane ergo cœptum gnauus ingrediens opus,
Pigmenta varia, pegmate inscenso, parat.
Magnæ ille Matris Maximique filij
Corpora figurat, musculos, venas, tonos,
Vestemque variam, cycladémque splẽdidam:
Et firmat operi plurimos huic dies.

Proceritate maior heroâ Parens
Augusta prolem sustinet læuâ, aureum
Moderante sceptrum dexterâ, capiti peplum,
Peplo corona ianthino supersedet,
Corona gemmis, & smaragdis, & graui
Adamante diues. Hinc & hinc comti probè
Sidunt in humeris leniter pandis, pares

Bysso

Byſſo capilli, teniâ vincti hèrbidâ.
Et vultus olli lucidus ſpirat diem,
Ipſumque ſolem porrigit ſpectantibus.
Frons alta, frons honoris, & prudentiæ
Venuſta ſedes, in ſupercilij cadit
Decenter arcus: In feneſtrâ oleaginâ
Oculi renident tam decori, vt nil magè,
Hac voculâ dictum ſat eſt, nihil magè.
Colore viuo purpuraſcunt hinc genæ,
Hinc & labella roſea, mole ſtat ſuâ
Columella colli, quam corymbi gemmei
Velant pudicè, coniuges coralliis.
Conchyliata & ſtellulis interlita,
Vndanſque veſtis corpus obnubit ſacrum,
Virgatus auro limbus hanc obambulat.
Quid de Puello criſpulo, formoſulo?
Refert Parentem natus. Haut aqua eſt aquæ,
Haut ſtella ſtellæ ſimilior. Genæ roſis,
Auro capilli diſputant, oſtro labra,
Stellis ocelli, liliis collum præit.
Vuam ſiniſtrâ geſtitat, ſed dexteræ
Tribus digitulis viſus adprecarier
Bonus bona bonis, atque riſu blandulo
Sacra ſubeuntes limina intuerier.
Ventum ad Draconem ſuppedaneum. Citò
Bone Pictor alios huc colores aduoca,
Tenebricoſo turbidoque non quadrant
Saturi, ſereni, floridi, perlucidi:
Alia paranda eſt harmoge, è fuligine,
E felle tauri, de cruore ſepiæ,

De putri amurca, liquidoque ſulphure,
Triſtique vomica peſtilentis vlceris.
Iſtis inumbra tergus illætabile.
Explet magiſter artis Ingenium ſuas
Partes abundè, tinctui deſit nihil,
Nec arte, nec labore Pictor vincitur.
Cuculus Auerni, qui minas nuper graues
In dormientem valdiùs contorſerat,
Excubitor aſtat de propinquâ fraxino,
Palleſcit odio, liuet inuidentiâ,
Aliquid & ipſe, ſi poteſt, monſtri creat.
Stat ergo Diua calcibus tergum premens
Draconis, ille capite contuſo iacet,
Magnamque partem dentibus quaſſis, ſuo
Eneruis vtero ſemiruptam ſubiicit
Caudam trementi: flammeis tantùm miſer
Depugnat oculis, quos ad inſtar fulguris
Vibrat retortos in beatam fimbriam,
Altiùs inaudax contueri, pallidum
Colore ventrem lurido ſuppingitur,
Tergum colûbri more verſicolor, pedes
Exunguis, aures fiſſus, atque alas lacer.
Premere furores, qui latebat cominus,
Non potuit vltra cuculus: Ilicet, Deo
Illud ſinente (non ſinente nil potens,
Ne vel ſuo mouere formicam gradu)
Validum ciere vorticem, Eurus ingruere;
Vnâ ingruere pincerna turbinum Notus,
Sublime pegma nutat vndatim, gelu
Lethale ſtantis membra Pictoris ſubit,

Aperire

Aperire rictus inchoat dæmon suos,
Grandem vt cachinnum ludibundus excreet.
Iteratur ecce turbo, iamque iam ruit
Vulsis theatrum trochleis, Pictor pius
Ruiturus ibat, quando Diuam contuens,
Impos profari plura, clamat, Adiuua
O mater, ore vix abibat, Adiuua
(Res mira dictu, rara creditu) manum
Prætendit icon picta, labentem regit,
Mediâque in aurâ noxiæ expertem tenet.
Plebs tota derepente conuolat, vident
Stupore fixi pendulum, mox & Dei
Miris Parentem laudibus in altum ferunt,
Scalisque saluus subditis pictor salit.

Pudibundus Erebum cuculus ingreditur redux,
Huic Prætor Orci præ furoris impete,
Hos deferenti cum dolore nuntios,
Trinode sceptrum impegit in malas malas.
Dæmon misellus præmij vicem, hoc habet.

Pictor poeta est, & poeta pictor est:
Sunt isti & illi penicillus & color,
Sunt & tabellæ, sunt & icones suæ.
O Diua, Pictor si tibi quondam fuit
Tantæ ille curæ, quæso te, sit & tibi
Poeta cordi, qui colore (fors malo)
Tua Virgo pinxit ora, conatu bono.

Moses

Moses Aethiops Eremita quatuor prædones ligat & portat.

Ex Sozomeno l.6.c. 29.

SCAZON.

PRædo cruentus fuerat Aethiops Moses
Frontem ille, nares, labra, mystacas, mentum;
Cilia recuruus, ac eburneus dentes;
Oculosque flammis æmulò: & introrsum:
Validè sepultos euibrans, sed exsanguem.
Piceamque pellem nigra lux pererrabat.
Vin' multa paucis? bellus Aethiops Moses,
Cætera torosus, (si torosus est taurus
Exuberanti solus altus inprato):
Et validus adeo, vt iure posset Alcides
Dici secundus, non secundus Alcidæ,
Hinc primip.lus, dux deinde grassantûm
Creatus omni calculò, triumphabat
Stupris, rapinâ, cæde semper antestans.
Sed persequentem qui solo dedit Saulum,
Et hic furoris & cruoris ardore
Exæstuantem subdidit sibi Mosen.
Diæ subactus impetu Potestatis,
Indigena Eremi factus, hic casam struxit,

Hîc sępe cinxit hortulum, hîc Deo supplex,
Vitam expiauit & scelera modis miris.
Quoties in armos sæuiit lacertosos
Duris flagellis, scorpionibus diris?
Quoties vibrata, quà fuit potis, dextrâ
In musculosum saxa pectus impegit?
Vel illa, quà se torrefecit, immanis
Inedia, truncum querneum trucidasset.
Quid hic inausum liquit, aut inexpertum?
Sex totus annos peruigil stetit, somni
(Quod simile monstro, & sæculis inauditum)
Nihil aut quietis vel minutulæ carpens,
Haud genua curuans, haud sedens, recumbensve.
Hæc inter, olli robur æneum stare,
Nil eliquari virium, velut palma
Quò plus subigitur, plus resurgit inuito
Pondere, nec aliter ille, quò magis sæuit.
Fama est quaternos irruisse prædones
Hunc territuros, reculasque rapturos,
Quas cella pauper hortulusque seruabant.
Intro ille gressos conspicatus obtutu
Biparente, dentes luridamque gingiuam,
(Simulans minarum) pandit ore diducto,
Tum voce plusquam ferreâ crepans. Quò vos
Fures nefasti, Turba vota Plutoni?
Pugnosque stringens, instar Herculis clauæ,
Vibrare velle fingit. Ilicet fures
Febriculosi præ metu, tremunt toti.
Genua labascunt, raptat ille collapsos,

Ma-

Manusque cunctis vinculo & pedes stringit.
Dein reuinctos pariter in modum fascis
Manu retortâ iactat in suos armos,
Et gestat agilis, ceu lithanthracas dorso
Ferunt repando Candidæ Leodinæ,
Qualisve nemoris durus Arduënnatis
Lignator humeris ligna portat erectis.
Hi more pecudum frigidi tenellarum,
Quas lanius infert hostias macellorum,
Capita deorsum penduli, pedes sursum,
Hæc tacita secum pensitando mussabant.
Quonam ergo vehimur? an per hunc cucullatum
Piceatriorem, dæmonumque gentilem,
Raptamur esca piscibus quadruplanda?
Fors in profundos abs inhospitâ caute
Dabimur hiatus & voragines cæcas?
Aut fortè rapimur in locum, quod Ascetæ
Vocant Capitulum, vbi cutis cutem pungit?
Viuos vbi homines mortui scabunt rami?
Isthæc in aures ore mutuas surdo
Confibulati barbari susurrabant,
Sudore toti perflui. Interim Mosi
Iter ineunti passibus repercussis
Sub onere tanto non abibat exile
Sudoris hilum, non anhelitus maior.
Et spatia longa dissitam petens Aedem,
(Quò tota Eremus ad Synaxin accurrunt)
Haud fessus illic nunc suis suos, olim
Exponit onus hoc dulce fratribus fratres,

Cellamque repetit. Hos amanter Asceta
Vinclis solutos, leniterque correptos
Plenosque frugis sanctioris emittunt.
,, Diuina virtus limites habet nullos,
,, Bonitasque nullos, neutra cingitur ripis,
,, Nulloque regitur hæc & illa respectu.
,, Sis ater, albus, Aethiopsve, Graiusue,
,, Agaso, muliove, sis petaurista,
,, Sis prædo, sis lanista; si velit cælum
,, Dominusque cæli, derepente festino
,, Rapidius oculi perspicacis obtutu,
,, Mutatus ibis alter, alter abs illo.

Agniculi à Sancto Francisco liberantur.

Ex Vita c. 8.

AEquum est Hilaria rusticus vt etiam mea
Exhilaret. Ille veste nobilis suâ
Perusium ibat, onere satiusto grauis.
Vestis erat illi vellus ereptum abs oue,
Non sarta, non & suta (sed qualem dedit
Decorticata iam pecus) fortis pilos,
Intusque pellem splendida in succo suo.
Nam teste Româ, Romulique compitis,
Ea Italorum rusticorum purpura est,
Latusque clauus, dum locandi per fora
Romana prostant, aut colendis vineis

Aut ſarriendis, aut fatigandis agris.
Duos gerebat hinc & hinc propendulos
Agnos, tenellis pedibus æquo pondere
Vtrimque vinctos, in macelli victimam.
Sudore tandem preſſus, ac æſtu madens,
Agnis repoſtis alterutrimque, aſſidet
Trahitque feſſus ilia. Sed en commodum
Franciſcus illac: & priores hunc vident
Humi iacentes & gementes agnuli,
Tum clamitare voce maternâ, Tuis
Franciſce fer opem fratribus. Frater pius
Aures & oculos admouet ſpectaculo.
Vicem gementûm ſollicitus, & congemens,
Bone vir, quid, inquit, quid patrare in te aut tuos
Hi fraudis expers animal, & par innocens
Agni potuerunt? nulla dum illis cornua,
Mera cera frons eſt & nocere neſcia.
Gingiua nondum dentiit, tute id vides.
Pedes habere laneos, in primulis
Intaminatos vngulis, tute id vides.
Quorſum ergo ſæuis? quid reuinctos diſtines
Male ominatis inſolenter funibus?
Quorſum? inquit alter, ad macellum defero.

Franciſc. Hos in macellum? cuius ergo? ediſſere.
Ruſtic. Inopia cogit ferre, coget vendere.
F. Sed enim coëmtis, quid futurum coniicis?
R. Quid his futurum? quod ſolet. F. Sed quid ſolet?

 Iu-

R. Iugulum Magister lanio fodiendum petet.
F. O sæua lanij dextera, ô mens sæuior!
R. Exenterabit, pelle nudabit suâ.
F. Poterit in agnos id patrari innoxios?
R. In multa cæsos frusta venales dabit.
Tunc alius armos coemet, hic pedunculos,
Hic vellus, ille capita, quisque proût volet.
F. Quid isti emaces hisce mercibus parant?
R. Ibit in ahenum pars coquenda, pars veru
Torrenda, multos ad focum gyros dabit.
Hic Diuus ingemiscit, & tacitus sibi,
Haud ita futurum est; inquit, vt quidem putas.
Dein allocutus rusticum. Mi Tityre,
Vin' tu pacisci? si lubet, te istoc meo
Ego munerabor pallio, & tu me tuis
Donabis agnis. Tityro pactum placet,
Placetque sancti pallium: sed huic magis
Fratres tenelli, quos macello, quos neci
Eximere gaudet, tutor Innocentiæ,
Memor Innocentis (qui neci dandas oues
Pretio cruoris emit integerrimi)
Franciscus Agni. proinde qua potest viâ
Colit agnus agnos innocentes innocens.
Abire nequeo quin eadem lineâ
Complectar agnum cum gemellis fratribus.
Hunc gestibusque nutibusque commonens
Franciscus erudiuerat domi probè,
Probè educarat. fortè dum foras iit
Beatus, agnum virgini mentis bonæ
Commisit, addens iussa primùm feria,

Do-

Domi vt foriſque prorſus innocens foret,
Parere Dominæ nutui promtiſſimus,
Gratuſque cunctis,& moleſtus nemini.
Audiuit Agnus & lubens obaudiit.
Si fors adiret Domina Diuûm limina,
Adibat Agnus & volens & præuius.
Curuabat illa poplites? mox & ſuos
Curuabat Agnus. Domina ſi ſurſum pios,
Subalbicantes (fœminæ vt ſolent piæ)
Tollebat oculos; æmulus moris pij
Nictabat oculis Agnus in cælum ſuis,
Labriſque trepidans inſtar orantis,preces
Et vota ſuperis gratiora quam tuos
Proce putris hymnos; gratiora quam tuos
Marotte Pſalmos; gratiora quam tuas
Horas Simonis abnepos, Agnus dabat.
Si quando plumæ in denſioris alueo
Dormiret illa mane longiuſculum,
Et ſtata precandi præteriret tempora;
Mora nulla frater Agnus hanc beê beê ſuo
Deuotus excitabat, hanc & cornibus,
Quæ fronte molli germinabant, impetens,
Abire ſtratis imperabat mollibus,
Imamque dente luſitante fimbriam
Mordebat; ædem vt prouocaret in ſacram.
O Agne iam non agne, ſed doctor bone;
Quis te beauit hiſce diis dotibus?
Franciſce, ludus hic tuus, labos tuus,
Morum vt magiſtra facta ſit homini pecus,
Digna pecus aures vellicare dyſcolas,

Digna pecus oculos claudere salaces; tuos
Leuicula virgo, leuicule iuuenis tuos.
Qui pia subitis adyta, non rei piæ,
Non cæli amore, non honore cælitum,
Sed vt videri vel videre fas siet,
Et hoc videre vel videri sit nefas.

D: Martinus leporem canibus eripit.

Vit. c. 10. l. 2.

Hilaria venies, si placebit, in pia
Martine Præsul magne, magni Præsulis
Sectator Hilarî, cum suos ad Pictauos,
Inclytus Arij victor & Constantij,
Remeauit olim gratulante Galliâ.
Sancti ergo lucri gratiâ visens suos
Martinus ibat, en tibi venantium
Videt, audit agmen eminus. Iam cœperat
Taratantarare cornicen, baubant canes.
Nemora rebaubant, territi sudant suis
Lepores in antris, in suis vulpeculæ
Dolo refertos codices voluunt suos,
Aspergine mque concoquunt suam vafræ:
Sed apri, sed atri dentibus vacant lupi,
Vacant parandis in canina vulnera.
Venator hinc & inde præstolans feras,
Post ille quercum latitat, hic siccâ in scrobe

Vin-

Vinctas Lyciscas distinens ægerrimè,
Euariat oculis, præda quà fors effluet;
Nodosa lina tendit alter; obuia
Dumeta fodicans alius ense peruio,
Densos canorà voce territat rubos;
Suasque partes præstat impigerrima
Gens camura, plebs pusilla, villos subnigri,
Nequam catelli, qui cauernis abditam
Feram, latrantes ore vocalissimo,
Nolit, velit, prodire compellunt foras.
Pro se ergo quisque (non minus quam ipsi viri)
Catuli, molossi, lælapes, dromades, napę
(Sit venia dicto) quisque pro se sunt viri.
Sed diu tonuerant, fulminauerant diu,
Exarserant & ipsa pæne cornua,
Et ad vsque rauim collatrauerant canes;
Ludebat operam vir suam, canis suam.
Non vola ferarum, non erat vestigium.
Crebrà repetitas ecce post indagines,
(Lucina fer opem) silua tandem parturit,
Ridiculus exit paruulâ è cauernulâ
Cacuminatis auribus lepusculus.
Videtur, acclamatur, ocyus, ocyus,
Fugere celeripes ille præcipiti gradu,
Factus volucris, factus aliger metu.
Vbi non videri se videt, (fors sepium
Aut collis vmbrâ semitutus) hic sibi
(Vt persequentum fallat olfactus canum,
Mira fugientis indoles, mirus dolus)

Rubum ſubintrat denſiuſculam, dein
Ternis, quaternis ſaltibus per aëra
Se librat vltra, tum redintegrat fugam.
Venere citiùs nare quàm pedibus canes,
Subeuntque vepres, alteri alter obuius
Linguâ caninâ fantur, Hîc lepus fuit.
Gyrant, regyrant, iam coniſcant frontibus,
Iam retroactis naribus reciprocant,
Naſoque terram centies diuerberant.
Senſit melampus quiſpiam leporis dolum,
Gyrum relinquit & referueſcit ſequi.
Sequitur ſequentem rectâ amuſſi narium
Podargus aliquis; primus is leporem videt,
Socioſque primus commonet, mox aduolant.
Subclaudicante tibia lepuſculus,
Heu ille tandem feſſulus, lento gradu
Seſe trahebat, & ſibi perpauculos
Supereſſe greſſus iam videbat ad necem.
Quid faceret? vltrà flexibus denſis canem
Fruſtrare fruſtra eſt: nullus effugio locus;
Iam iamque in armos dens melampi figitur.
At hæc, viando dum propinquat, intuens
Martinus, animo colliqueſcens, & pij
Aurâ fauoris in lepuſculum, graui
Increpitat oculo ac ore ſectantes canes,
State, inquit, & ſtetere. Vinctos crederes
Subitis catenis. Et redit lepori vigor,
Et fuga celerior, ſaniorque tibia.
Volat ergo. Clauo diſtinentur hi ſuis
Velut trabali condi... in veſtigiis.

Hic

Hic motat aures, alter affixos humi
Et lambit & relambit incassum pedes;
Ille ore, nare captat auras: lugubrem
Simul vlulando collatrantes musicam,
Ita restitere, donec in tuto fuit
Extra canini dentis aleam lepus.
Martine lepori tam pusillo tam pie,
Te obtestor vnum, si periclum fors mea
Stygias subiret deprehensa per canes
Animula vagula; voce quà è cælo potes
Dic, state, stabunt; dic, redite in Tartara,
Citæ redibunt. Dic animæ vt & euolet;
Et euolabit ocyor lepusculo.

B. *Iuniperus suem alienum pede truncat in fratris ægri gratiam.*

Ex Chronic. S. Francis. l. 5. c. 35.

SCAZON.

IVniperus (Arbos illa, cuius intêgras
Francisce siluas diceris peroptasse,
Sublimis Arbos Ordinis Seraphæi,
Deq́ue illa primis) tam fuit columbinæ
Adeoq́ue niueæ mentis, vt bono iure
Audire posset Innocentiæ Proles.
Astabat vni de suis, cui morbus

Grauior orexin, & famem peregrinam
De more stomacho procrearat euerso.
Iuniperus ergo blandiusculè scitans,
Mi frater, inquit, vin' tibi quid apponi
Aut iuris atri, aut offulæ saporatæ?
Non. An minutal trunculosque veruecis?
Non. An moretum fortè poscis herbosum?
Non. An placenta ridet vmbilicata?
Responsitando fessus, æger abnutat.
Quid ergo stomachum placet hunc tuum tandem?
An pes suillus? Hoc erat quod ardebam,
Exclamat æger, terque replicans, ô si!
O si suinum quis mihi pedem donet!
Iuniperus audit, & abit. Ilicet sumptâ
Furtim machærâ proximum petit pratum,
(Hic vbi subulcus villici gregem pascit)
Suem inde raptat obuiam, pedem truncat,
Adeoque properè sus fuit tripes facta,
Vt nec molossus allatrare, vix porcus
Opem rogare, non subulcus afferre
Potuerit opportunus. Ocyus frater
Domum recurrens inde curat elixum
Pedem expetitum porrigi laboranti.
Ast vbi cruore tota prata signari,
Vbi & subulco claudicare sus visa,
Pedo relicto, fistulaque conclusâ
Accurrit vlulabundus ad pecus læsum,
Cruorem arenâ sistit, obligat vulnus,
Porcum retrogradum per superstitem plantam

Hero reducit, remque nuntiat mœstam.
Metuens macellum, & sentiens pedem truncum
Sus præ timore, præ dolore grunnibat:
Sui subulcus condolens suæ flebat:
Herus in furores totus ibat & diras,
Queis deuouebat filios, Parentemque,
Gregemque quantus quantus est, Seraphęum.
Franciscus olli condolere, iacturam
Sartum ire spondens & suas reo pœnas.
Iuniperus emiratur ob Bonum Factum
Tam furere posse quempiam. Sed & iussus
Rogare supplex villicum, rogat supplex.
Et fateor, inquit, sum tui reus damni,
Culpamque damno, culpa si velit dici
Aegrum iuuare. Vix furore prægnantem
Pugnum abstinere rusticus. Perinfensi
Ruere repentè Iuniperus in amplexum,
Et oculo, & ore, & mente candidâ fari.
Vir bone, potesne (testor hoc tuum pectus)
Securus operam præstitam pio fratri
Minoris æstimare quàm pedem porci?
Feci vt pareret & tibi & tuis cælum
Pro pede lutosi pecoris, & doles factum?
Redibit ægro sanitas, tibi merces,
Si te volente claudicet tuus porcus.
Et vis rependi damna, damna tantilla?
Flexit leonem turtur, ac ouis taurum.
Non modò precanti perbenignus indulsit:
Sed tripede porco protinus trucidato,

In frusta cæso, luculenter assato,
Lautè apparato, cum tomaculis fartis,
Succidiisque pinguibus, botellisque
Et quicquid obiens sus edule legarat,
Villicus opiparam Fratribus dedit cœnam.
Hoc potuit ille candor, illa nix mentis,
Aegrum leuare, turbidumque sedare.
Potuit, vt ægro pes resectus in mensam,
Reliquus egenis iret in stipem porcus.

Hæreticus minister fur monedulæ egregiè exceptus.

Ex Gretseri Agonist. in proœmio.

SCAZON.

Islebiorum de tribu Ministrorum
Fuisse nuper quempiam vspiam constat,
(Non vtique multus annus est) Ministellum.
Hic manè toto Prædicanticas spumas
Per plebis aures, ore prorsus aprugno,
De pulpito sacerrimo ministellans
(Fidem nouare si licet Nouatori,
Nouare voces & licet poëtanti)
Et disciplinas cycladasque setosas
Idque genus arma corpori refrænando,
Sine more rostro vellicârat immundo,
Ad vsque rauim, ad vsque sputa pulmonum

Meri-

Meridiano dein cibo focillatus,
(Animi leuandi, corporisque laxandi)
Intro-ille-gressus hortulum Monasteri,
(Quod in propinquo fortè visitur) magni
Non augur infortunii, quod incumbit,
Cicurem hic volucrem conspicatur, hanc
scrupi
Expers, & expers conscientiæ raptat,
Raptamque braccis follicantibus, nullo
Vti arbitratur conscio, subocculcat.
Non fallit horti, ianuæque custodem:
Mora nulla præsens aduolat, reum furti
Monedulamque deprehendit occultam.
Pessime minister, inquit, hæc tuus Luther
Sub pileoque pallioque fallaci
Documenta nutrit impudens? viden' collo
Quam texuisti fortè iam tuo pridem,
Viden' vt paratam res rediuit ad restim?
Quid te futurum reris, ad Magistratum
Si te per aurem destinaro cleptricem?
Actum est, peristi, te tuo Ministratu
(Qui tibi, tuæque Lesbiæ & tuis pullis
Plenis trimodiis horreoque metitur)
Excidere certum est. Hic tremore contusus,
O suauis, inquit, Atriensis ignosce;
Ne quæso, ne me defer, en tibi nummos:
(Abnutat ille;) deferésne? (nutando
Id velle visus:) molle pectus amplexor.
Ne defer, ego me ad dira quæque mox prona
Tuo arbitratu perferenda summitto.

Præsto

Præsto igitur illum Ianitor sequi mandat.
Sequitur ad instar victimæ, Diis Flagris
Mactandus, & sacrandus, & resecrandus.
Postquam in recessus atriarios ventum est,
Deripere vestes, expedire thoracem,
Nudare terga iussus est Ministellus:
Et hîc magistrâ voce Ianitor clamat.
Viden' hoc flagellum missile in tuos armos,
Et furis armos? nunc tuum tibi tute
Exasciabis tergus his dolabellis.
Qui Disciplinas angue peius odisti,
Et asperatos fune tortili neruos,
Nunc experire, néve tergiuersare,
Versare tergum te volo, iubeo, mando,
Loroque lumbos defricare furaces.
Ego *Miserere* (cognitum tibi psalmum)
Hîc pellegendo, tempus interim ludam.
Legem misellus imperantis acceptat.
In genua dat se flexa supplicabundus,
Thorace posito, veste subter ereptâ
Dorsum reuelat, grande iugerum carnis,
Quod vix ararent de die boues bini;
Ad vmbilicum pæne pensiles mammas
Anterius olli cernere est. Sed ô alti
Fauete cæli tam pio Luthérano,
Tam carnis hosti, dum flagrantibus flagris
Iuuat hanc domare, si iuuat, quod & tædet,
Pudet, pigetque, pænitetque compulsâ
Peragere dextrâ. Quod igitur fiet faustum,
Quod vortat, & reuortat optimè, pulsat.

Car-

Carneumque tympaniſta tympanum tundit.
O ſi ſorores vlmeæ, aut recens vimen,
Virideſque tiliæ filiæ forent præſto!
Irent, redirent viridius ſub axillas,
Inſcriptitarent aptius characteres
In hac papyro candidâ ſuos Tax Tax.
O ſi adfuiſſet ambidexter, armatus
Dextrâ & ſiniſtrâ carnifex, & hac pectus,
Illaque dorſum lancinaſſet alternis!
Ignoſce lector, mentis haud malæ votum
eſt,
Amant Camœnæ Prędicanticæ alterna.
Vix prima fuerat ſculpta tergori vibex,
Pandens Miniſter ora, contrahens armos,
Exclamat, ô-he iam ſatis, ſatis diræ,
O belle Cuſtos, grandinis fatigati
Miſerere, Cuſtos (rurſus inchoat cœptum
Miſerere Cuſtos) & volebat inſcriptas
Scapulis, ſiniſtrâ computare vibices.
Ceſſante Lector ceſſat & nihil prodeſt
Ceſſaſſe ſcapulis, quas redintegrat pulſu,
Sic dorſuale purpuraſcit abdomen.
Iniurias vt vindicaret, in tergo
Laſciuiebat Diſciplina nudato,
Suoque ſponte grauius ibat impactu,
Ac ſi audiiſſet, mane quas dabat ſannas
In Diſciplinas Prædicans, ſuo more
Ad mentiendum fœda roſtra diducens.
O quam hic libenter ictibus retundendis
Manum obdidiſſet, durus impedit Lector.

Balbutiendo duplicans, *Tibi soli*,
Ictum vt Minister duplicet sibi toti.
Si lentus agitet lora, Ianitor lentus
Sua mouet ora, Musicæ vt iubent leges,
Legisque fustuariæ caput nonum.
Et si feriret aërem loco tergi,
Ianitor hiabat, aërisque captabat
Simulanter auras: sic pari meant passu.
Demum vt deinceps clepere dedoceretur,
Docebo iniquos, tardioribus labris,
Productiore spiritu dedit lector.
Dorso gementi, culcitæque vibicum,
Totique anhelo spiritus viro desit,
Et pæne linquit animus. Ast vbi tandem ad
Vitulos propinquat, gaudium flagellanti est,
Sed maius inde gaudium flagellato est,
Idem flagellans sit licet flagellato.
Pausante tandem Musicâ, organum pausat.
Recipere vestes iussus; haud morâ magnâ;
Raptat, abit, humeros confricans calefactos,
Subinde trepidans, & subinde respectans,
Ne fors sequatur Ianitor, reformidat;
Submurmurillans hanc monedulam tanti
Venire, quando vix teruncio constent,
Quæ venditantur in foro. Interim iurat
Se Disciplinam haud vltra nuncupaturum,
Sed Displicinam. Testis est duplex armus.
Cui placere tale non potest mulsum.
„ Stultitia stulti colligatur in corde.
„ Hanc disciplina multichordis exsculpit.

O si (ô beatis annuat Deus votis)
Si Disciplina præd canticos lumbos,
Vel obesa latera crebrius salutaret,
Breui cucullos in suos remigrarent,
Qui claustra nocte subdola fefellerunt.

Achas miræ pietatis puer.

Ex Cantiprat. l. 2. c. 28.

FLandris Thorouda est oppidum. Hic Achas puer
(Sanguis parentum ditium) vix vnicum
Degendo lustrum exegerat, quando duos
Domo in paterna conspicatus hospites,
Quos mantica illò duxerat, Prolem tuam
Francisce, Prolem Diua Paupertas tuam;
Amore sancti prouocatus Ordinis,
Caput cucullo petiit ac tritâ tegi
Artus lacernâ, nudipes incedere,
Grandi coronâ verticem circumdari,
Et fune pæne nautico lumbos premi.
Et modò videre est æmulos, nam plurimæ
Pueris familiæ nunc cucullatis scatent,
Nec improbando more, si verum tamen
Etiam profari liceat, & verò licet,
Olli frequenter impiant vestem piam,
Dum se luto, dum se niue & saxis petunt,
Vellunt cucullos & capillos mutuos,
Pugnis vtrimque, vtrimque certant lacrymis.
Lon-

Longè alius Achas: Ille puerorum gregem
Seu de sedili, siue de trunco vocans,
Si quos adesse nouerat mentirier,
Pugnare, clepere, verberare audaculos;
Hos territabat, Tartari narrans cibos,
Assos colubros atque frixas viperas,
Picisque liquidæ vel veneni pocula
Pueris parata dyscolis. Sed mitibus,
Piis, modestis, Cælitum cupedias,
Aromatitæ Massici plenos scyphos,
Et saccharitæ panis ampla fercula
Spondebat: exin sede dilabens suâ,
Horum facilibus adprimebat frontibus
Crucis sigillum, vel docebat adprimi.
Magister Acha (sic vocare te iubet,
Docentis omne munus implesti probè)
Edic puerulis more vestitis tuo,
Edic seuerâ lege, quâ Diuus potes,
Mores cucullo vt concolores induant;
Sin, & coronas & cucullos abdicent.
Olli in resarta veste vitulantes suâ,
Sacris molestas ritibus turbas cient.
Nunc, vt puerili, vagiunt inconditè,
Nunc, vt catelli, templa cursando terunt.
Longe aliud Achas; hic in Aram supplices
Vibrabat oculos, aut vibrabat in solum,
(Hoc humilis animi symbolon & illud pij)
Manusque iunctas surrigens ad sidera,
Preculas litabat hostiam puram Deo.
Olli vt placentas clam vorandas emptitēt,

Vel in angiportu cum coæuis lusitent,
Matrum è crumenis eruunt teruncios,
Aut è canistris liba, castaneas, pyra.
Non illud Achas, qui vel vmbram tangere
Horrebat auri, vel monetæ crustulam,
Primore digito: nedum inibat in penu,
Furtina dextrâ vt carperet bellaria.
Olli sorores vellicant domi suas,
Famulas lacessunt improbè, tandem graues
Iras Parentum prouocant; virgam hinc sibi
Forte è camino pendulam, probè probant
Et viridiorem & crebriorem, quam velint;
Non hos cucullus, non corona vindicant.
Ast aliter Achas qui domi domesticis
Parere mollis, & placere cereus,
Altare totos aut adornabat dies
Iconcularum schemate, aut cantu pio;
Neque modò superos in suo laudans choro,
Laudabat ipso in tympano, tergum flagris
Manu virili pro virili verberans,
Humi & seipse pronus in Crucem dabat,
Humo profunda sæpe libans oscula.
Olli parentum iurgiis, diris, probris,
Sibi cerebella, lingulasque farciunt:
Dum fortè scortum nominat matrem pater,
Aut ganeonem appellitat mater patrem,
Nati sororem ganeonem nuncupant,
Fratremque scortum more patrio vocant,
Et antè norunt deierare quàm loqui.
Achas Parentem, si videret ebrium,

Si deierantem, si vomentem turpia,
Tunc ore mæstus, diffluensque lacrymis,
Nonne (inquiebat) audiisti nupera,
Mi Pater, ab alto hæc Curionis fulmina,
Nulla in supernis ebrioso est portio,
Et nulla spurcis, nulla peierantibus?
Semperne sceleri lubricos frænos dabis,
Nec te salubèr vltimæ lucis metus,
Nec vrget anguis vlla Conscientiæ?

Quinquennis etiam tum puer verba hæc Patri,
Matri & subinde non inutilis fuit
Admonitor Achas, quando fastuosior,
Quam vellet, illa veste fulgens coccinâ
Templum subibat: hic Puer fixum Cruci
Digito notauit indice. O mater, viden'
Viden' hunc natantem in sanguinis riuis sui,
Clauisque fossum, & horridâ oppressum nece
Pro te tuisque noxiis? nec deseres,
Quibus illigaris, Vanitatis compedes?
Monitis vterque filij lætus Parens
Consilia sanctiora captauit lubens.

Conuiua Patris quispiam in Pueri scyphum
Fortè bibituri clam trientem miserat.
Bibebat Achas inscius. Sed vasculi
Vidit vt in imo nummulum splendescere,
Ac si nefastum se induisset in scelus,
Linere vultu totus, obrigescere,
Et præ truci dolore tantum non mori.

Et ni sacrificus aduocatus blandulo
Serupum eruisset verbulo, innocens Puer
,,Animam daturus ibat. Id culpæ dare
,,Quod culpa non est, sanctitatis tessera est.
Vix in tenellâ septimas pueritiâ
Viderat aristas, quando præcox flosculum
Nequedum patentem mors tulit, dandum Deo,
Ne fors malitia hunc Inferis tandem daret.
Postquam tumululo creditum est corpusculum
Si quis sepulto vellet adprecarier,
Et funerale De profundis fundere,
(Iam diua cæli facta municeps sacræ
Non erat Animula Næniç huius indiga)
Precator obmutescere, & si pergeret,
Incogitanti Laus in excelsis Deo
Ab ore fluere, qui sepulchrum venerat
Vrgere lacrymis, aut parentare precibus,
Domum redire delibutus gaudio.
Res Hilaria iure cohonestans mea.
Hunc ergo versum do breuem tumulo breui.
Septennis Achas hic iacet Puer haud Puer.
Si quis precandi vel dolendi gratiâ
Viator astas, & preces & lacrymas
Alios in vsus verte: sic Achas iubet,
Abire lætum lætus è Cælo iubet.

Hæresit

Hæreticus fingens se possessum à dæmone, à verè possesso comburitur.

Cantip. de Apib. l. 2. c. 57. p. 68.

AD Camaracum in Belgicis, olim graues,
Et Iure, pœnas putris Hæresis dabat
„ Frequente flammâ; tanto enim nulla est malo
„ Medela melior causticâ; quisquis cutem
„ Solam scarificat taureis vel vlmeis,
„ Vel tantum abire in exterum mandat solum,
„ Is prurientem nutrit in prurigine.
„ Vulcanus Hydræ medicus est prosperrimus.
Hos vnus inter quispiam effutiuerat,
Quæ validè olebant fascis vrendi struem,
Notumque crimen fama dissipauerat,
Neque lictor aberat longiùs dieculâ.
Subueritus ipse, ne iuberet ilicò
Durum ad Tribunal ire Quæsitor sacer,
Et inde durioris ad flammæ rogum;
Non inficetum comminiscitur dolum,
Vt dorsum ab ignis imminentis eruat
Non expetendo stipite; at frustrà dolum.
Quâ non timebat in plagâ, lepus fuit.

Eli-

Eligius ergo Boogris (id nomen viro)
Terrore, veluti panico, primum domi
Miſcere cuncta, ſpectra ſpectatu horrida
Videre fingens: ipſaq; ue vxor conſcia,
Simulare docilis, euocat viciniam.
Oculos rotare Boogris, & pluſquam licet
Exerere linguam, dentibuſque ſtridere,
Subinde ſpumas arte factas edere,
Et petere morſu velle viſus obuios.
Mœrent amici, quodque deliris ſolet,
Manus numellis vinciunt, cippo pedes.
Nunc ille voce, qua ſolebat, eloqui,
Et eſſe Boogris; dum eſſe dæmonem lubet,
Tunc è profundioris olla gutturis,
Exprimere diras, aut futura edicere
Futura numquam; ſi ſues bœoticas,
Vel adeſſe ſolas cerneret mulierculas,
Tunc eſſe Graius, aut Hebræus, verbaque
Glomerare, Superis, Inferis incognita.
Tandem exhibere dæmonem bellè ſatis.
Hinc poſſideri creditus, voto è ſuo,
Quaſque ante voces ſacroſancta in Dogmata,
Dederat nefaſtas, hæ putari Dæmonis.
Mox de maligno, ſi liceret, hoſpite
Eliminando cogitari, vt par fuit.
Haud procul in Haſpris (id loci) dudum tua eſt
Benedictæ ſoboles, & *Vedaſtina* domus
Ex *Atrebatis* nobilis Colonia,

Hic Aïchadrus colitur, è Gimetico
Delatus olim, mirus ille dæmonum
Abactor, inde turba miserorum frequens
Opem Aïchadri sospitantis quæritat.
Trahitur eodem Tartari falsarius,
Diuoque Boogris Aïchadro sistitur.
Tunc æde mediâ in hemicyclo querneo
Bene vinctus alter, iam diu à stygio Cane
Insessus aderat, huius abigendi procul
Delatus ergò. Mox vbi sodalem hic sibi
Suo Boogrin in sedili conspicit,
Repente totis faucium canalibus
(Quo gallicani vertagi risu solent
Latrare) tantos hic cachinnos edere;
Nunc apprecari pessimè, nunc optimè.
Sed tamen amici tegere consutos dolos,
Dolos sed illi consuere animo suos.
Suo deinde more quà balare, quà
Latrare, quà potis, boare, Quamdiu
In me Aïchadre sæuies, nec desines
Cremare miserum? redditus dein sibi,
(Aichadre fer opem) flebili tono dare.
Excipere cuncta Boogris intentissimus,
Haud aliter, ac si fortè psittaco seni,
(Qui plura χαῖρε, ἔλε plura calleat)
Iuuenem nouellum iunxeris, qui literas
Arare linguâ nouerit vix vnicas.
Sic & magistrum Boogris inspectat suum.
Dumque alter, vror, vror, ardeo, ardeo,
Inclamat, illinc queis licet clamoribus,

Iam factus Echo, dæmonisque simia
Miser Boogris, nescius quid nox vehat,
Reclamat, vror, vror, ardeo, ardeo.
Si fortè tumido sancta collo pensilis
Daretur icon, aut sacrata lipsana;
Si vel minutâ guttulâ vndæ lustricæ
Digito sacerdos lubricaret vnico,
Vterque tanto mugiebat impete,
Vt tremeret Aedes, ara collabasceret.
Ineunte tandem nocte, custodes domum
Ineunt, & ambos sede, quemque quâ sedet,
Dormire iussos (si per hostem fas foret)
Sacro relinquunt in choro. In votis erat
Vnum id Boogri, quem tot oppidò graues
Orisque motus, corporisque vortices,
Et inquieta exhauserant volumina:
Nictabat oculis iam diu ruentibus,
Quos somnus impetebat impotes sui,
Saturas aquosus imber vt claudit rosas.
Alter vbi solos esse se tandem videt,
Ex Hemicyclo, quà potest, suo silens
Eripere sese tentat. En vires Deo
Fundente, vincla sponte colliquescere,
Sedile sensim soluier robusteum.
Et hic solutus ilicet, Boogrin suum
Salute donat hospitem; quicquid dein
Aggerere ligni licuit, illud hospiti,
Seu scamna, seu scabella, circùm congerit,
Fors & vetustos rituales codices,
Ipsasque mattas eripit stratas solo.

Quicquid agat ille, Boogris haud faciens pili,
Ridere potius, & fugando frigori,
Aut sibi tuendo profutura credere.
Ast vbi ferentem cernit ignem è lampade,
Vbi suffocantem sentit aggestæ strui,
Tum voce validâ, Ferte custodes opem,
Inclamat, vxor, vxor, ardeo, ardeo.
Somno hi sepulti, aut insolens nihil rati,
Clamore tanto si Boogris intonet,
Non huius etiam facere, non flocci sonos.
Tandem igne septus grandiore nunc erat,
In adipe nabat iam suo, O aquas citi,
Opemque misero ferte Custodes citi.
Venere tandem, sed pyram qui struxerat,
Velut satelles obstat, aduerso minax
Mucrone (quem repertum in Aede sors dedit,
Dedit ipse potius impij vindex Deus)
Vibratque si vel tantulum pedis inferant,
Donec redactus Boogris in cineres eat,
Vt iit. machærâ tum remissâ mitior
Foci minister & Dei, liber, suus,
Suo solutus dæmone ad suos abit.
O bella tandem Talio! dæmon rogo
Nostrate verus Pseudodæmonem cremat,
Suum & vicissim destinatur in rogum.

Isaa-

Isaacus Abbas fures & peregrinos piè fallit.

Greg. Dial. c. 14. l. 3.

DVm Gothus albę fortis ebrius mero
Premebat oras Italas graui iugo,
Impune temerans omnia, ſacra, non ſacra;
Magnus Iſaacus ad Spoletum cum ſuo
Grege mitigabat pro virili Cælites,
Pollebat altâ Præſul hic ſolertiâ
Et præuidendi & præcauendi poſtera.
Præſagus appetente quodam veſpere,
Quid ille demum veheret; è veſtigio
Iubet, ligonum quicquid in promtu eſt domi,
Seri per hortum. fors fuere è fratribus,
Qui ſub cucullo iuſſa riſu exceperint:
Fors & fuere tam beatè ſimplices,
Qui credidere de ligonibus ſatis
Meti ligones poſſe, vt è fabis fabæ,
Piſiſque naſci piſa de ſatis ſolent.
Sed queis id animo ſederat, ſuperis ſuis
Parere cæcos, nil reniti aut obloqui,
Nil ſciſcitari cum iubetur, ocyus
Raptos ligones hac & hac ferunt viâ.
Et mox ab horto conuolant. Vix Heſperus
Noctem euocarat, vix ſuo ſe inſtrauerant
Monachi cubili, quando trans ſepeculam

Furunculorum turba in hortum se dedit.
Et hisce læua mens erat, qualis solet,
Væ comminata caulibus, væ fructibus.
Quantum ô repente, vi superni numinis,
Mutati ab illis caulium harpagonibus?
Nam se ad laborem quisque pro se comparãt,
Raptant ligones obuios, & impetu
(Qualis operarum est post merendæ ferias)
Fodiunt, refodiunt, terque refodiunt humum.
Vbi malecultus, & merâ vrticâ satus,
Et bene opulentus carduis hortus fuit.
Immane sudant, & resudant, & probè
Tellus rigatur; imbrium vicem subit
De fronte sudor, de lacertis depluens.
Stomachos adesos interim fames, grauis
Comes laboris, vellicat; ventres latrant,
Suisque bombos in penatibus rotant.
Sed nocte mediâ, quando de strato ad statas
Monachos ciebat hora tinniens preces,
Isaacus atram sensit operarum famem.
Ergo ad culinam mandat aridissima
Mox ligna ferri, grandi aëno substrui,
Exin bene bonas imperat pultes coqui.
Quorsum ista, tam non solita, mirari coquus,
Sed & ipse, morem præter, idque temporis,
Tanto excitatus mane, mirari focus,
Pultes coquuntur, dum pij cantus chorum,
Furesque defatigat irrequies ligo.
Aurora tandem lectulo prodit suo,
Satura quietis & miserta pauperum,

Queis vix ſupererat halitus ſemuncia.
His ergo pultes feruidas, fratrum manu
Curat ferendas Iſaac, ſatis eſt, ait,
Satis ô laborum. Iam quietem carpite,
Cibumq́ue ſocij. Nec fuere furibus
Iteranda iuſſa; dentium ligonibus
Animoſiores alteram verſant humum.
Tum bene refectis, recreatis funditus
Valere iuſſis, & deinceps crimina
Cauere iuſſis, olera donantur bona,
Domum vt reportent: & reportant impigri.
Vix emigrarant, cum peregrini duo
Pro foribus aſtant, ſchema lamentabile,
Nulla auris illis, nulla frons, vix naſus eſt,
(Namq́ue implicata delibutis crinibus
Pædore, ſordibuſq́ue cæſaries grauis
Sincipitis omnem contegebat aream)
Neque vlla miſeros veſtis ambit, vnica
Et lacera ventres tela dimidios habet,
Quantum pudori protegendo ſit ſatis.
Et clamitabant voce, quâ pauper ſolet
Moleſtus aures & feras peſſundare,
Date peregrinis, quos latrones impij
Nudatiores reddidere pumice.
Huc nos inopia ad vſque & vltra manticam,
Ad vſque reſtim recta duxit vltimam.
Date ô lacernæ vel reſartæ millies,
Interpolatæ millies vel mucidum,
Vnum alterumve fruſtulum, quo frigora,
Quove arceantur imbrium ſtillicidia.

Hæc inter, ore palpitante, dentibus
Crotali leprosi more perstrepentibus,
Seu voce raucâ, seu quiritatu graui
Probè æmulari semienectos gelu.
Agnouit Isaac hocce nudorum genus,
Nescire simulans quo sient vestes loco,
Intrare mandat, & pararier focum.
Sed mox in aurem quippiam socio dedit;
(Lautam ominantur hospites cœnam sibi)
Et iste simulat, perque posticas fores
Subit propinquam siluulam (hîc quercus fuit,
Annosa quercus, nata nonum sæculum.
Euiscerata centies medullitus)
Quod delitebat intus, id domum refert.
Dumque insolenter interim ridet focus,
Vt pæne fieret assa Nudorum cutis;
Miseror, Amici, & lugeo vestram vicem,
(Inquit Isaacus) & stat opitularier;
Quantumque quantum est vestiarium, volo
Spoliare vestrâ gratia. Et tibi, & tibi
Braccæque, calceique commodissimi,
Et dabitur aptum pallium, & tibi, & tibi
Non aptiora sartor & sutor darent.
(Nudi incalescunt gaudio, magè quam foco,
Prædam vorantes spe suam) nulla huc mora,
Pergit Isaacus, & decoræ & commodæ
Vestes feruntor. Qui subiuerat recens
Siluam propinquam, præstò vestes exhibet.
Repente (vellet nollet Impudentia)

Esse impudentes desiere, dum suas
(Quas sempiternæ quercui commiserant)
Vterque braccas, palliumque, calceosque
Vterque semicinctium agnoscunt suum.
Terga, ora, pectus, tibias, ipsos pedes
Pudore suffunduntur inopinabili.
Sic veste, quam pudore vestiri minus,
Abiere, quò cupido, non pietas tulit,
Ni fors paterno quæ solo multos ciet
Peregrina pietas, vix pilo medio pia.
Talis Spoletum, ab vrbe Christo conditâ,
Peregrinus omni, quem vehit Deus, die
Romipeta transit hinc & inde, nobilis
Cinctusque viridi cærulove suppparo,
Vel scipione & penulâ coriaceâ.
Quàm melius instar cochleæ starent domi
Gens apta nata cursitationibus!
Non sic hirudo fieret hospitalium.
Sed triste telum quid nequit Necessitas?
Dum dena proles, dura Xantippe est domi,
Aeris alieni plurimum, proprij nihil;
Dum masculina, & fœminina synthesis
Totaque supellex fœneratori subest;
Dum mala popina grande scripsit symbolum,
Tetro in camino, lex vbi subscribitur,
Quicumq; Romam non terit, is soluito.
Lex illa totas Italûm terit vias,
Premit hospitales vndiquaque culcitas,
Eademque tumulos exteris Romæ parat.

Minæ, Magiſter, & metus cuticulæ
Dant & pigellos in viam ſcholaſticos,
Vix ſæpe medij diuites teruncij,
Solo beatos pallio, ſed pallio
Breui vorato, delicatas obuiis
Porrigere diſcunt ilico ad ſtipem manus,
Et mox ſub vmbrâ vomeris vel cardui
Captare ſomnos in domo Lunæ hoſpitæ.
Iubet hinc Egeſtas & fame venter tonans
Crumenicidas eſſe; mercedis loco
Aures reſectas deſtinare nobili
Emblema furcæ, terga virgidemiæ.
Proficitur; alto ſcanditur ſcelus gradu,
Ipſumque tandem fit ſcelus ſceleri gradus.
Iuuat ſacrilegos eſſe vel ſicarios,
Si non vtrumque, non vtroque triſtius.
Demum prehenſi, penſiles coruis botri,
Crucique grandes dedicantur literæ,
Vt hinc ab alto Patriam inſpectent ſuam,
Opemque fruſtra matris implorent ſuæ.
Iſthæc Iuuentæ damna Curioſitas
Malecauta cudit, & recudit pruriens
Pedum libido, dum tribulium gregem
Cernit abeuntem, aut quando filiis pater
Gyrouagus olim narrat, & narrat ſuis,
Vidi illa, vidi & illa, Romæ dum fui.
Nil inſolens, ſi tum patriſſent filij,
Itare cupidi Patris in veſtigia,
Patriſque nomen lectitare in Alpibus,
Vel in hoſpitalis parietis tectorio.

Ibi

Ibi pronepotum Patris innumerabiles
Pascere nepotes semiasso sanguine,
Vel in tabernis fœculentioribus
Culicem rotundum, & non rotundum perperi.
Honesta Pubes, si parentum purior
Sanguis tuorum, si pudoris vncia,
Si tibi pugillus mentis est, fuge has fugas,
Et grande fletus æquor ac suspirij,
Serumque pænitere tanti non eme.

Coruus ob furtum anathemate percussus contabescit.

Ex lib. de Viris illust. Ord. Cisterc.

SCAZON.

NVtribat olim Corbiæ Archimandrites
Conradus, auium callidissimam, Coruū,
Fartam malitiâ, fraudibusque suffultam.
Quoties Ephebos Præsulis, minus cautos
Retrò ille furâ sauciauit admorsâ?
Quoties catellis prandium suum clepsit,
Vt & inopinis felibus suam caudam?
Et hac rebelles striduloque vagitu
Opem rogantes pertinaciùs traxit?
Quoties oculeos gemmeosque pauones
Compulit in iras, & tenerrimos planctus.

Quando rotatum ſyrma, vel reclinatum,
Et ſplendidi tapetis inſtar expanſum,
Roſtro maleuolus vellicauit infeſto?
Si grandiores fors ſuam canes olli
Raperent merendam, nec valeret aduerſum,
Rectà ipſe mandras & lares moloſſorum
Vindex adire & diſſipare ſtramenta.
Quid furta memorem, queis domi & foris nequam
Quotidianas illigatus in prædas,
Vnde vnde licuit, ſeu metalla ſeu carnes,
Seu veſca, ſeu non veſca, cuncta raptabat,
Furtumque ſcrobibus ingerens latebroſis,
Herbiſque, melius vt lateret, oppilans,
Lauernionis omne munus explebat?
Manus lauandas annulo dearmarat
Pranſurus Abbas. hunc bolum trifur coruus,
Simulatus aliud, intuetur, & raptat,
Suique defert in triclinium nidi,
Operitque paleis: Præſul inde ſepoſtum
Abeſſe cernens annulum, dies totos
Noctesque furem ſuſpicatus incaſſum,
Iubet in rapacem, quiſquis ille ſit, tandem
Anathema dirum à Curione librari.
Coruus remotâ conſidebat in fago,
Crocitatione ludicrâ diem fallens,
Culiceſve prenſans, aut facetus aſpergens
Hinc felle picas, hinc ſalute cornices;
Iam voce pauus, iam canis, ſed & felem

Tam

Tam lepidè adumbrans, felem vt esse iurasses.
Quæ canis & illi fantur ore materno,
Hæc, se magistro, didicerat sequax ales.
Vix sacrosanctæ fulminauerant diræ,
En ruere ab alto mutus, & repentinâ
Languoris aurâ sideratus horrere;
Hinc ægram anhelo trahere spiritu vitam,
Iunctâ ciborum nauseæ diarrhoeâ,
Diraque verminatione torqueri
Oculosque fieri lippus, & pedem claudus;
Sensimque vestis plumea in solum spargi,
Et fluere ab alis spontè remiges plumæ.
Atque vt pari par redderent, inurbanè
Ridere picæ, condolere cornices,
Mordere culicum turma tergus implume,
Suâ hinc Ephebi talione lætari,
Et huc & illuc lancinare palantem,
Circum inde ludos facere grex catellorum,
Optare coruus, si liceret, in cæcas
Abdi latebras, & cauernulam muris.
Ecquid deesset aliti, suo vernæ,
Stupere Præsul, Præsulisque conuinæ.
Hos inter aliquis (vt solet) ioci causâ,
Quid si, inquiebat, nuper annulum furto
Rapuisset ater nebulo, condidissetque?
Et has facinoris impij daret pœnas?
Suspicio placuit, mox & itur in nidum,
Interque paleas sordidatus elucet
Tandem repertus annulus. Iubet Præsul,

 Si

Sic fortè volucri profuturus, actutum
Ecclesiæ Iras nuperas relaxari.
Parochus relaxat, & repentè sanato
Redire coruo vita, vox, vigor, vires,
Reduxque pellem circumire lanugo,
Plumæque tandem principes reflorere.
„ Ita fit: leonem vt terream, canem cædo.
Vt terrearis, vt minas sacerdotum
Ipsis verendas belluis, reformides;
Ignara superos prouocare peccando,
Rationis exors anima, plectitur coruus.

Dæmunculi super oblonga vanæ mulieris cauda lusitant.

Ex Cæsar. l. 5. c. 7.

SI meminit Auctor, contigit Moguntiæ
(Et alibi potuit) vt sacrâ Domino die,
Pro more semper expetitâ aspergine
Lustraret vndæ missilis Plebem piam
Moderator Aedis Curio, quando sacrum
Pro more limen sera nobilis subit
Heroïs; artus illa delicatulos
Et sera plumis elocauerat suis.
Et horæ & horæ fluxerant complusculæ,
Vt se poliret comeretque, perditæ:
Nam fucus horam clepserat, minimùm duas.
Imposita capiti turris, innumerabili

Redi-

Redimita nodo, & quod fuit reliqui super,
Id reliquus ingens mundus hausit temporis.
Speculumque visens & reuisens, millies
Anxia rogârat, an suus suo decor
Bene staret ori: si supercili pilus
Vel vnus erret, dum reponit, annus est.
Mirúmne tandem sera si in templum venit,
Post iam peracta prorsus Eucharistica,
Dum sole pleno medius ardescit dies?
Primo ergo gressu visa dicere, Adsumus,
Intrat, cothurnis stridulum crepantibus
Holosericæque vestis allisu sonans,
Collumque rectâ surrigens more anseris,
Rituque paui molle circumagens caput,
Vt se videri videat: vt culices fuget,
Gestat flabellum dexterâ muscarium:
Læuaque eburnam pyxidunculam, domum
Bene-olentis animæ, recreandis naribus;
Caudâ ipsa longâ & penitus vlnarum decem
Templi politas marmoris verrit quadras.
Stupente populo, derepente Curio
Exclamat, Eheu quid Domina malùm geris
Tantam phalanga glirium hoc in syrmate?
Respectat illa, & nil nisi hîc caudam tuens,
Stomachatur, & se risui datam fremit.
Testatur astra Parochus, & superos rogat,
Vt & ipsa cernere, cernere & populus queat,
Quid hæc, decoro longior, vestis gerat;

Ocu-

Oculisque cuncti mox patentibus, vident
Aterrimorum glirium fædum gregem
Superequitantum glorioso syrmati.
Quantum tulerunt ilia, in risus abit
Soluta Plebes, pauper Herois silet,
Gemensque factam se quadrigam glirium
(Sed inferorum glirium, sed dęmonum)
Excutere cauda nititur onus improbum.
Risere glires ore, quo furnus solet
Patere, nec se sede tantillum suâ
Mouêre, in æquo rure byssi floridæ
Ineptiis ineptientes omnibus.
Nunc agminatim per holosericos sinus
Pede lubricante tota deuehitur cohors:
Quales, vbi vnda coiit in sæuo gelu,
Lęue glaciei marmor Hollandi solent
Soleâ subinde ligneâ decurrere,
Sed & subinde ruere & in tergum solent,
Exin nigelli pumilones Tartari
Sese volutant impigris rotalibus,
Ceu, quando fœni aceruus horreo datur,
Tota puerorum conuolat vicinia,
Et hic seipse mergit, & alius alium
Cumulare fæno tentat, alter eripit,
Et hunc vicissim qui obruebat, obruit.
Subit iste cumuli culmen, & subito impetu
Capite deorsum labili totus ruit.
Ita & petulci & inquietes Ludij,
Populo vt placeret, quam dedere fabulam.
Tandemque nutu commonefaciens suos

Spe-

Spectastis, inquit Curio, satis & super
Quid iniqua cauda deuehat: spectabitis
Quid dextra valeat nunc mea: erro, quid
sacra
Nunc valeat Vnda. dixit, & setaceum
Euibrat aspergillum, & in glires Aquam
Piacularem iactat imbre plurimo.
Vix ille dextram mouerat, Dæmunculi
Celerius agili fele, dum calidam iacis,
Ab inauspicatâ fimbriâ euolauerant.
Caudata stygio liberata pondere
Domum regreditur, luxui facit vale,
Caudam recidit, gentis Infernæ traham.
Si cauda turmam dæmonum tantam
tulit,
In capite quantam sessitare creditis
Politularum Virginum (si virginum)
Vbi tot Auerni noctuæ nidos habent,
Tot in superbi verticis ludunt iuba?
Vbi quot capilli, tot colubrorum glomi.
Ipso in Theatro frontis, Impudentia
Egena frontis, histrioniam facit
Cùm mille stygij Regis abnepotibus.
In colle nasi, & in cauernâ narium
Superque cilij crine vel tenerrimo
Denæ cohortes excubantium sedent,
Omnes tricipitis Patrueles Cerberi.
Quid lingua, princeps criminum vniuer-
sitas?
Vbi tot coaxant impij ranunculi,

Quot

Quot ab orbe genito garrulæ eiusdemmodi
Vixêre volucres in Gebennico lacu,
(Mendum Typographi est) in Gehennico lacu,
Namque à gehenna quid Gebenna dissidet?
Quid vos Ocelli, vos popina sordium,
Vbi potitantûm dæmonum ingens copia est?
Quid labra memorem, quid glabri menti aream
Quid adulteratas improbo fuco genas,
Quæ tot crucifugas, tot animiuoras belluas,
Quot medio in æstu prata formicas alunt?
I nunc decoris nundinatrix non tui,
I nunc Puella, si vales, ad calculos
Aut per digitulos vniuersam Dæmonum
Tuo insidentûm vultui summam reduc.
Sed caue, ne aluminus hic tuæ Populus comæ
Te per capillos atque dentatam struem
Trahat in Tribunal horridum, quando omnium
Reddenda veniet summa summarum Deo,
Orta diei luce decretorij.
Dent superi, vt errem; fac Puella vt mentiar.

Ru-

Rustici Diuionenses mirè anxij de diebus decem sublatis Kalendario renouato.

Ex lib. P. Richeomi de Miraculis.

SCAZON.

SVbclaudicante tibiâ redi Scazon,
Intercalare carmen esto cognato.
Claustra renouati (quod vocant) CalendarI
Reserârat ingens Vrbis-Orbis Antistes
Gregorius, Anni vix iêre triceni.
Quot fellis vteres, quanta plaustra dirarum
Vomuere semper streperus Hæresum vulgus?
Quot Hunniique Grunniique Burdones
Scenis pudendis, & tragœdiis diris,
In illa Papæ placita (Lector oblongo
Ignosce verbo) paratragœdiauerunt?
Sed facio missas grunnientium voces,
Inconditosque barrientium motus.
Mea hæc Hilaria concoloribus gaudent,
Rident amœnis, tristibus reluctantur.
Quod ergò sit salubre, Diuionæas
Meridiatum in vineas eant læta,

Ibi-

Ibique rusticentur inter arbusta, &
Vindemitorum varia Posteris narrent
Interrogata post Diploma vulgatum:
Immane quantum perditi dies deni
Bella cerebella rusticana commorint!
Tres vinitores, capita prorsus augusta,
Et ter profundi (si diis placet) sensus,
Dum mane cepis, allioque ientatur,
Breuem dederunt eclogam, ingenî testem,
Testem alliatæ mentis & saporatæ:
Patienter audi Lector, & tene risum.

I. *Vindemiator.*

Mira, ô Sodales, & mihi & meis visa est
Fuga hæc dierum, noctiumque furtiua,
Vt præ stupore, præ labore scrutandi,
Mihi, meisque, non meisque, turmatim
Ierint anhelo stiriæ graues naso.

II.

At mihi periodos temporum volutanti,
Vi curiosæ indaginis laboranti,
Maduit galerus summus, imus, extremus
Sudore tanto, nec minore quàm vitrêi
Fornace stillatoriâ madent gutti.

III.

Ego computista ruris optimus nostri,
Digitis epactas soleo, more nostrate,
Cursu retrogrado, antegradoque censere.
Nunc miseræ epactæ in alia vincla compactæ,
Mihi indicesque pollicesque perturbant.

Non

I.

Non capio, capiant qui volent. Enimuerò
Tot iam diebus fraudulenter elapsis,
Quid interim fecere siderum vulgus,
Cynthî nepotes, atque Cynthiæ neptes?

II.

Quid Luna, num cucurrit impetu tanto,
Denos vt vno salierit dies saltu,
Papâ volente, vimque subministrante?

III.

Phœbusne plures Persicas Paranzangas
Aut Itala stadia id temporis pererrarit,
Papâ iubente, limitesque signante?

I.

Festa, esto, liceat promouere per saltum,
Potuitne iure, & conscientiâ tutâ
Lacerare, deartuare Pontifex mensem?

II.

Quid commeruerat hic December, vt ventrem
Totosque lumbos fractus, iuerit pessum?
Cur non Aprilem promtius dearmarunt?

III.

Tum decuit hosce exemtiles dies factos,
Cum pisculentè vict tamus & parcè:
Iactura nobis nam fuisset hæc lucro.

I.

Sed, nox diei præiit, an dies nocti?
An ambo pariter id viæ subiuere?

Et

I I.

Et quando tandem transfugæ dies facti?
In conticinio vel crepusculo noctis?
An in diei sincipite, vel in talo?

I I I.

Cur hieme captum id consilî, soporatæ
Cum syrma longiusculum trahunt noctes?
An vt silentiore vaderent passu?
Neve fugientes, harpagone detenti,
Hærere forsan vspiam iuberentur?

I.

Decémne solidas, atque perpetes noctes
Lucesque totidem abstemij, cibi exortes,
Et adipe, gliris more, viximus nostro?

I I.

Sed more gliris, & simillimus letho,
Adeò sepultas corneus sopor mentes
Insedit adeò, vt liquidiusculi venti
Nec murmurillum lene senserint aures?

I I I.

Quoties stupendi transitus subit mentem,
Vertigo toties hanc rapit per abrupta.

I.

Mihi falce nuper crura (dum puto vitem,
Et puto dierum vulnus amputatorum)
Absorptus, atque mente raptus, abscidi.

I I.

Satius Sodales tutiusque sit nobis
Silere, ne putando disputandoque
Et computando de diebus expunctis,

Nobis

Nobis cerebrum fortè fiat expunctum.
Hæc vinitores pampinarij digna
Dedere cedro, digna posteris annis
Rogata. Lector parce rusticanorum
Huic delicato caudici cerebrorum:
Tam bardus esses, tamque junceæ mentis
Bœotus esses, si volentibus diuis,
Bœota mater te dedisset in lucem.

Dæmon caligas soluit Hero famulum diaboli nomine voci-tanti.

Ex Greg. mag. dialog. lib. 3. c. 20.

PVdenda res est: plurimis mortalium
Faruum Diaboli nomen est in amoribus,
Est in cupediis delibutioribus.
Geta, Dromo, Dauus, turba famulorum audiunt
Plus viciesque centiesque milliesque,
Huc vos diaboli. Bella nuncupatio
Expectoratur horâ & ansâ qualibet.
Si somni abundè est, si libido surgere,
Et strata membris exinanire calidis;
Clamatur illo vocis infernæ sono,
Diabole vestes: membra si stringat gelu,
Focum, Diabole. si ferat animus, cibum
Cœnâ aut merendâ, prandio ve sumere:
Diabole, mensam: si minister mussitet,

Ain'

Ain' Diabole? verba si reciprocet,
Diabole pergin'? si moram fors in penu,
Aut è culina deuocatus protrahat,
Toto hæc mephitis exscreatur pectore,
Complete ventrem perditi huius Diaboli
Mille ô Diaboli omnesque catapultarij.
Ita condiuntur & domi & foris omnia
Hoc esculenta, poculenta pharmaco.
Neque nudius seu tertius seu septimus,
Seu septimoque tertioque recentiûs
,,Mos hic inoleuit, Iam diu & diu fuit
,,Magister insequentis anterior dies.
Fuit (fuisse crede, Magnus asserit)
Fuit herus olim, cætera is non improbus,
Sed tinctus illo more, Dauos vt suos
Totis Diabolos concreparet faucibus.
Stephanus (& istuc nominis viro fuit)
Peregrè regressus, de viaque lassulus,
Torum & quietem cogitans, seruum ciet,
Festinus, inquit, deripe actutum meas
Diabole caligas. Ore vix eruperat
Diabole caligas, ipse ne incassum foret
Dæmon vocatus, destinauit obsequi,
Et esse Dauus. Igitur astrictoriæ
Mora nulla ligulæ sponte dissolui sua, &
Labare caligæ pæne ad ima calcium.
Sibi famulantis vim latentem dæmonis
(Quem non vocarat, & vocarat) protinus
Sentire Stephanus, & tremore concuti
Tam derepente seminudus, ilico

Recla-

Reclamat, iſtinc apage te Orci furcifer,
Procul faceſſe, haud te volo, Dauum volo,
Abire famulus ille ſuppoſititius.
Caligis deinceps ſubuerens herus ſuis,
Doctus idioma melius, & morem probum,
Dauum ille Dauum nuncupauit, & Getam
Getam, nec vltra Diabolus nomen fuit.
Si ô ſic labaret bracca pluribus ſua,
Quoties Diabolum in verba compingunt ſua,
Non id farinæ numerus innumerus foret.

Campanus Prædicans Iudicium prædicit ruſticis, vt interim genio indulgeant.

Ex Lindano lib. 1. c. 9. de fugiend. hæret:

CAmpanus, illud Cliuiæ terræ iubar
(Iubar eſſe tenebræ ſi queant, aut hæreſis
Audire poſſit veritas, aut nox dies)
Caluiniano de Miniſtro nobilis
Prodire vates voluit, alter Elias,
Aut alter Enoch. Ergo dum propter Ruram
Ad concionem ruſticanam è pulpito
Verba daret (& quid fœdus impoſtor niſi
Verba daret?) ecquâ fine non tandem liquet,

 Niſi

Nisi fors labores propter improbissimos.
Siti caninâ pressus & lupi fame,
Vertiginoso spiritu prognosticus,
Velut entheatus voce de celso tonat.
Vos ô miselli rusticelli, vos meis
Pecus alta mammis, quid morarum nectitis?
Extrema properant, vixque ter deni dies
Orbi supersunt, mensis vnus vnicus.
Audite (fors tonabat) en tuba cuditur:
Tuba vniuersa territura climata.
Hac voce vulgus colliquefactus metu
Lacrymare, gemere, vlulare misericordiam,
Iterare misericordiam amplis vocibus.
Sed his prophetes ore molliusculo.
Bona verba mi popelle, dispũge hos metus,
Lacrymas resorbe, gaudiorum grandium
Conferta seges est. Iam breui & breui (suas
Namque aptat alas remiges) Archangelus
Vos calceatos atque braccatos fide
Caluinianâ, splendidis in curribus
Rapturus aderit in decemplicis poli
Mensas opiparas. Hę Fidem vestram manent,
Animus redire rusticis, & credere:
Fatidicus vltra prosequi, hic latet lepus.
Quid igitur, inquit, agriculturæ labos
Fastidiosus & catenatus labos
Vos angit vltra? quidve non tandem piget
Occare, fodere, stercorare? pastino,
Stiuâ, cylindro, falcibus totos dare
Sudoris amnes è toroso pectore?

Boni ô Agricolæ ſole combuſtum genus,
(Queis poſt laborem coctili pomo ſatur
Aut ventre putris allij, venter gemit)
Quid ſeritis, atrox flamma quod metet breui?
Cur non culullos & diotas alterâ
Arripitis ansâ, dulce facturi vale
Veſtris aratris, & ligonibus vale?
(Hiabat ore vulgus inſtar bubali
Sorbentis auram, ſæuiente Sirio;
Adeò ſaliuas ruſticas hæc prouocant)
Et prouocare pergit Augur improbus.
Vos ô recurui, vos arundinei ſenes,
Queîs vix ſelibra ſanguinis reſtat boni,
Farcite vacuas optimo venas mero,
Vt vnctiores ſtetis in iter vltimum,
Quod in propinquo eſt: hoc idem vobis Anus
Fuliginoſæ prædico, ob veſtram Fidem
Superis beandæ collibus. Interim viris
Accumbitote, quæque cum ſuo pare,
Aut ſi lubebit, quæque cum ſuo impare.
Et vos puellæ, ruſtici ſoli roſæ,
Abiicite fuſos, & colum in flumen date.
Date qualâ rhombis, & caniſtra gobiis.
Nunc eſt bibendum, libero nunc eſt pede
Ferienda tellus, hoc vt abs tripudio
Cæleſte commigremus in tripudium.
Extrema properat hora. Qui mecum ſapit,
Mecum in popinas properet: hîc fauſtam diē
Felicitanda turba præſtolabimur.

Pinguesne pernas è camino pendulas,
Iam iamque vescas, igne torreri vltimo
Patiemur? & quæ vasa conclusit penus
Cereuisiaï plenus antiquissimaï,
Et vina, Rhenus quæ bicorniger dedit,
Patiemur illibata concremarier?
Habeat superstes flamma quod voret, nihil
Præter myricas aut inanes carduos.
Hirsuta campe, vel domi limax suæ
Deprensus, istæc sentiant incendia.
Cauete sultis hanc sacerrimam Fidem
(Caluinus orbi quam ruenti detulit)
Vel acu vel vngue, vel capillo lædere:
Properemus, hora moritur, orbis occubat.
Quod imperaret, non fuit. Citissimè
Blandissimeque iussit exemplo: datâ
Ilico salute pulpito, templo datâ,
Prælucet ouibus, & præit Pastor suis.
Mora nulla cuncti per tabernas diuidi
Et has & illas; dimicare poculis
Et his & illis; de capacioribus
Crater in orbem centies it & redit
Et hinc & illinc pro salute Cæsaris,
Et pro Ministri, pro Ministræ, pro suæ
Vt cuique libuit, faustitate Candidæ,
Exhauriendus vsque ad imas stillulas,
Dimetiendas in supremo pollice.
Sed prius ad offas itur, offas inclytas
Adipe suillo vel butyro nobili.
Campanus ollis primus incubat bonis,

Et primus offis, alterâ petaso manu,
Ingens culullus alterâ sustollitur,
Vexilla bella poculenti prœlij.
Exhauriuntur fæce cum suâ cadi,
Promæque cortes cum volucribus suis.
Viduantur ouibus, bubus, & suibus haræ.
Clamore tellus tota mugit ebrio,
Tota & choreis contremiscit rusticis.
Quotidianum visitur spectaculum,
Potos anus potæ senes trahunt domum.
Insanientes flebilem hanc insaniam
Ridebat omnis cominus vicinia.
Vltra vmbilicum venerat mensis suum,
Nondum vlla cęlo signa, nulla dum solo
Morientis orbis viderant cubilia.
Tandem comesis & peresis omnibus
Domi forisque edulibus, vt & omnium
Crumena cœpit emori malâ fame,
Euiscerata his visceratíonibus,
Et tota mappis prorsus attonsis inops,
Haud ponit ideo se furor. Sed impete
Vrbem in propinquam curritur; & hæc lecythum
Hic vendit vtres, hæc patellas. Omnis it
Venum supellex stannea, ænea, ferrea.
Non ventilabro, non salillo parcitur,
Vix sulphuratis, nummus vt corradier
Vnde vnde possit: hinc reditur ad dapes,
Et absque numero rursus ad numerum bibunt

Ligurientes vniuersa Pamphagi,
Rodenda seruant ossa sola hora vltimâ,
Ipsasque lances non pudebat lingere.
Suprema tandem mensis exoritur dies;
Missilia nondum tela dormientibus
Aurora terris iecerat. Vulgus vigil
Prodire passim sub Iouem; totum hîc diem
Mediamque noctem, rem nouam & nouissimam
Et nare, & aure, & ore præstolarier.
Flagrabat æstus, en repente leuiculum
Auram pererrans fulgur illam rusticos
Præstinguit oculos. Clamor ingens tollitur,
Irruere tandem tempus optatissimum;
Reliqui è popinis aduolant, mox ebrij
Pars apparare pallium, pars ocreas.
At inane votum Tityrorum hiantium
Aether fefellit hoc leui ludibrio.
Exinde variis mussitatiunculis
Vatem requirunt, & reclamitant suum.
Sed pridianâ vesperâ Calchas nouus
Bene fartus intus extus, insciis omnibus
Campanus, illud Cliuiæ nigrum iubar,
Festinus ierat alteram in Campaniam,
Nouam daturus fabulam, fraudem nouam.
Oues misellæ rusticellæ, putidis
Pecus alta mammis, iam redacti ad incitas,
Et pelle tecti vix suâ, per Cliuiam
Facti ostiatim turpe mendicabulum.
Et lepida vulgi fabula, in vatem suum

Tan-

Tantæque fraudis architectonem vomunt,
Quæcunque bilis pestilentior solet.
Hi nempe fœtus stigmatis, inusti tuo
Caluine dorso, fraus, doli, mendacium,
Cauteriatæ conscientiæ notâ.

Dæmon Araneus.

SCAZON.

ARaneorum ter simillimus Dæmon,
Totus venenum est, totus est doli & te-
chnæ.
Vtrimque fartus, quid nequiret aut nollet,
Hinc mille casses, mille cassium tricas
Aptat, redaptat, instruitque captandæ
Ac deuorandæ, si qua præda sit præsto,
Vigilque peruigilque de latebrosis
Velut angiportis, nare & aure præsagâ,
Oculo irretorto contuetur incautos.
Quid agas homulle pauper, impos ne-
morum,
Ope destitutus consilî, obuius fraudi,
Tot inter artes & plagas, & anfractus
Tot intus, extra, susque deque deprensus,
Interque sacrum constitutus & saxum?
Age experire, quod solet soror musca
Caudata, tergo versicolor: Huic robur
Animique tanti, vt (dante matre Naturâ)

Licenter ausit ludibunda & indemnis,
Inambulare carbasos Arachnæas,
Hostem duello prouocans. Ab obscuro
Videt hanc Arachne, speque iam vorans prædam
Exacuit vngues, dentiente gingiua.
Sed misera nescit, quid sibi vehat, telæ
Iam domina musca, quæ gradu subit certo
Antra penetrare penita: tum tremens pallet,
Et se coarctans abditissimè condit
Parens veneni. Musca pergit introrsum
Et morsicare & vellicando funestas
Deartuare tibias: foras raptam
Tum dare vorandam, ouum malis malum coruis.
Audis homulle, quid velim, quid & nolim?
Volo: resiste Dæmoni & fugam carpens
Exsuccus, exspes, ibit, exos, exsanguis.
Male laqueata retia & struem fraudum
Tam facilè rumpes, quàm negotio nullo
Tricas Arachnes, atque pendulum stamen.
Nolo vt timoris vrgeare tantillo;
Clarùm videbis, dexteraque tractabis,
Quàm fiet inops, eneruis, impos, imbellis
Araneorum quam simillimus dæmon.

S. Ma-

S. Maclouius Brito super balęna missam celebrat.

Ex Vita. c.7.

RECens sepultis fortè Bacchanalibus
Die dierum pessimo, sanctus Brito
Portu è Britanno soluerat Maclouius
Sacram Lyrinum versus: huc ipsi viæ
Ducenta comites capita tantum non erant.
Diuque velis æquor indignantibus
In varia nauim duxerat, reduxerat,
Tempusque abibat omne, quo venter gemit,
Quo triste dentes otiantur otium,
Quando exul ouum est, exul è patinis caro.
Vbi solus vndæ filius, totum regit
Marinus orbem, totus & paropsidas:
,,Sed ritè pœnitere nunquam pænitet.
Sancti ergo Cineres, bisque viceni dies
Mediis in vndis fluxerant. Iam Dominica
Fulgebat Orbi, radius Orbis, Anastasis,
Cum pæne in Altum venerant altissimum.
Nihil soli, cælum vndique, æquor vndique.
Nil insularum hîc vspiam, nil littorum,
Vbi ter tremendis liceat operari sacris,
Illo dierum candidissimo die.
Dolebat vnum id vnicè Maclouio.
Quid vota nequeunt missa, quo par est, precum

Ardore tacitus orat, exorat citus.
En tibi reluctans fluctibus, spumas ciens
Toto videndam colle tergi se dedit
Balæna grandis. (Nauitæ has orcas vocant,
Pari quaterna vastitate iugera
Aequare visas, aut subinde excedere)
Subdiderat vtero branchias, caudam, caput.
Excubitor alto tutus è carchesio
Cum voce dextram tollit, Insulam, Insulam.
Illoque flectunt vela: iacitur anchora
Hæsura costis belluæ; prorsum silet
Iam facta scopulus illa; naui exscenditur,
Exstruitur ara parabilis; Mystes facit;
Sumunt sodales cernuo vultu pij,
Quæ tota Cælo lapsa spectant Agmina, &c.
Si cadere in ipsa liuor ausit, inuident.
Sacris remotis ad profanas pergitur
Deinde mensas. interim & simul suum
Balæna dormiendo captat prandium.
Haud scio quid ista factitaret, si super
Tergo iuberet instrui coquus focum.
Mensæ eximuntur, dapibus exemtâ fame.
O quàm lubentes e iuuentâ quipiam
Pilâ datatim aut agminatim missili
Hac in marinâ lusitarent areâ!
Obest diei sanctitas, Nautæ negant
Abire cupidi. Canitur ergo receptui,
Deseritur hospes insula, in nauem ruunt.
Ni fallor, & fuere, qui sodalium
Ansam dedere risui, dum lubrica

Pe

Per latera lapsi pæne in vndas corruunt.
Nondum explicatis carbasis, bonas dabant
Suæ salutes insulæ, quando graui
Tota illa motu succuti, mox branchiis
Vtrimque lentis, instar alarum, è salo
Ductis in auras, eminere grandior,
Illasque (volucrum more pandiculantium
Et de sopore pigriori abeuntium)
Dextrâ & sinistrâ tendere: exin arborem
(Melius colossum dixerim) caudæ leuans,
Hanc ventilare, (lætus vt piscis solet)
Et pluere validam in exteros aspergineṁ.
Quid credis animi, quid metus, Maclouij
Fuisse sociis, tam propinquis funeri?
Sensim illa montem capitis erumpens foras,
Pandit oculorum immane conceptaculum,
Vix metiendum triplici decempedâ.
Tandemque celsos horridi oris fornices
Referare cœpit oscitans. Tunc vltimum
Periimus, ore quo solent in vltimis
Nautæ periclis, vniuersi personant.
Poterat hiante bucculenta gutture
Sorbere nauem in vela diductam sua
Tam facilè, frixam quàm potest puer fabam.
Sed melior illis affuit cælo Manus,
Grandesque folles Aeoli altùm sustulit,
Moxque à relapsis euibrauit Africum
In vela; Nauis exit, & procul metus,
Alioque-versum vasta se moles agit.

„ Dei eſt patrare mira, nec foret Deus,
„Mirus patrando ni foret; mirum foret,
„Si mira non patraret, & foret Deus.
„Maiora captu ſi nequiret is meo,
„Minor ille captu iam meo, haud foret Deus,
„Aut (pace Cæli dixero) pauper Deus.

Simia Diuinatrix.

Ex literis Indicis P. Antonij Figueredo 1611.

SCAZON.

QVos Bengalana Simios parit tellus,
Ea plurimorum eſt indoles, ab humanâ
Vt, quinque leucas, vix & integras diſtent.
Vbi eſſe cicures & domeſticos fas eſt,
More famulantûm ianuas domi pandunt,
Solumque ſcopis exterunt, merum promunt,
E flumine vndam quæritant, veru voluunt,
Si tamen abierit hinc coquus, veru vellunt.
Sunt & imitari, ſi quid obuiam cernunt
Docillimique cereique. Si multa
Caſtanea cinere delitefcat in caldo,
Ronchoſque ducat felis ad focum ſola,
Et iniqua ventrem Simij fames rodat,
Is abeſſe cernens forcipes pyragraſque,
(Eſt animus illis & malignus & ſolers)
Repente felem raptat, ingemiſcentem,

In

Inopemque superos inferosque clamantem,
Dein sepulto versipellis abs igne
Pedis alieni fuscinâ nuces captat.
Haud procul ab Indo, rege fluminum magno,
(Eridanus olli vix foret Palatinus)
Paganus, vt fit, circulator insignem
(Si qua fuit) huc illucque Siniam ductans,
Ingente visendam lucro dabat passim.
Hæc si dedisset obuio tibi χαῖρε,
Et reddidisses, & hominem salutasses.
Quæcumque casus euolarat, aut fures,
Docta reperire; quodque mirius miro est,
Arcana miro detegebat arcano.
Penetrare visa sensa vocis humanæ.
Ecquo ista genio gesserit pecus brutũ,
Properè fatebor, nescio: id reor scire;
Vt penicillo non bono bonus pictor
Gaudet venustas iconas figurare;
Sic, qui diserta reddit ora lactentum,
Creare turpi è simiâ Deus vatem.
Iit in Mogôrum Regiam rei fama.
Achebar (Monarchæ nomen id Mogoræo)
Iubet aduocari simiam, magistrumque.
Vbi affuere (& affuere Primores,
Regisque proles, Exteriique legati,
Sed & nepotes Regij sacris Lymphis
Christoque nati nuper, idque Aui nutu,
In iura nondum Christiana perducti)
Varium ille nomen exararier mandat

Variæ papyro. Scriptus in suâ Moses,
Fuit & Lycurgus in suâ, & Machometes,
Iaponumque Camus, Humousque Sinarum,
Tandemque IESVS in suâ, & velut motu
Sortes, in vrnam missiles fatigantur;
Sic illa mixtim nomina. Hac dein voce
Effatur Achebar, simiamque compellat.
Viden' has papyros? principemque primũque
Delige supremæ Legis inde Latorem.

Datâ salute, dexteraque libatâ,
Simia papyros excepit, quatit, versat;
Quod igitur abiit prosperè; ter infaustum
Primum illa sorde protulit Machometem
Vt vidit, vtque putre nomen olfecit,
Quo dente potuit irruens, lacessensque,
Proterere pedibus cœpit, atque idem Camo,
Sinicæque legis Architectoni Humoo,
Dedit hinc Lycurgum risui, ac humi strauit;
Moysique paulò res benignior cessit,
Solo sinistræ negligentis excussu,
Cassâ vt solemus abstinere iuglande.

Ast vbi in IESV Maximi Optimi nomen
(Quod neq; per vllum somniũ præagnorat)
Vel primulos collineauit obtutus,
Mora nulla lætis saltibus solum quassans,
Tollensque Diuum nomen, & superiactans
Tripudianti vertici, osculum libat,
Regique Regiisque prolibus monstrat,
Professa veræ Legis esse Latorem.

Stu-

Stupor Monarcham corripit, furor Verpos,
Cor-grande-dolium bubalos Mahometis.
Vni Nepotes Regij triumphare
IESVM IESVM nuncupare Victorem.
Iterare gestit Achebar experimentum,
Nominaque satagit destinata transduci
E Bengalino in Persicum charactera.
At è proceribus quispiam, arte, clam cunctis,
Eripit IESV nomen, & manu condit.
Exinde chartas redditas suo more
Voluit reuoluit Simia, & Mahometem
Iterumque Mosem, Humoumque, Camũque,
Sed & Lacona repetit. hæret immota,
Terramque naso suspicace despectans,
Vngues tenace dente rodit alternos,
Stomachatur Achebar, circulator obiurgat,
Ecquid morarum est? inquit, Euge, dic, fac, fer,
Quis ab orbe genito legis optimæ lator,
Præque omnibus colendus? Illa suspirans
Circum errat oculo nubilo, ore liuescit,
Pedibus tremit, scabit caput, fodit nares,
Protuberansque, qua valens fuit, rostrum,
Et hos & illos Aulicos odoratur;
Demum Magistri dexteram sua carpit,
Rectaque Procerem Pignoris sacri furem
Adit, sinistram prensat, & premit, tandem vt
Inuitus ille nomen abditum promat.

Qui-

Quibus deinde gaudiis pererratâ
Exiliit aula? quamque mollibus scriptum
Figens IESVM basiis, refigensque,
Visa est profari velle, visa iurare,
Hic est Beatæ legis vnicus Lator?
Hæretice riden'? Euge, si tuus frater
Gnauum illud animal (cuius auris excelsa,
Cui crux nec indecora semper in tergo est,
De cuius vmbrâ bella lis fuit quondam,
Cui vox sonora est, armus infatigatus,
Cui pellis immortalis, ossa sunt ferrum,)
Olim profatum est improbo Balach vati,
Fuditque vocem incognitam suæ genti,
Edentiumque fauciumque fornace,
Quidni & licebit simiæ esse Diuinæ?

Abbas Brochas trabem ioco datam aufert seriò.

Ex Vitis P. l. 10. c. 190.

„QVicumque fumo gaudet, is lacrymas amat.
„Tacere si posset parens, diutius
„Frequenter ouum viueret clam conditum.
„Bene qui latêre didicit, is didicit bene
„Viuere. Mearum testis est Abbas Brochas
Sententiarum. Vixerat in Aegyptiis
Asceta magnus; quamque vellet, nomine

Fa-

Famaque maior. Ergo (qualis in sinu
Maligna fœtum mater offocat suum)
Sic ille cupidus enecandi nominis,
Famæque parricida (si dici licet)
Quam peste peius oderat, fieri suæ;
Nilum relinquens & casam, nil consciis,
Quos accolebat, Patribus, tacitus migrat,
Proculque tandem deuium nactus locum,
(Veluti reuersa vere primo, nidulum
Hirundo molli fabricatur è luto
Artifice rostro, nectit & paleas leues,
Plumasque quas sors obtulit, quas & suo
Furata ventri est) sic tuguriolum Brochas
Sibi perpusillum struxit. hinc paruæ fores,
Illinc fenestra (rima verius) fuit.
Non alia fabro trulla, quam manus, fuit.
De silice paries creuit, & gleba graui:
Arena scrupis mixta cæmentum dabat.
Labore demum pertinace conditum
Muris adultis stat Palatium Brochæ.
Sed fallor: expers tegminis, nudo iacet
Sub Ioue, sub vdo siderum spectaculo.
Nec vnde tectum construat, Brochas habet.
Cui silua nulla cædua aut incædua,
Non vmbra iunci, non arundo, non filix,
Namque abs arenâ sola arena pullulat.
Stat igitur, vrbis proximæ, (quam condidit
Seleucus olim) in compitis lignarier.
Stipemve tecto surrigendo poscere.

Et

Et fors palati ſtabat ad limen ſui
Iam pranſus, Optimatium non peſſimus,
(Nomen Anatolius, Curuus agnomen fuit)
Excutere velle viſus à ſe plumulas,
Et os fatigans ebore dentiſcalpij,
Perdicis ac ſi iam comeſæ fruſtulum
Et iamnum ineſſet dentibus, ſolitis tamen
Tenui ſalillo viuere & freſsâ faba.
Hunc conſpicatus pro foribus Abbas ſuis
Stipemque opimam fauce totâ deuorans,
Flexo cucullo, duplicato poplite,
Manumque tendens, voce mendicâ hæc ait.
Vir magne, cellam conſtruo: tectum mihi
Lignumque deſit; quæſo te, paruam ſtipem
Largire, ſi qua tigna putreſcant domi
Carioſa, alendo digna non etiam foco,
Faſtigiandæ commoda hæc erunt meæ,
Quam procul, eremo in intimâ, ſtruo caſæ.
Obliquâ Curuus intuens (quali ſoles
Hæretice vultu paria Mendicantium
Inſpicere Fratrum, quando pauper Mantica
Tuam ſalutat ianuam, aut hyemis memor
Lignis vehiculum corrogandis ambulat
Tuâ in platea) ſic Anatolius, cui
Fors obolus aſtris carior totis erat,
Prodeſſe nulli gnarus, haud ipſi ſibi;
Volens egenus viuere, locuples mori,
„Cacoethes hoc eſt, hic Auarorum ſtylus;
„Sed quæ tot annos ſordidi concluſerint,
„(Patre vix ſepulto, vix auo in Auernũ dato)
„Vnâ

„Vnâ nepotans perdit aleâ Nepos.
Nasum ergo rugis opprimens, frontē striis,
Oculosque limus voce fusca hæc reddidit.
O quam molesto tædio nares mihi
Mentemque lædunt olida mendicabula
Hinc te, otiosæ fex eremi, proripe,
Hinc procul, in vrbe pauperum plus est satis.
(Pergebat ore supplici pauper Brochas,
Suique tecti refricabat inopiam)
Apage, vel istud, si lubet, quercus habe.
(Erat propinquo, ceu solent, muro a cubans
Trabs longa densi roboris, quæ si foret
Fissa assulatim, facilè vicenas domos
Contegeret) istam, inquio, quercum rape,
Raptamque traduc quò velis. Ironico
Datum fauore munus, inspectans trabem,
Subitoque factus dossuarius Brochas,
Fideque mentem muniens, pectus cruce,
Facili leuatam ducit in humeros manu,
Et gestat ansâ brachij immensam trabem:
Quod non bis octo baiuli mossent loco,
Id oneris effert, validi vt Heluetij solent,
Seu pace vigiles, siue bello milites,
Longas in armos euibrare lanceas,
Gressu deinde musico, æquipondium
Gestare faciles. Sic suam stipem Brochas.
Stupere Curuus, deque curuo rectior
Repente fieri cœpit, & blandum loqui,
Euge, inquit, Abba, perge quo pergis gradu:
Meritò lubensque do, dico, addico trabem,

Quam ferre virtus, maior humanâ, potest.
Curuo salutis ansa sarcasmus fuit,
Nam inane cæli pectus & vacuum Deo,
Terræque mersum, iamque finitimum Stygi,
Meliore deinceps mente, sordes eluit,
Sordesque fugit. Nempe fieri sic amat,
De pumice fluit vnda, dum superi volunt.

Honoris indoles, Aula, familia.

MIra est Honoris indoles; si quos videt
Animis anhelos, ac hiantes præ siti,
Pruriginemque nutrientes anxiam,
Sudore longo diffluere, tandem vt queant
In diui Honoris ingredi Album nobile;
Illos adunca nare suspendens Honos
De splene toto ridet, & ludos facit;
Iam persequentes, iam prehensantes fugit
Suspiriosos gloriarum Tantalos.
Nilque pudibundi, præter ascriptum Nihil,
Domum reportant, quo parietem ornent suum.
Sed si fugaces conspicatur, & sui
Metuentiores quospiam (quibus tamen
Et multa virtus, multa sit scientia,
Rerum magister vsus, & famæ nitor)
Amantiores pacis & silentii,
Latere cupidos in suo muros lare,
Peius veneno pestilente prosequi

Popu-

Popularis auræ follicantes fumulos;
Et inane laudis, gloriæque cymbalum;
Hos ambit, hos procatur, hos amplectitur,
Præire mandat, imperat lucem dare,
Iubet & cathêdras celsiores scandere.
Hæc est Honoris indoles, hic est lepos.
Hæc inter, Aulâ regnat amplus in suâ.
Huic supplicamus omne Sapientes genus,
Genus omne stulti. Semper est, semper fuit
Immensa turba (quantus in Phœbi face
Vulgus atomorum est) turba regis arduas
Fores Honoris obsidens, cuncti suum
Manu libellum præferunt, sunt & viri,
Sunt è iuuenta, sunt senes silicernij,
Sunt omnis ætas, & togâ clari & sago.
Audent Honori (dignitatis quippiam
Si rusticanæ aut vilis officij vacat)
Manu & papyro supplicare sordidâ
Pago Menalcas in suo, Corydon suo.
Si vel misellus lictor oppetiuerit,
Ilico libelli supplices centum volant:
Si quando Præsul aut Senator vltimam
Conficere summam creditur, mox tanta vis
Volantûm in Aulam, tanta prensantûm manus,
Et ambientûm copia est, pæne vt fores
Easque ahenas Domini Honoris dissipent,
Et nisi satelles voce durus & manu
Vim vi reiceret, mox abirent cardine.
Familia Honori multa, prudens, integra est,

Oculoque vigilans & bonæ experiens rei.
A foribus ipsi Sudor est, ab epistolis
Labor, à sigillis & cubili Industria.
Ab aure semper est Prudentia.
Consilia Virtus ipsa signat intima.
Honor est Honori familiæ tantus decor.
Hos inter vnus vnicus, tantâ in domo
Pincerna nequam est, dedecus creans suis.
Namque hic subinde captus aureâ manu,
Aut in popina delibutus Massico,
Meridianti porrigit tabulas Hero,
Et dignitates suadet indignis dari,
Dignosque toruis intuens, agit foras.
Quod mage dolendum, nundinas sacras facit:
Gener hic Simonis, perque posticum ingredi
Iubet ad Honorem sæpe consimiles sui.
O si in catastam dederetur improbus,
Aut exul iret Virgicrepinas in plagas,
Meliùs haberent publica, meliùs Sacra,
Turpe Nebuloni nomen est, Amor Lucri.

Lutherus Exorcizans in miras angustias coniicitur.

Ex Bredembachio l. 7. c. 40.

MAledominatâ possidebat quispiam
Dæmon puellam in Misnia. Pauperculi
Parentis ierat omnis in ventum labos,

Ve-

Vt Stygius hospes in suam demum Stygem
Recoquendus iret: restitabat carnifex.
Sub id dierum cœperat suum recens
Nigra venditare VViteberga Saxonem,
Suumque nominare (si diis placet)
Sanctum Lutherum, scilicet qui grandia
Patrare, solo dæmonas sputo queat
Fugare, solo spiritu cancrum, lepram,
Genus omne morbos sonticos, non sonticos
Sanare. Mendax fama sic vulgauerat.
Illo puella ducitur. Primùm negat
Pugnare pugnā hanc Luther, at victus prece,
Pudore victus, aut inani speculâ,
Fore fors, amico cedat vt Dæmon suo
Leuemque mentiatur impostor fugam,
Capessit audax facinus, & malo suo.
Spectate superi, vos fauete ô Inferi.
Lutherus exorcismon, ast exoticum
Idque execrato tentat in Sacrario.
Nihil hîc sacrorum Lipsanorum, nil crucum,
Lustralis vndæ stilla non vna vnica.
Sesquipatriarchæ sola sufficit fides:
Densata præstolatur euentum Phalanx,
Lutheriano ex alueo bibax pecus.
Igitur minace & ventilatâ dexterâ,
Barbâ repexâ Luther, ore tetrico
Profatur, Heus tu Lucifuge, non me tuum
Agnoscis hostem? risit ille & reddidit
Hos gutturosâ voce confestim sonos,
Leo vt leonem nouit, vt lupus lupum,

Sen-

Sensit Lutherus huncce promtius salem,
Quàm mane properum, nec diu (solitum sibi)
Furere furorem distulit, Quis te malùm
Hanc in puellam compulit? (Dæmon silet)
Edice coràm vt impero; (saxo canit)
Tu spuma Cæli non loquêris improbe?
Hic septa reserans stridulorum dentium
Dæmon rependit par pari, par vt fuit.
Tu vomica claustri non tacebis? per tuum
Iuro cucullum, quem dedisti perfidus
Inauspicato de vepreto pensilem,
Ni mox silueris, faxo, te vt pudeat tui.
Ad hæc, cuculli non ferens nomen sui,
Luther regerere, quæ sibi dictauerant
Diu diuque trito in Erroris Scholâ
Magistra Bilis & Magistra Dicacitas.
Tun' ô minarum follis imbecillium,
Canis illigate, vane baubator, mihi
Auden' minari? faxo vt in porcos eas,
Quò iussus olim es. In tui porcos Gregis
(Repungit ille) quos propinquos intuor?
Inibo, si fas fuerit, illuc pellubens.
Hic tremere pro se quisque circumstãtium
Abesse cupidi mille passûm millia.
Ita Luther & Puella voce Dæmonis
Conuitiorum magna plaustra congerunt;
Alterna volitant hinc ab hoc & ab hac probra
De diriori dente, nec satis scio,
Vtrò reciderit palma: clamosissimæ

Velut

Velut institrices fructuum in foro solent
Certare diris: in propinquam quæ potest
Plus vomere fellis, seu dicacioribus
Referire sannis; hæc vtrimque brachio
Ansata, victrix lauream refert domum,
Nisi quando linguâ fortè certatum est pari.
Dæmon subinde seu iocosis scommatis,
Seu sulphuratis laudibus Luthericas
Feriebat aures, nuncupans Fidei nouæ,
Noui Alchimistam dogmatis; nunc altero
Qui Patriarchas, qui Prophetas altero
Dodrante vincat, qui recrustarit Fidem
Veterem, exoletam de mero ac puro Iouis
Imi cerebro. Fessus his tandem Luther,
Ego, inquit, astra testor, ac meam Fidem,
Faciam quod in me est, vt facessas impie
Profundioris Tartari tenebrio.
At se puella subrigens, Tuam Fidem?
Facies quod in te est? faxo, verum vt dixeris.
Vix ore verba. Vi silente Dæmonis
Sibi nec opino sensit ilicet ilia
Mugire Luther, dein boare valdiùs,
Mox intus atrocissimùm premere ac premi.
Tunc ore patulo, conscius & author rei
Ridere Dæmon; sed manum ventri appri-
Sudare Luther: miseret astantem sui (mens
Turbam Magistri, nunc sedentis, nunc pede
Trepidantis vno: nare persentiscere
Dæmon mephitim simulat, & nasum premit.
Sed non cachinnos, splene quos toto vomit.

Mordere Luther labra, viui sanguinis
Ad vsque fluuios. Ergo de sacrario
Stat abire properè, stat sacerrimis sacris,
Dæmoni, puellæ, nuntium remittere.
Mora nulla, pandi mandat, at frustra, fores.
Dæmon Professor malitiæ nequissimus
Seram intus obturbauerat, pessundatis
(Quos clauis iniens intererrat) dentibus,
Adeoque valuas pessulo oppilauerat,
Vt nulla vis, non brachij, non ingenî
Reserare quiret portam ineluctabilem.
Itum ad fenestras: insidebant ferrei
Clathri fenestris. Quò Luther se flecteret,
Angustiarum mole pressus intimâ?
Millena vota fæculento nuncupat,
Quem vetat honestas nominarier, Deo,
Deoque tandem se vouet Patulcio.
Via facienda vi fuit; fractæ fores
Validâ bipenni, quam faber fors obtulit.
Vbi patuere rupta claustra, Dæmone
Valere iusso (si valere vnquam potest)
Lutherus euolare, quò saturi solent.
Sit venia verbo, venia voto huic meo;
O si (nefandus olim vt Arius suam,
Euisceratus in canali fœtido,
Deuouit animam purulentam Tartaro):
Si Luther istoc temporis, & istoc viæ
Mandasset atra viscera in Ditis domum!
Non innataret Orbis his in lacrymis.

F. Iacoponus piè facetus.

Ex Chron. Franc. l.6.

SCAZON.

NAtus ciendo risui sed humano,
Sed fructuoso risui Iacoponus,
Et natus homini Dæmoniq́ue fallendis,
Sed fraude fallendis piâ, Iacoponus,
Prius capistrum quam subiret, illustri
Seraphicarum sub Iugo Quadrigarum,
Obuius Amico, qui coëmerat pullos,
Blandè rogatur, non libet, Iacopone,
Ferre hinc coëmtos in domum meam pullos?
Vocor aliorsum, par pari repensurus,
Si quando opella riserit tibi nostra.
Non illibenter, annuit Iacoponus,
Eoq́ue pullos excipit salutato,
Rectaq́ue molem tendit ad sepulchralem,
Quam sibi suisq́ue amicus ille curabat.
Saxo leuato, Hem delicatuli pulli,
En domus herilis, hîc, ait, manetote
Herum, perêgrè dum reuenerit, vestrum.
Hæc, in sepulchrum conditis, Iacoponus.
Reuertit emtor ad suos, & vxori,
Annon bene habitos, & venustulos, inquit,
Tibi coëmi? Quos malùm coëmisti?
Reponit vxor. Par volûcre pullorum,
Ait ille, misi. Non fuit vel vmbra vmbræ,

Neque cauda caudæ. captus eſt meus coniux,
Noſtrique pulli. Res momordit Emtorem.
Abit, obit, ambit, quæritans Iacoponum,
Datoque tandem cominus, Meos pullos;
Tuæ ne fidei dexteræque commiſſos
Sic dederis aliò, quam rogauerim, pullos?
Serenus oculo reddidit Iacoponus.
Tuos amice, crede mox vt excepi,
Tuam fidelis in domum tuli pullos.
Meam fidelis in domum meos pullos?
Hæc illa Probitas & fides Iacoponi?
Negat vxor. vxor perneget, tuli pullos,
Adeamus; oculi iudicis fidem teſtor.
Tumulus aditur. Cernis ædium limen
Ὦ γαθὲ tuarum? Cernit, & Iacoponi
Pium leporem cum ſuis refert pullis,
Non inficetè, ſed ſalubriter luſus.
Poſtquam ligandum fune ſe dedit ſancto,
Gregi futurus laus ſuo Iacoponus,
Carnes peroſus, & cibos ſaporatos,
Contentus vndâ victitauit & pane.
Liuore toſtus & retoſtus antiquo
Videbat, inuidebat, vt ſolet, Dæmon.
Fors iam peractâ lege Temporis Parci,
Bonus eſuribat improbè Iacoponus.
Mox hinc negotî corripit faceſſendi
Malignus anſam, protinuſque nolentem
Facit vt cupido lancinet Iacoponum
Comeſſe, ſi daretur, exta porcina.
Iam pingue omaſum, iam volutat inuito

Far-

Farcimen animo. Millies subit mentem
Succidiarum in crate semicostarum,
Nunc auris olli, rostra nunc suis cæsæ,
Vt emtitantur in foro, recursare.
Sed præ vna reliquis, diriusque mordere,
Seu sit precandi tempus, exta porcina,
Seu dormiendi tempus, exta porcina,
Et post canendi tempus, exta porcina.
Quid faceret? ars hîc arte (clauus vt clauo,
Cuneusque cuneo truditur) retundenda.
Quando ergo stimulis acribus fames vrget,
Coëmenda tandem curat exta porcina.
Dæmon futuri nescius, triumphare,
Vt vidit emta. Sed triumphus in fœdum
Breui pudorem & nauseam triumphantis,
(Quod & salubre & prosperum fiet,) vertit.
Suspendit emta in cellulâ Iacoponus,
Et iam vnus, alter, tertiusque, quartusque
Dies abire, septimusque, nonusque,
Et neque coquenda, nec veru volutanda,
Frigenda prunis non dari exta porcina;
Putere tandem & vermibus scaturire.
Pensilia lætabundus extà respectat,
Manu frequente ventilat Iacoponus,
Vt dormientem suscitare fœtorem,
Auremque vellicare vermibus possit.
Et sæpe naso, sæpe naribus dixit,
Vtiminor ac fruiminor, exta sunt nostra.
Videbat & fremebat, vt solet, Dæmon,
Saxoque in aures proprio repercussus,

Mandata porcis vellet exta porcina.
Ridens orexin hic ſuam Iacoponus,
Seu cum liberet ferias dari ſomno,
Seu cum Penates in ſacros precaturus,
Seu cum iret aliò, pendulam ſalutando
Deuotus eſcam, baſiiſque libando,
Et hic & illic labra dura figebat.
Sed (quod legenti poſſit audientique
Stomachum ciere) dentibus iocabundis,
Linguaque putrem prouocabat aruinam.
Tandem rogatus cur ſui Iacoponus
Tam dirus eſſet, tamque pertinax oſor,
Tentatus, infit ille, tento tentantem,
Et me, ſalubri fraude, vexo vexantem.

Morbus & medicina Dæmonis.

Ex Concion. quadrag. Maillardi.

APologon audi Lector & verum puta.
Morbis Olympus ſolus eſt imperuius;
Hic æuiterna ſanitas, hîc corporum
Velut ære fuſa ſtabit integerrimis
Compago ſemper viribus. Tellus, mare,
Aër & alta montium, alta vallium,
Secreta nemorum, ac vrbium frequentia,
Ima fluuiorum ſummaque infirmis ſcatent.
Regina latè regnat Aegrimonia.
Gangræna piſces delitentes arripit
Mediis in vndis. Nauis à teredine

Eſtur malignâ. Quis negabit arbores
Carbunculare? ſiderari vineas?
Podagram cicada, cordolia canis ſua,
Philomela rauim patitur, & ſuos habeat
Muſcæ catarrhos, & ſuam dyſuriam.
Extrema cauda ni amputetur felibus,
Lentâ recedunt tabe febris hecticæ.
Venio, venire quò volo. Et ſuos habet
Morbos Auernus. Nuper illic quiſpiam è
Principibus Orci, deque cornutiſſimis
Spondâ iacebat æger in vaſtiſſimâ:
Ahena crates culcitæ ſubiens locum,
Ceruical olli ferreum & candens erat,
Intuſque flagrans carbo, plumarum vice.
Stragula nigrante texta fumo & ſulphure
Operibat ægrum: & hinc & inde plurimi,
Et multicorne & longicaudatum pecus,
Solamen ægro quiſque pro ſeſe dabant.
Hic, ne enecetur frigore, extremos pedes
Ardente ſaxo calfacit: teterrimam
Picem hic propinat dum ſitit. Sunt qui offerant
Fungos vetuſtos, vniuſque ſæculi.
Sunt qui papauer putre, ſomnos vt vocent.
Scitantur alij, principis vicem anxij,
Ecquid palato rideat famelico?
Cupiatne porcum fortè Troianum, cui
Sit fartus altùm venter aſſatis ſimul
Bubonibuſque mille, mille noctuis,
Cuculis & vlulis? reſpuebat. An velit
Ter mille frixos peponas in ſartagine

Instar fabarum? respuebat. Forsitan
Balænam in atro felle coctam, rancido
Oleo innatantem? respuebat. Denique
Minutal ingens mille de bufonibus
Totidemque colubris. Respuens & despuens,
Mox ille, Quotquot ambitum strato datis,
Ignara Pecora, quid velim, quid non velim;
Volo, inquit, ingens ferculum in paropside
Ingente, lautè comparatum & dapsile. è
Properate, maturate, Pastillos volo
(O rex s illi dura singultum dedit,
Interque rupit verba) pastillos volo
Linguis refertos improbis. Linguas mihi
Mora nulla, derepente, de vestigio
Vos Urbe toto quærite. Id fercli volo.

Apologon audis Lector, haud falsum putes.

Nil ægrienti dæmoni est optatius,
Quàm lingua mendax, lingua fallax, improbos
Prona in susurros aut probra, aut calumnias.

Heus Sycophanta, si sapis, linguam preme,
Tuque Thraso fumos venditans aut emtitans,
Raptor alieni nominis, crepans tui,
Vitilitigator, quadruplator, sannio,
Et tu dolose, tuque bucco sordide,
Et plene Veneris fæculentis pultibus,
Cauete sultis impiæ carunculæ,
Iniquitatis fomiti carunculæ.

Genus

Iliadi mille funerum carunculæ.
Cauete; ab orco Turma grandis vndiqúe
Instructa calathis astat à tergo, ad latus,
Infra supraque, Principi vescas suo
Genus hocce linguas quæritans. Os claudite
Centuplice serâ, pessulo centuplice.

Vota amico facta.

TIbi quod optas & quod opto, dent Diui,
(Sol optimorum in optimis Amicorum)
Vt anima semper læta nesciat curas,
Vt vita semper viua nesciat canos,
Vt dextera semper larga nesciat sordes,
Vt bursa semper plena nesciat rugas,
Vt lingua semper vera nesciat lapsum,
Vt verba semper blanda nesciant rixas,
Vt facta semper æqua nesciant fucum,
Vt fama semper pura nesciat probrum,
Vt vota semper alta nesciant terras,
Tibi quod optas & quod opto, dent Diui.

Seruus Peruanus vorans ficus, literas videre & loqui credit.

Ex P. Richeom. Valedictione animæ.

VBique, quicquid dixeris, Bœotia est;
Cælo sub omni prostat Arcadiæ pecus

Venale, pretiò cuilibet quanto libet.
Vbique fænum est, fæneique caudicis
Ingenia, barda, lusciosa, gibbera,
Velo trilici, & triplici circumdata.
Seruum vir Europæus in Brasilia
Peruuianum coêmerat, monstrum viri.
Nobilibus istuc sæpe delitium est, aues
Hasce educare territandis paruulis,
(Si fortè plorent) aut creando risui.
Stabat labrosus bucco vtrimque loripes,
Naribus obesus, voce fuscus, & myops.
Dextera sinistro, sed sinistra dextero
Spectabat oculo, bellus obtutu strabus.
Sed flaccus aures semibesse pendulas,
Instar lyciscæ aut vertagi venatici,
Instarque peponum acuminatus occiput,
(Monticulus etiam tergo in obstipo sedet)
Neu quid deesset, tota verba nunc vorans,
Nunc tota truncans, veriùs longissimas
Ducens in vlnas balbus, & naso fluens.
Oculisque totis lippiens totos dies,
Vacuus cerebro, quodque peius est, edax
Gurges ciborum, & dum potest, barathrum
penus.
Obliuiosus nominis etiam sui.
Quàm bene habitabat mens in isto cortice!
Per hunc amico destinare corbulam
Ficu referram præcoquâ volens Herus,
Pariter amoris atque doni nuntias
Dat perferendas huicce Fungo litteras.

Abl.

Abire frugiperda fiscinam ferens.
Ast iter eundo, Domina curiositas
Cognata stultis, atque bardorum soror,
Aperire suadet. Pandit & ficulnea
Primùm ille folia conspicatus, cærulas
Deinde bulgas elegantes; Quid rei,
Quid, inquit, istæ gestitant crumenulæ?
(Nunquam ille ficus ederat, non viderat)
Soluit putamen mollicellum. Próh, ait,
Hæcine crumenæ purioris sacchari?
Caue sis gulose. Litteræ linguas habent,
Vt murus oculos. Si sapis, manum abstine
Magisque dentem, si sapis, gluto, abstine.
Sed has habenas currus audit scilicet.
Primam secunda, tum secundam tertia,
Et quarta sequitur tertiam gressu pari,
Quò plus voratæ, plus vorandæ. In dentium
Sic colliquescit saccharum palatio.
Et ambidexter mandit ambidexterè.
Dextra & sinistra disputant, vtra crebrius
Inculcet offas Cerbero ficulneas.
Ficubus edendis facta mens olli fuit,
Magisque triplo quàm fuit, ficulnea.
Ehodum vorator, lubricas terge manus.
Sat prata iam bibêre, riuos claudito.
Abit ergo grauior ipse, leuiorem ferens
Corbem, obseratam commodè offert Nobili.
Legit hic, recenset, atque relliquias videns,
Quo iure decimasti, inquit, in fundo meo,
Meisque rebus? tot tulisti, ne nega,

Tot & vorasti, ne nega. Constans negat,
Egóne ficus surpui? ficus ego?
Te surpuisse, subdit alter, splendidè
Ipsum id loquuntur litteræ. Quid litteræ
(Dauus reponit) quid loquuntur litteræ,
Oculísne capta & auribus captissima
Potest papyrus id loqui, & falsum loqui?
Ridere secum Nobilis Daui inclyti
Insulsa symperasmata, vt furtum premat.
Et mox remittit ad suos cum testibus
Rei peractę litteris. Simulat Herus
Iterumque amico mandat, hocce baiulo,
Lapsis diebus pauculis, qualum nouum.
Decipula muri fit comes, lepori plaga.
Væ si vel vngue, quod gerit, tangat leui,
Vix ille dimidiauerat cœptam viam,
Cùm suspicitque, despicitque, respicitque
An nemo, nullus, vsquam & vspiam siet;
Memor pericli nuperi, at memor magis
Cupediarum nuperæ merendulæ.
„ Effrænis omni Cupiditas clauo caret.
Corbem ergo reserans, litteras primùm, dein
Desiderati ferculi annonam videt;
Vix se tenebat, & manu manum fricans
Gaudebat altum gaudium. Tamen tamen
Obliquiore litteras naso aspicit,
Animique varius pendet, & prodi timet.
Sed nactus apti consili firmam ratem,
Saxo has reperto subdit, & saxo sedet
Saxum ipse, trepidos sic metus amoliens.

Nunc

Nunc totus, inquit, alacer in ficus ruo:
Dormite vos ô Litteræ. Satis scio,
Quanto in periclo virgidemiæ fui,
Vestræ sororis nuper indicio; nisi
Mendaciorum pallio fulto bene
Bene fultus issem, de cute actum erat mea.
Insipida grossus, durior duricoriâ,
Corio fuisset in meo mox consita,
Vice tenerarum, quas voraram, ficuum.
Nil iam verendum à litteris, nimium bene
Dormire iussis: Prandeamus. Ilico
De ventre corbis in suum ficus iacit
Et vsque & vsque, nec quies, nec est mora:
Sæpè & petiolos, sæpe & ipsum corticem
Longè rapidiùs, quàm puer cerasum, comest.
Ne fortè de sub lapide litteræ inaudiant;
Strepitum molentûm, quà potest, molarium
Deuitat, & ne pareant, à se procul
Iactat petiolos sedulus. Sed iam satis,
Et finis esto, fuce, solue symbolum.
Barbam repectit, tergit os manu probè,
Digitosque lambit, litteras resuscitat.
Pergensque, gestâ re velut probissimè,
Intaminatam Nobili dat sportulam.
Superesse lectis ille sola litteris
Analecta rursum sentiens, laudat virum,
Cum gratiisque litterisque redestinat
Domum, ad vorandas in nouum ientaculum
Ficus acerbas in nouis repotiis.
Si fortè lubeat (& lubebit) sic Hero.

Herus retorto litteras vultu legit,
Hominemque relegit, voce dein grādi tonat.
Stigmatice, paucis, huc adesdum, te volo:
(Adesse iussus ille, nil hili sibi
Conscire simulat, innocentior mine)
Non te tuique & criminis pudet tui
Improba vorago ficuum? Ficus ego?
Egone ficus surpui; inquit. O here
Absit nefandum, quod mihi impingis, scelus.
Negoque pernegoque, quicquid Litteræ
(Nequitiā ô ipsa nequiores Litteræ)
Ementiantur. Crede iurato mihi.
Herus adhibere scilicet Dauo fidem.
Adeste famuli, adeste virgarum nemus.
Vix ea profato, iussu herili conuolant
Mancipia valida bina plagosissima,
(Tiliæ maniplos emedullarant probos)
Manus bifuris colligant, vltricibus
Armantur vlmis in dearmatam cutem.
Nudi ergo tergi (collis inquam carnei)
Lentiginosa rura molliter fricant,
Vt lene carminarier linum solet,
Vt asellus arefactus emollirier,
Deque repetundis agitur istoc in foro.
Has inter vmbras, inter has ficus nouas
Ficedula cantat, Diua veritas vbi es?
Virgæ recantant, Residet in tergo tuo;
Nisi fateare, níve ficus exscrees,
Moriemur omnis vlmus in eadem domo.
Talis medullæ ficuum tandem satur,

Pictus

Pictus satis superque pigmento vlmeo,
Noxam fatetur, vim intulisse corbulæ,
Decimasse fructus. Cæterùm mentirier
Per omne rostrum, perque dentes improbos,
Has lingulacas proditrices Litteras,
Quod se vorantem viderint, audiuerint.
Causam rogatus, has ego, inquit, saxeâ
Sub mole tenui, pressi, & insedi vorans,
Vt non videre, non subaudire, hac sua
Quamuis odorâ, nare potuerint sonum.
Hoc erat acumen ingenî Peruuij.
Bœote gaude, non fuit, nec post erit
Bœotus aër solius Bœotiæ.
„ Nempe iste Mundi mundus est, & multiplex
„ Quà corporum, quà mentium choragium.

Iudæus vas vacuum, sed signatum.

Lib. 3. dial. S. Greg. c. 7.

SCAZON.

AVt scruta venditurus, aut vetus ferrum,
Aut sulphurata mucida, aut suos tandem
Visens Apellas, ibat improbo passu
Iudæus abs Campania pedes Romam.
Fors Hespero vocante nox supergressa,

Sed Cynthia latente non opinantem
Circum-atra fudit pallio tenebrarum,
Et omne rapuit, indicem viæ, lumen.
Sed, quod laboris & negotii summum,
Hospitia nusquam; non fuit recèns viui
Vel vmbra fungi, membra cui daret fessa.
Solamen vnum id: hîc Apollinis fanum
Manus vetustæ propter Appiam stabat,
Sublime quondam, nunc taberna bubonum,
Aut vbi choragus & chorea sagarum
Nigrum frequenter suauiata sunt Hircum.
Erat hinc & inde peruium, fores nullæ.
Partem vorarat eos edax vetustatis,
Partemque melior dextra Christianorum
Transtulerat alios in lares, Sacros Diuis.
Iudæus intro se dedit: sed ingressus,
Superque vetere marmoris sedens frusto,
Horrore cœpit irruente percelli.
Quid faciat? aut quo spiculo metum pellat?
Viderat in arctis rebus, in tenebrosis,
Cruce Christianos frontis æquor armare,
Fugare spectra, dissipare terrores,
Seu mare deorsum, seu dehisceret sursum
Iratus aër ignibus procellosis,
Crucem periclis ire præuiam cunctis,
Memorque moris optimi, Crucem fronti,
Formare pæne nescia manu, figit.
Sed in vmbilico noctis en fragor grandis.
Videt in malignâ luce sulphuris, denos
Pice tetriores introire *Pygmæos*,

Clau-

Claudos, labrosos, gibberos; suæ flammæ,
Sua cuique fax est: horridum dein monstrum
Caput corona nobile, & manum sceptro.
Gressus erat illi, Principisque maiestas.
Fuitque (pronum est augurarier) Pluto.
Aderat Satelles antè, ponè, tricenus,
Sua bipenni notus & suo fasce,
Sed falce, sed bipenne sæuus ignitis;
Innumera demum turba fæcis infernæ.
Vbi ventum ad Aram, quæ tot hostiis quondam
Floruerat albis, æqua nunc humo sordet,
Tetro in sedili Pluto tetrior sedit.
Grandique cœpit, Ille Ego, ferocire,
Suosque titulos Infero nigros fumo
Vel ad dolorem faucium peragrare.
Post multa tandem (vt moris est magistrorum,
Vbi feriarum meta flebilis transit,
Exigere Theseos litterariæ pensum,
Aut sabbathina dum timenda lux orta est,
Res expedire pigrè & impigrè gestas)
Sic & suorum velle se ministrorum
Censere facta per Proserpinam iurat.
Tremuere cuncti, palluere socordes,
Memores pigritiæ verberumque præsagi.
Heus tu, inquit, (aliquem deuocauit è turbâ
Iam iam è cruento iurgio reuortentem)
Dic vnde nobis, & laboris iniuncti

Expo-

Expone seriem, quasque pro meo iussu,
Tuoque captu perpetraueris strages.
Ego (infit ille gloriosior tauro,
Qui mille iuuenes ventilauit in circo)
Paphlagonas inter, lugubrem dedi rixam,
Vbi & maritis coniuges, patres natis,
Militibus vrbes ciuibusque deiunxi.
Et quæ mearum magna pars fuit laudum,
Fuit dierum ter decem labor tantus.
Labor dierum ter decem? refert Pluto,
Et pro lucello tantulo moræ tantæ?
Age citus (inquit) Lictor, expedi fascem,
Scapulasque pecudis huius impetens flagris,
Fac vt facinorum debitas ferant laudes.
Sic imperarat, lictor ilicet sæuum
Laniare fascem, dæmonisque damnati
Calfacere glabrum tergus igneis vlmis.
Sic meritò in armos luditur tuos Dæmon,
Dum sempiternus ille, quo crepas, liuor
In damna nostra sudat, in tui demum
Incude dorsi ius reciprocum cudis.
Rogatus alter quid rei peregisset,
Et hic referre, se Britannici Ponti
Commôsse rabiem, nauibusque depressis
Ad ima pelagi destinasse centenos.
Diesque tantum perdidisse bis septem,
Si perdidisse est, dixit, id lucri ferre.
Plectêris & tu, (Pluto ait) lucrum bellum,
Et grandis operæ pretia scilicet pendis.
Mandante Rege, moxque fasce dissuto,

Et in hunc satelles alter impiger sæuit.
Ego, inquit alius, moui ad arma riuales,
Dum sponsa sponso Principi datur Princeps;
Ferale bellum, quale non apud Cannas,
Vix ad superbos Ilij stetit muros,
Necique sponsus, & stupro datur sponsa.
Si lacrymarum, sanguinisque vis ingens
Sibi reperisset alueos, Erythræum
Nunc æquor essent, concolor rei nomen.
Hyperbolarum montibus superuectus
Sic fuerat ampullatus, & dies denos,
Neque plus dedisse gloriatus impensæ,
Sperabat Emissarius Stygis laudem,
Et opima spolia, pellis at suæ sola
Acerba gessit spolia, Principis iussu,
Iustæque mantissæ loco, & loco cœnę
Recta in triremes ire iussus est furuas.
Fuit, è minorum gentium tribu, nequam,
Qui risui ansam nobilem dedit cunctis.
Venire se Delphis ait; magistratum
(Se suggerente, promouente, cogente)
Vectigal, vt sit, indidisse frumento,
Aut maius æquo, aut ciuium voluntate;
Moxque Institrices præ furore bacchari
Cœpisse frumentarias, & has fuste,
Illas præustis sudibus, has colu, has scopis,
Sed & fuisse quæ ensibus maritorum,
Hastilibusque masculis superbirent,
Et irruisse in Curiam, senatumque,
Neque pauciores irruisse quingentis.

Fon-

Fors è fenestra viderat, sed eludens
Vsusque noto ciuibus soloecismo,
Sunt fœminas, nec interest, ait Prætor.
Sed præbuere se viros, & impostum
Vectigal antiquarier coëgere.
Id non Apollo Delphicus præoptarat.
Sic iste retulit & benignior Pluto
Redire Delphos, purulenta sectarum
Plantare lolia, diriora moliri,
(Ni diriora perpeti velit) mandat.
Prodire tandem quinctus, is metus expers
Sic fatus, Annos, esto, plusculos triui,
Vt ille sceleris purus Andreas, Præsul
Fundanus, vnco velleretur obscæno.
Illum flagrantes in libidinis prunas
Iactare volui millies, sed elusit,
Meque ipse risit millies fatigatum.
Quo non tigillo rebar, hoc labascentem
Ruina mentem perculit repentina.
Io triumphe. Lucis inter hesternæ
Morientis vmbras, me facem ministrante,
Illa sine sensu cœpit in plagas sensim
Optata primas impediriet præda,
Dum plus decoro iam domesticus, dextrum
Monialis humerum blandiente pulsauit
Iocatus alapâ. Hic Pluto gaudij bombos
Pulmonis intra ferre nescius septa,
Quantum ore potuit, edidit cachinnorum,
Solioque surgens, pro labore tam fausto
Gnauo clienti mille basiûm fixit.

O esca

„ O eſca delicata noxa Magnorum.
„Eſto, minutâ ſit minutior muſcâ,
„Inde tamen vngues lambit, & frequens lambit
„ Glutone labro grandis Helluo Pluto.
Haud procul ab illo dæmonum Tribunali,
Audire licuit & videre Iudæo
Plutonis iras, dexteraſque lictorum
Denſis pluentes ictibus, doloreſque
Ipſaque reorum vapulantium terga.
Sed baſiantes intueri er niſus,
Dum caput in altum curioſior tollit,
Intuitus illum Pluto, voce fumante,
Quis eſt, quis ille eſt, inquit, inter arcana,
Qui noſtra ſeſe fraudulentus immiſit,
Et poſt columnam deliteſcit aduerſam?
Fueritne Hebrææ frigus & metus ſpinæ,
Coniicere Lector è tuo potes dorſo,
Si, quos tragœdos vidit ille, vidiſſes.
Mora nulla Stygij conuolare Pygmæi
Cum face, Quid hominis hic foret, rogaturi,
Sed & ſatelles multus: vt propinquarunt,
Primore naſo vt olida membra guſtarunt,
Vbi viſus ollis pileus fuit flauus,
Hic putris Apella eſt, quid moramur? exclamant:
Rapiatur, humeros putidos dearmetur,
Supplicia noſtra vidit, & ſuum pendat,
Iungatque cæſus lacrymis ſuas noſtris.
Deripe ſatelles alteram cutem verpo.

Satelles vngue iam imminebat in crinem.
Adeò fluentis & rigentis, vt totas
Sudoris ollas frigorisque complesset.
Ast vbi suboluit antè fixa Crux fronti,
(Vt nare sunt sagace) mox retrogressi
Valido boatu personare, Iudæus
Vas iste *Vacuum Vas* Apella *Signatum* est.
Abeamus, abeunt, & Tribunal & Iudex,
Et cum ministris euolant suis fasces,
Rapidiùs auras peruolante fulgetro.
Repente solus, & stupore defixus,
Secum ipse varia sciscitatur Hebræus.
Siccine, ait, vna in copias Auernales
Tantum potuerit solius dicis causâ
Formata Cruculà, dexteraque Iudæa?
Quid Christianâ fiet & manu & mente?
Siccine malitiæ Dęmonum pigrescentûm,
Neque collocantûm pessimè suas horas,
Tanta Laniena est? in reos rigor tantus?
Tantam & leuicula tactio iocabundi
Pepererit Atro Principi voluptatem?
Et id periclì Præsuli pio, puro,
Nequedum pudicam præter-aream-gresso?
Tandem recepto spiritu, metu pulso,
Etiam ante valuas dormientis Auroræ,
Adire Fundos, Præsulique conuento
Referre visa statuit, & Deo dante,
Seipse Christo dedere & sacris vndis.
Deus hamiota mirus est, modo miro
Anguillam Hebręam trusit in suos casses.

Combibones ebrij domum in nauem conuersam planè sibi persuadent Agrigenti.

Richeom. in pictura spiritual.

O Vina, quæ non damna, quas non noxias
Pleno creatis alueo mortalibus?
Et vos Adusta, pessimorum pessima,
De fæce nata putidâ, scabies mera,
Digna in cloacas puris eiectarier.
Sit fas Hilaribus ephemeram phrenitidem
(Cuius Agrigentum testis ac oculus fuit)
Plorare iuuenum, qui potenti Cæcubo,
Et fors adusto farserant sese mero.
Adeò cerébrum vis Falèrni euerterat,
Vt prorsum in alto se esse iurarent mari,
Et verò nabat ratio in Oceano mari.
Certum, ratumque credidêre, quod Domus
(In qua nepotes & popinones bonam
Noctem diei combibendo iunxerant)
Triremis esset, in salo irato tremens,
Et à procellis & frementibus Notis
Iam iamque ad imum destinanda Tartarum.
Hinc quicquid actitare certatim solent
Tumidis in vndis deprehensi nauitæ;
Hoc & misellos excerebratos iuuat
Et penitus omnes. Merita risum res fuit.

Fuit

Fuit & cothurnos, & tragœdi lacrymas.
Igitur relictis derepente cantharis,
Sedilibusque torisque prostratis solo,
Manus ad astra supplicabundi dare,
Inconditisque personare vocibus,
Ac si coortu turbo decumano ingruat
Iam iam futuris naufragis, & huc, & huc,
Illuc, & illuc quo metus mandat, rapi
Sursum ac deorsum. Penetrat hic imam penum,
Ratus carinam, tentat an sit in vado,
Annon saburræ degrauetur pondere,
Scruto ille rimas stupeo ferruminat,
Ne quam irruenti præbeant vndæ viam.
Postica visit alter, & puppim putat:
Abesse clauum sentit, excussum putat.
Alius caminum scandere, in carchesium
Sese ire credens, spectat eminus eminus,
Hinc inde stellas quæritando sospitas.
(Diúrna Luna lampade has condit suâ)
Explorat auras aure iam vnâ, iam alterâ,
Et furere clamat Africos. Proram ô viri
In vada ruentem ni reflectitis citi,
Ni vela legitis, & triremem obuertitis,
Actum est, periimus. Cernitis? non cernitis,
Vt in propinquo scopulus asper, horridis
Hinc inde septus est vadis? Palatium
Cernebat externatus in vicinia,
Cautem æstimabat. Cæteris terror nouus,
Noua territuri forma se discriminis

Offert, Charybdis inſtar aut Scyllę nouæ.
Pelagus cerebri turbidum magis ac magis
Vertiginoſis voluitur typhonibus.
Et quod pericla ſumma nautis imperant,
Oneribus agiles reddere egeſtis rates;
Hoc & iuuenibus mente decuſſis ſuâ.
Totam deonerant hi domum, foras foras
Abire iuſſis per feneſtras in viam
Fulcris, catinis, culcitis, menſis, cadis:
Deſideratum nempe, ſi Ioui placet,
Ire vt triremis leuior in portum queat.
Sed timor eundo creſcit, & creſcit furor.
Vicina plebes excita his fragoribus
Vrbiſque Prætor & ſatelles plurimus,
Pro foribus aſtant, heus viri, quis, inquiunt,
Vos æſtus agitat, quæve vos dementia
Tanto tumultu prouocat bacchari er?
Illi haſce voces, piſcium voces rati,
Non capere, non mouerier, niſi in ſuam
Iterum retruſi inſaniam, quod obuium eſt,
Hoc in cateruam piſcium iactum dare.
Et prætor illis quiſpiam è Tritonibus
Aut diis Marinis creditur: huic ſupplicant,
Et ſi triremem ſeruet, huic aram vouent,
Quando in paterno ſoſpites erunt lare.
Labore feſſis & metu phantaſtico,
Maligna tandem vina decoxit ſopor,
Cerebri quieuit æquor, & fluctus meri;
Rediit triremis in domum, & nautæ ad ſuos,
Humana mens, mentis ſupernæ portio,

Sic ire præceps in voraginem potes?
Sic esse demens, esse dementissima?

Strategema Mulieris Belgicæ, quæ maritum vino sepultum lintea inuoluit tumulandum.

Ex relat. Viri probi.

CAtum & venustum callidæ, nec auditum:
Mulieris audi Belgicæ strategema.
Erat huic maritus improbissimus potor,
(Ab orbe nato si fuit) dies totos
Profundiorum mun ceps popinarum,
Et integrarum noctium terebrator,
Exhauriendis cantharis, culullisque.
Renuntiari potuit optimo iure
Biberius Imperator, aut Mero Consul.
Crumena nummis si fuisset exsucca,
Et nactus esset hospitam Charontæam,
Tabernâ abibat obsitus probè probris,
Expalliatus sæpe & exgaleritus,
Dicamne paucis? destitutus à mente,
(Quam vina fors adusta, fors potens zythum
Cerêbra visens delicata, turbarat)
Domum redibat, (si redire sit, passu
Labi & relabi quolibet) luto bello,

Fre-

Frequenter aures delibutus ad summas;
Vtrimque muris hinc & hinc repercussus,
Subinde muros vulnerabat impactu.
Sed quid domi? & quid non domi? hic dabat pessum,
Quicquid familiæ for è, quicquid vxoris
Habere potuit obuium: nihil tutum.
Væ lancibusque, sedibusque, mensisque,
Miseranda proles, verberum metu pressa,
Frequens profundo delitebat in furno.
Quid faceret vxor? obsecrauerat, flerat,
Iurgata fuerat, inuolarat in barbam,
Nil lacrymæ olli, nil preces, nihil diræ,
Nil profuêre iurgia & graues iræ.
Nimis hunc tenaci Bacchi s alligat visco,
Et combibonum nodus inscius rumpi.
Contusa quoties illa mole pugnorum,
Oculis & ore liuida, exos, elumbis,
Vlulansque medium prouocarat in vicum;
Opemque ciues clamitans, opem ciues!
Quid faceret? audax comminiscitur factum.
Lecto iacebat ille sesquisopitus,
Quem nec tonitrua suscitare millena,
Vix ipse posset orbis axe dilapsus.
Sensim illa vinclis ebrias manus stringit,
Et corpus amicit linteo sepulchrali,
Lenteque nudum voluit in pauimentum;
Et hinc & inde stare funebris lampas,
Et ille somnos ducere, & graues ronchos.

Tum derepente concit ipsa vicinas,
O conuolate, conuolate. Quid rerum est?
Deinde crocodili lacrymis gemens fictum,
Oculos, saliuâ lubricando, rubricans,
Dat verba grandi semirupta ploratu.
Heu mi marite, mi marite, vitales.
Nec-opinus auras morte tam citâ linquis?
Nildum moueri noster, ast humo nudâ
Velut in cubili conquiescit absorptus,
Rursum ergo validos vxor inchoat planctus,
O mi Marite ô. Audit & graues sensim
Recludit oculos, perque linteum lucem
Videns malignam, brachia & pedes sentit
Densâ reuinctos compede & graui nodo.
Quid cogitasse cogitatis hoc viuum
Cadauer? ipsum pæne mortuum è viuo,
Angor stupori mixtus, horror angori,
Fecere. Trepidat se mouere tantillum,
Sed tacitus audit coniugis suæ luctum.
Siccine maritus (inquiebat) inferno,
Deuotus igni est, atque raptus in pœnas,
Quas grex nefandus tolerat ebriosorum,
Interminatas, horridas, Auernales?
O si vel hilum pœnitentiæ morti
Vnum præisset, vnicumque Peccaui?
Et non meraco ter sepultus in vino,
Et vino in Orcum demigrasset æternum?
Hæc audiebat & stupebat immotus
Miser: et susurro semimortuo tandem
Succlamat, Vxor. Fingit illa terreri;

Papæ, reclamat, ô Marite mi viuis?
Viuo, inquit, atri è faucibus redux lethi.
Redúxne lethi faucibus, redux Orco,
O mi anime, pergit illa, redditus vitæ,
Qui modo fuisti mortuissimus, purum
Putum cadauer, moxque moxque humo dandum?
Per ille rimas linteas sono cæco,
Bona vxor, inquit, expedi, expedi vincla.
Vix vincla mulier explicarat, actutum
Ad astra palmas ille subrigens, votum
Ter & ter altum vouit, omne per vitam
Instar mephitis execrarier vinum,
Instarque mortis ostium Tabernarum,
(Ridebat vxor in sinu) & probus vitâ,
Moriq́ue timidus vixit, & stetit voto.
Adeoq́ue posthac siccus; vt cui venter
Sesquipede longus, latus, altus extabat,
Ferret deinceps stramen & merus iuncus.
Istam lepôris ingeniq́ue mercedem
Mulier recepit, perque pharmacum sollers
Nouam maritus indolem, nouos mores.

Philippus Bonus pauperem seniculum ebrium diei vnius principem creat & pauperem recreat.

Ex Ponti Heutheri lib. 4. Rer. Fland.

AMæniorem fabulam suis dedit
Brugis, ocello lætioris Flandriæ,
Philippus olim Belgici Princeps soli:
Benigna fama nomen indidit Bonus.
Cænatus ibat cum suis inambulans
Fors conticinio noctis. En medio foro
Pauper seniculus cernitur iacens humi,
Altumque stertens, quique, dum somno graue
Cerebrum labascit, fronte tellurem ferit.
Hic de popinis in popinas influens
Adeò capitulum turbine oppleraт suum
Vini meraci, aut candidæ cereuisiæ,
Vt spongiarum more, vel Germanicæ
Ad instar offæ, totus intus ac foris
Maderet: Et madebat in vicinia,
Stomacho ciborum potuumque prodigo,
(Pace id legentûm dixerim) mixtis mero
Tellus operta frustulis. Denso in luto
Hinc cento miseri pallij, tritissimus

Illinc Galerus, isque de palea leui
Malesartus olim, iam foratus vndique.
Risit Philippus ebrij spectaculo;
Risêre comites, vellicantes hi manu,
Hi pede sepultum in sorde densatâ virum:
Nil excitari dormiens, nec id mage,
Immane quam si marmor, aut rupes foret.
Probare cupiens Dux reapse quam fiet
Et vita somnus, & voluptas somnium;
Famuli (Philippus inquit) hinc modo ilicet
Cadauer istuc ebrij senis meas
Efferte in ædes, & meum in thalamum date,
Corripitur vlnis famulitij, (Truncus merus,
Nisi quod profundos sesquipede ronchos dabat.)
Mustum propinans ore baiulis sui.
Ventum in penates. Cœptus est barbam, manus,
Et os lauari; more gliris ebrij
Dormit lauando: fœtidâ nudarier
Dein lacernâ, lineâ circumdari:
Nudando, vestiendo, stertit improbè.
Toro ille tandem Principis locarier,
Et in hoc sepulchro plumeo ignarus sui
Dormire Truncus in diei crastinæ
Mane calefactum. Iamque somnus viribus
Elumbis, animo cœperat fræ nos dare,
Ad se vt rediret; vt rediuit, ilico
Tractare tacitus mollicella lintea,

Et voce trepidus & manu, Quid hoc rei?
Mehercle non est hic domesticus torus,
Non est rigente cannabi textum toral,
Quo media tegitur vxor, & medius ego.
Hæc ille secum mussitans & palpitans;
Vt nocte natus vnicâ fungus solet
Suum stupere verticem & teres caput,
Adeò decoris intus opulentum striis,
Hodieque ituris in catinos nobiles,
Quæ vile fuerant vespere hesterno lutum.
Haud aliter iste coniugis senex suę,
Probeque miseri prandij hesterni memor,
(Quod alliorum fuerat) & cœnæ memor,
In qua bibisset largius, fori, luti,
Somni, galeri, pallij nihil memor,
Stupefactus hæret, intuens conopei,
In quo recumbit, discolores stragulas,
Aulæa muris conspicatur vndique
Pensilia, iam tum pectinis Flandri decus.
Sensere vigiles semiexcitum senem.
Moxque reseratâ ianuâ intro se dare
Pueri ab honore plurimi, nudi caput,
Simulare docti (sic Philippus iusserat)
Ridere vetiti, ni medullitus velint
Ridere, pueri vapulones vt solent
Plorare Belgæ. Stat suum cunctis onus.
Hi ferre vestem plurimam, hi monilia,
Manibus lauandis alteri gutturnium.
Hos inter vnus lenè summisso genu,
Manuque labris subditâ, Stratis, ait,

Ma-

Magnanime Princeps adlubet discedere?
En sole calido medius irrepit dies.
Et foribus astant, qui salute Principem
Donare procères optimâ volunt suum.
Senex silenter hos & illos contuens,
(Et hi silentes, ac ab ore penduli,
Si quando lubeat proloqui, aut nutum daré)
Dein oculorum grandioribus orbibus
Et horsum & horsum despicit. Quid hoc rei,
Quid hocce iuuenum est? quidue gestant vestium?
Nec credit aliud, quàm videre somnium.
Tandemque quicquid hic sit, aut non sit rei,
Seruire decernit foro, & bono frui
Dum datur, & vti tam beato somnio.
Induere statuit Principem, cum vestibus,
Quas varia porrigebat astantûm manus,
Et ostro, & auro, & margaritis fulgidas.
Induitur, vndâ suaue-olente se lauit,
(Cuncta è latêbris Dux videt, ridet suis.)
Speculumque formæ consulendo iudicem,
Barbam retorquet hinc & hinc, & quà potest
Manu liquente, quicquid est super comæ
Senilis, altùm surrigit. Spectabilem
Fuisse quondam credidisses Principem;
Adeò venustè præferebat Principem.
Iurare non ausim tamen, quin pauperis
Subinde gestus euolarit inscio,
Dum nare cubitum tergit, aut caput scabit,

Vt bella quondam nuptui felis data,
Non potuit illa, mure viso, protinus
Non esse felis; sic Codrus, collo licet
Monile ferret aureum, Codrus fuit.
 Quoties ephebi (gens iocari nescia,
Vbi se dat ansa; sed recentium modo
Memores minarum, quas Philippus) improbo
Prægnante risu, pectori adpressâ manu,
Labrisque morsis, vel dedere lacrymas,
Vel se gradu tulere præcipiti foras,
Vt hîc cachinnis liberalioribus
Noui salutem dedicarent Principis.
 Intrare Proceres, eminusque flexili
Genu salutes exhibere nobiles;
Solo ille nutu reddit. Inde splendidam
Itum est in Aulam, iam vocante prandio
Lautè parato. Hîc principi princeps locus,
Et in catino principe escæ principes,
Vinumque princeps in cululllo principe.
Potando, edendo seniculus princeps erat.
 Mensis remotis, itur in tripudia,
Aucupia, ludos, varia, quæ varius sibi
Extemporali suggerebat Principi,
Et quæ voluptas suggerebat asseclis.
Vbique latebris stat Philippus in suis,
Et inde pleno splene risui litat.
 Post appetente sole vesperuginis,
Repetitur aula, parque cœna prandio,
Et hîc Ephebi nequiores Principi
Porgere vicissim crebrius plenissima,

Et

Et quæ bibones sternerent validissimos,
Obliuioso Massico carchesia,
Meusque Princeps principaliter bibit,
Seu Chia, seu Falerna, seu Gazetica.
Iam nabat oculus; lingua de liris suis,
Et mens abibat de suis, redit sopor,
Qui pridianâ vesperâ medio foro
Mactarat hominem. Prodit è visorio
Tandem Philippus, ebrium mandat senem
Suis recondi vestibus, ferri foras,
Sublimier antè sordibus, nempe vt modò,
Qui fuerat, esset, seque nosset promptiùs.
Redditus eidem, quo recubuerat, loco,
Ronchos eosdem idem refundens in lutum,
Iacuit recliuis in diem pellucidam.
Tum lumen oculis quærere affrictis manu
Cœpit lutosâ, & ipse sese quærere.
O quisquis adstas (& Philippus miserat,
Præsens futuræ qui rei censor foret)
Vt hiscat ore, cernis? vt oculos rotet?
Vt pandat vlnas? vt relaxet tibias
Algore nocturno graues? circumspicit
Ambiguus oculis, hos dein figit solo.
Quid voluat animo, cernis? vt passim solent,
Quibus soporis, somniique cornea
Aula dedit epuli lautioris somnium;
Meminere primùm somniasse prosperum;
Et inde venis agilior sanguis salit:
Quid porrò rerum fuerit, id sunt nescij;
Sensim absque sensu se volûcris prandij

Imago læta reddit: Haud aliter senex
Vbi regionum, gentiumque non probè
Meminerat; & deinde meminerat, Ducis
Se nomen, aulam, prandium, ludos, aues
Captasse; & illud (lixa ceu patinas solet)
Animoque lambit & relambit somnium,
Domumque remigrans, somnij vxorem sui
Vicumque totum complet ac viciniam.
O quisquis audis, disce quod præsens tibi
Res ipsa iurat, & Philippus in sene
Digito fidelis experimenti notat,
Quam vita somno desidi distet nihil,
Et quam voluptas somnio distet nihil.

Auis S. Anselmi precibus eripitur.

Ex Vita l. 2.

PVer volucrem fortè compediuerat
Tenace visco, vel coarctatam in scrobe
Supereminenti tegulà fefellerat.
Hanc deinde filo vinxerat reductili,
Vt abire patiens hac vel hac æthræ viâ,
Et nunc abitui, nunc receptui canens,
Cum ferret animus, deuocaret in manum,
Caueæque condens in fenestratos lares,
In volupe lucis destinaret posteræ.
Emissa quoties, liberam sese rata,

Auis cachinnos edere, & nunc altior
Ridere puerum voluit, at pedunculum
Vbi fune domino deprimi sensit suum,
Tum præ dolore, præ pudore lacrymans
Mutire tota, sed vicissim gaudia
Sua esse puero de reducta sospite,
Reducemque digito mancipare præsidi.
Anselmus ille Cantuariæ pedo,
Sacraque notus infulâ, fors hac iter,
Vinctæque pedicas conspicatus alitis,
Vt miseror, infit, vtque (sollicitus vicem
Volantis huius mancipî) ereptam velim?
A mente votum, vox ab ore, fluxerant,
En spontè ruptus funis in partes abit,
Abit & in auras ales, in lacrymas puer
Abit solutus, & nihil nisi hinc manu
Filum superstes eiulans refert domum.
Sublimis illa, fune nota pendulo,
Supraque volitans, reddit Anselmo bonas
Sonore grates, reddit & puero suas
Cum felle sannas, parque rediuiuum pari.
At inde comites ille versus ad suos,
Vt ploro (rursus infit) vt miseror vicem
Miserrimorum funditus mortalium,
Quos ater auceps Tartari vt volucres habet?
Quos mille laqueis, mille captatos plagis
Vbi fune longo vinxit Assuetudinis,
Frugi esse cupiant, esto, se tollant humo,
Cæloque propiùs aduolare gestiant,
Melioris auræ remiges; Frustrà omnia;

Ni facilis assit, vincla qui incîdat Deus,
Ilicet eodem retium, eodem sordium
Fœdè reditur, & manetur fœdius.
Et ille quondam sic Beatus ad suos.
Ergo Agite sultis, quotquot obstrictos habet
Aut impetigo gloriæ, aut libidinis,
Aut æstus iræ, aut pertinax opum sitis,
Aut deses animi torpor, aut venter popa,
Aut viperinæ vulnus inuidentiæ,
(His namque pedicis cerberaster septiceps,
Cui mens in ictu semper est, vos distinet)
Mora nulla, dante, qui potest & vult, Deo,
Isthæc agite dum, dissipate stirpitùs
Malenata vincla, exite vires viribus;
Et facite, qui vos crebriùs fecit iocum,
Vulturius ille mango se risum vt fleat.

Sub S. Anselmi equum lepusculus confugit.

Ex eiusdem Vita l. 2.

NIctante Phœbo, iamque noctis in sinu
Ineunte somnos, & sibi torum in rubo
Ramosiore strauerat lepusculus.
Indormiebat (vt solent) lenissimùm,
Solis ocellis peruigil, donec bonæ
Lucida diei tela Sol oriens dedit.
Hunc vis odora transmeantium canum

Re-

Repentè ſenſit, ilicet baubatibus
Aſtra ferientes, naribus veſtigia
Leporina luſtrant. Senſit & rubi aduena
Suam ſibi arcem flebili obſidio premi,
Eamque muris hac & illac peruiam;
Nec intus arma, nec foris ſpem ſubſidî.
In pedibus olli ſola vita, ſola vis,
Et in propinquo ſpecula: haud enim procul
Anſelmus equitans anteceſſerat ſuis.
Lepus ergo tacitus, perque poſticum rubi
Pernice ſaltu rectâ ad Anſelmum viâ.
Suboluit hoſti, vidit & celer gradu
Sequitur fugacem gens volucripes canum.
Iam pæne caudam de moloſſis quiſpiam
Captabat ore, quando munitiſſimum
Nactus hic aſylon, deſiit fugæ, ſtetit,
Immotus hoſtes riſit (vt miles ſolet
Si quando deprehenſus, & tandem fugâ
Elapſus hoſti eſt) ſic inexſuperabili
Velut arce tutus, ſub caballo Præſulis
Reſtat timoris integer lepuſculus.
Inde famulorum turma, ſpe leporem vorans,
Quicquid moloſsûm, quicquid eſt venaticûm,
Increpitat ore, virgulâ, manu, pede,
Proritat, vrget. At aliud illi nihil,
Quàm circumerrant, & ſalutant hoſpitem
Caudâ benignâ, catulus vt catulum ſolet.
Vt crebra, ſeclis martyrum feracibus,
Miſſa in beatos cælitum Teſtes fera,

Statu iubarum & faucium voragine,
Gelidi Theatra tota complebat metus,
Iam iamque vastum seminudos in viros
Datura dentem, sed propinquans ilicò
Rabiem cruentam sopiebat cernua,
Pedibusque sanctis osculum dabat cicur;
Haud secus inertes, & canum oblitę canes,
Nil dentis ausæ, molliores accubant
Ipso capillo leporis. A cane condito
Nemo canis vsquam tam fuit lepori pius;
A lepore primo nemo tam impauidus lepus;
Sonipedis inter tibias, periculi
Securus, oculo spectat intrepido canes,
Sibique facilis patitur adlambi pedes.
Equo retento stabat Anselmus, suis
Dispar comitibus, altiora peruolans,
Animoque flecti cereus, leporis metum
Pæne ipse metuens, Sic ait, Stygiæ canes
Abiturientem de vepreto corporis
Cingunt animulam, sic vorare gestiunt.
Dein minante dexterâ terrens canes,
Famulosque nutu commonens: Abi citus,
Abi, inquit, & te, quicquid astantes hient,
In densa conde nemora, mi lepuscule.
Dixerat. Ab arce victor actutum suâ
Lepus abit, abeunt à lepore victi canes,
Canumque Domini. Sed fuit victoriæ
Anselmus auctor, auctor Anselmo Deus.

Mi-

Mirus euentus, Capra à lupo raptanda cornua in eius fauces ingerit: ambo in equi tergum delabuntur.

Ex relatu Viri probi.

IN Lotaringis nata lis super lupo est,
Quem capra cepit, quem caballus in lares
Detulit heriles. Lector Arbiter sede.
Dum capra colle de supino tonsiles
Carpit genistas aut cynorrhodon vorat,
Nunc pede sinistro, nunc adulta dextero;
En triduanâ semirosus inediâ
Astat inopinæ proximus frater lupus.
Quid illa faciat, quo ve proripiat gradum?
Nec via, nec hora, nec modus super fugæ est:
Fugêre sociæ, fugit & gregis caper.
Procul & in herbâ voluitur caprarius,
Suos amores aut amicos concinens;
Sesquipede dentes pandit irruens lupus
Iam iamque. Quanto pollet ingenio Timor?
Quas non dat alas, dum licet: dum non licet,
Quæ non ministrat arma? testis hæc mea
Capella, cui mox condidit Necessitas
Animosa telum. Crederes? fastigia

Ca-

Capitis bicornis iactat in fauces lupi,
Et vtrimque malas hoc veruto perfodit.
Incogitatis ambo sic nexi plagis,
Capræ ille ramis, ista mandibulis lupi,
Hæsere primùm. Coniice, ô Lector bone,
Quid fuerit animi seu capellæ seu lupo?
Hic præ stupore, non secus quàm si sibi
Sincipite cressent cornua (& iam creuerant)
Et præ dolore sauciarum faucium,
Oculos rotare, nil moueri, vel leues
Edere vlulatus impos. Ast hirquis capra
Iam dextra, iam sinistra contuentibus
Obliqua, barbam purpurascentem videns
Atro cruore, verita, ne mox in lupi
Trahatur aluum tota, retroflectere,
Et hanc volens nolensque captiuam sequi
Captiuus ille, donec à vestigio
Fallente lapsi, sic catenati ruunt
De colle pariter, nunc lupum super capra,
Vice reuolutâ nunc capram super lupus,
Nunc, vt cylindrus, recta facti linea
Parili rotatu ad vallis ima defluunt.
Fugâ suarum territus Caprarius,
Oculisque mirum conspicatus volutum,
Sollicitus hæret, quid caprâ fiet suâ,
Aduolat, & acri voce conclamat, Lupum ô,
Lupum ô sodales. Interim res altera
Aliud stuporis indidit. Lasciuiens
In valle fors caballus alti graminis
Gaudebat esu, quando præceps impetus

Ca-

Capram lupumque iecit (ita casus tulit)
In tergum equinum: stupidus istoc ponderis,
Et tam propinqui trepidus aspectu lupi,
Equus in heriles ilicet ruit fores,
Heroque prædam fortuitam destinat.
Hinc lupus & inde capra stabant pensiles,
Vt in macellum par solet maialium
Gestare Corydon. Traditur lupus neci,
Suoque capra redditur Caprario,
Exsanguis, algens, attonita si vnquam fuit.
Non inficetam fortè credens fabulam,
Fœtum Poëtæ dicet ætas postera,
Sed gesta res est, auctor est mihi, fidem
Cui derogare non sit infimum scelus.
Ardet etiamnum iurgium indiremtile, &
Lis magna, prædam dum Caprarius suam,
Quam capra cepit, alter adstruit suam,
Quam suus in ædes intulit suas equus.
Vbique casus, non vbique ius valet.
Dic Arbiter, vtri deuoueres hunc lupum?

D. Franciscus F. Leonem docet quæ solida sit Hilaritas.

Ex Chronic. l. 2. c. 48.

HIlaria aperuit, claudat etiamnum mea
Hilaris ferendo, hilaris patrando grādia,
Magnæ Minorum Gentis Assisius Pater.

Comite Leone, fratre candidissimo,
Abs *Perusinis* fors remigrabat domum,
Domum Mariæ ab Angelis cognominem.
Stringebat arua bruma crudelissima.
Ibant rigentes in lacernâ pallij,
Lorica potius illa, quam vestis fuit.
Cucullus instar cassidis, præ aspro gelu
Stabat rigidior diriorque ipso gelu.
Niuosus aures aquilo corrugauerat
Veteris adinstar pellis, aut frixæ vngulæ.
Naso frequentes depluebant stiriȩ,
Nisi præacuto forte pigræ frigore,
A nare starent pendulæ, quales solent
Stillicidiorum stare de canalibus.
Suam sonori musicam, nolint velint,
Vtrique dentes concinebant frigidam.
Cruciabat ima cyclas affrictu pedes.
Leo anteierat, quando Franciscus, Gradum,
Inclamat, ehodum siste tantillum, ô Leo.
Leo stitit: orsus inde proloqui Pater.
Si nos loquace Turba monstret indice,
Et dicat, Hi sunt columina, hi sacræ Domus
Fulcra Lateranæ, hi vera terræ sidera:
Aut si volucribus Fama pennis didita
Virûm per ora volitet, & Minoribus
Agmina virorum mittat vndique obuia,
Qui lauta dona, qui cupedias ferant.
Lætitia si nos inde titillauerit,
Hac solida non est Hilaritas, frater Leo.

Conti-

Conticuit: exin pauculis à passibus:
Si de praealto pulpito aedis principis
Ad capita mille millies frater Minor
Ab ore fundat mel merum Eloquentiae
Sacrae, profanae, tam potentis, saxea
Vt corda findens, fruge meliori beet;
Docere doctus, & mouere mobilis,
Lenocinari natus aptus auribus:
Et turba plausus edat, & lacrymis piis
Singultientes faeminae in solum pluant.
Et inde nobis gaudio cor palpitet.
Haec solida non est Hilaritas, frater Leo.
Ierant a silentes longiusculè: repens
Franciscus. Esto, dissitarum gentium
Eloquier ore noueris frater Leo,
Arcana teneas & soli, & caeli, & sali,
Viasque volucrum, piscium que, siderumque:
Esto Angelorum calleas vernaculam,
Francisce, nec te praeterita, nec te Leo
Lateant futura & non futura, (sed Deo
Facilè futura, si luberet) omnia:
Rimatus altas mentis humanae specus,
Penetres cubile conscientiae intimum:
Si pulmo bullis grandioribus tumens
Seu tibi Leoni, siue Francisco mihi
Transuersa septa feriat & risum vocet.
Non est Hilaritas haec solida, frater Leo.
Post illè deinde pauca subsistens, suo
Dat haec Leoni. Si fauente sic Deo,
Si fuerit, inquam, fas tibi, fas & mihi.

Dare iura Satanæ, deque possessa domo
Huic imperare reditum in illunes locos,
Eximere surdas pessulis aures suis,
Redintegrare crura claudicantibus,
Oculosque cæcis, (quodque supremum est dari)
Vitam sepultis atque cinefactis dare.
Et inde fibris nos voluptas vellicet:
Hæc solida non est Hilaritas frater Leo.
Ea inter ibant: & Leo hic impos sui,
Sanctèque curiosus has voces dedit.
Quorsum ista tandem? dic age oro, Quæ, bonum,
(Tuam per ipsam te rogo hilaritudinem)
Quæ solida tandem est Hilaritas, Pater bone?
Franciscus olli. Iam salutatâ domo,
Pulsaque nola leniùs, si mussitans,
Et toruus oculo Ianitor, manu minax,
Semireserata ianua, probè agnitos
Procul inde abesse mandet, errones vocet,
Hominesque nihili, pus merum hospitalium,
Suique nodis nos salutet cinguli,
Nos frugiperdas, nugiuendos nuncupans.
Has si salutes aucupemur lætius,
Quam si rigaret ilicet caldâ pedes,
Aut recrearet dapibus exsangues fame,
Subque boreali stragulâ, in pluma niuis
Sternamur alacres & gelatâ in culcitâ,
Ac si in capillo leporis aut inter rosas
Meridiari mollicellas fas foret:

Hæc

Hæc solida tandem est Hilaritas, frater Leo.
Si rursum adultâ nocte tangamus fores,
Sonoque tacito ianitor somnum sibi
Intercalari frendeat; foras ruat,
Dirisque miseros figat asperioribus,
Sannisque quas non leno, non latro ferant;
Dein fasce grandi clauium tuas, meas
Male mulctet aures, & retortis ictibus,
Vultum ille deuenustet hac aspergine,
Aut terga fuste metiatur horrido,
Et vtrique barbas de suo euellat solo:
Si probra nobis bene oleant, & verbera
Impacta malis naribusque rideant,
Vt vix modesto diffluentes gaudio,
Reddamus alto gratias altas Deo,
Et Ianitori lene pacis osculum:
Hæc illa tandem est *Hilaritas, frater Leo,*
Inambulantum Regiâ in Crucis via.

ELE-

ELEGIAE.

LACRYMAE ADAMI.

IMmortalis eram, morboque imperuius omni,
Hoc fortunatus nomine, Iustus Adam.
Cernebam placidus, nusquã indignantibus astris,
Et nitidos Soles, & sine nube dies.
Eheu quid licuit, quid profuit esse beato,
Si mea tam præceps gaudia luctus habet;
Quid plorem furti reus, æternique laboris
Damnatus, duram vertere iussus humum?
Vnum est quod lacrymas ciet, & ciet impete magno;
Pro me, proque meo semine iustus eram.
Hîc vos congemitis, comploratisque Nepotes;
Peccaui Radix impia, Rame luis.
Prô quoties in me clamabitur, ô pater Adam,
O nimium natis perniciose tuis!
Cum malesuada vx..r diuelleret vngue maligno,

Et

Et mihi de vetitis fructibus esse daret;.
Debueram dixisse, apage hæc immitia poma,
Non comedam, coniux improba, non cõedam.
Vidimus: heu menti placidæ, nil tale verenti,
Tendebant oculi retia capta fuit.
Carpsimus, & voluit me dextra monere pericli;.
Fallaces oculi detinuere manum:
Edimus. Et nobis lacrymabilis obstupuit dẽs,
Impediens pomi prætereuntis iter.
Sed frustrà: fauces auidæ iam iamque vorare,
Et dare per venas corporeosque sinus.
Hinc illæ lacrymæ, lamentaque posthuma mundi;.
Quod fons deliquit, soluere riuus habet.
Protinus afflatos grassata impunè per artus
Horrida tempestas eripuit mihi me.
Heu vbi sum, exclamo: quid enim commisimus vxor.
Quid videò? nuda es, turpis es, occulitor.
Abdimur in siluas, quò nos pudor & timor egit,.
Hîc Deus horrisonâ voce tonabat, vbi es
Adam Adam? tacitus latui sub fronde malignâ:
Sed grauiore Deus voce tonabat, vbi es?
Suspirans ego, Quam dederas mihi, futilis vxor
Illicitos fructus edit, & esse dedit.

H. Sic-

Siccine, ait, iussis contrà ire vxorius audes,
Præsidensque tui, despiciensque mei?
I terram sudore riga, stipendia culpæ
Nutritura tuæ terra rebellis erit.
Puluis eras, hominem cùm te compegimus, & iam
Puluis es, & terrâ vindice, puluis eris.
Ergo age damnatus sudato viuere pane,
Viue (parum tamen est viuere) viue miser.
Dixerat: attonitosque pudore, timore, dolore,
Præcipites illinc Ensis & Ignis agunt.
Pellimur è pratis felicibus in loca tantis
Adam digna tuis ausibus, Eua tuis.
Frondibus obtegimur, quas tradidit obuia ficus,
Filaque nectendis nil nisi iuncus erant.
Circumspexi oculis trepidātibus; ilicet in me
Obuia nescio quo de grege Turba ruunt.
Curæque, Planctusque catenatique Dolores,
Hinc Metus, inde Lues; hinc Sitis, inde Fames.
Hinc etiam morbi, varium pecus, hinc fera bella,
Ac aliæ Pestes, Iliadesque mali,
Oscula libantes mihi formidanda, Parentis
Nomine compellant, suscipiuntque sui.
O Coniux, vnde hęc nobis nequissima Proles?
Quando parta tibi hæc pignora, quando mihi?
Suspicio cælum; iam coniurata tonabant,

Cu-

Cudebantque ignes in caput astra meum.
Aspicio terram, tribuli vndique & vndique sentes,
Quoque pedem cœpi figere, spina fuit.
Aestus erat, sedeo sub coniferâ terebintho,
En frontem rigidâ cuspide musca ferit.
Quàm dispar rerum facies, quam discolor hora!
Quàm nocuit, subdi non voluisse Deo!
Qui fueram rerum Dominus, Princepsque ferarum:
Ipso etiam cælo iudice, pænè Deus,
A putri vespa, culicisve proboscide vexor,
Tam properè oderunt Principis ora sui.
Quid non audebis leo, quid non vrse rebellis,
Si mecum vilis prælia musca gerit?
Esurij, colocynthis erat mihi proxima, carpēs
Diuido, consorti distribuoque meæ.
Illa sed exclamat, cōiux quid sentio? mors est.
Vt mihi labra tument, aspice, virus inest.
Procubui tandem verba intermortua findēs,
(Vocem rumpebat lacryma, vox lacrymā).
Disce Adam, vosque ô venturi discite nati,
Quàm nocuit subdi non voluisse Deo.

SCAZON.

Misero Poëtæ blande Lector ignosce;
Daturus ibam lacrymas Euę matris.
Sed eæ lituras fecerant tot & tantas,

Vt & pigeret & puderet emitti.
Quid enim leporis, quid foret voluptatis
In semhiulco & sesquiaspero versu?
Suspiriosum carmen, inter- & -ruptum
Singultiendo, lacrymando, plangendo,
Mihi ruborem mosset, & tibi rictum.
Igitur premendo lacrymas abortiuas,
Meo pudori, & nauseæ tuæ parco.

Lacrymæ Prodigi.

O Dira esuries, ô ineluctabilis angor!
Frusta stipis paruæ tenuia nemo dabit?
Saltem ô si liceat misero mihi dicere, viuo
Porcorum reliquâ colluuione satur!
Ille ego qui nuper plenus conuiua regebar
Aucupio ventris, ingenioque mei,
Nunc frustrà vel porcorum collacteus, opto
Inter putre lutum, quisquiliasque mori.
Et moriar, cui verna domi est bene pastus? Egóne
Filius extinguar dispeream que fame?
Notus plus nimio hospes eram, dominusque vocabar,
Suffocata auro dum mihi bulga foret;
Iam toties scortis, toties supplex parasitis,
Clamo mendicâ voce manuque, Date.
Nempe, omnes oculo me conniuente tuẽtur,
Et nouisse, humero subsiliente, negant.
Dum siliquas nemo, glandes dat & Hercule nemo,

En

En mihi ieiuno ſex abiere dies.
Ibo maliſque boniſque auibus: nil deprecor, intus
Irâ maiori lancinat atra fames
Quî tamen aggrediar Patrē in fœtēte lacernâ
Et lacer, & ſquallens, illuuieque grauis?
Quid faciam ſi me duro defixerit ore?
Quid ſi etiam verbis verbera iuncta velit?
Quid facerem? quod & hîc facio. Nolenſque volenſque
Perpetiar, noxis immoriarque meis.
Ergo age, ſurgendum, & lacrymas tanto imbre pluendum eſt,
Eluat vt ſordes, deliniatque Patrem.
Spes magna in lacrymis. Lacrymæ mihi talia clamant,
Perge, importunæ cuncta queunt lacrymę.
Aduoluar genibus; ſi fas erit, oſcula figam,
Si lacrymæ dederint otia, verba dabo.
Si fòrs ſingultu vox intercepta fatiſcat,
Singultus viuæ pondera vocis erunt.
Quid video? Pater annoſo ruit obuius impete
Et ſua pacifici brachia more parat.
O Pater (ô iuſto deſunt ſua verba pudori,
Verborumque vicem lacryma ſola ſubit)
Peccaui Pater, & cælum terramque fatigans,
Teſtes nequitiæ feci, habeoque meæ.
Ne rue in amplexus, néve ô Pater inclinator;
Quid das indignis oſcula tanta genis?
Inclama, obiurga, cælique, meique, tuique

Immemorem, ingratum, degeneremque voca.
Vincula si merui, si ergastula, lætus inibo;
Si vel mancipium vis fore, lætus ero.
Hoc vnum obtestor, per te matremq; meam, te,
Vt recrees pauco mortua membra cibo.
Iure quidē dices, post tot mea crimina, Dices,
Auderen' escas improbus esse meas?
Siccine iners lurco, malè conciliate, nepotum
Pessime, probrosis fœde libidinibus?
Plura & plura Parens probra si lubet ingere: feci
Plura & plura Parens crimina. Iure luam.
Nil mihi cum vitulo est; stola candida, nil mihi tecum:
Non est conueniens hic color, ille cibus.
Tantùm vt edā micas & frustula panis adesi,
Et si aliud non est, dentibus ossa teram.
Iure facis Germane, fremens in limine restas;
Iure nimis facilem corripis ore senem.
Quò pater, & quianam pietas hęc impia, tantin'
Indecòrem natum, fœdifragumque facis?
Nos bene morati, nos fulcrum dulce Parētis,
(Obsequij tanti pręmia) turba sumus.
Negligimur, vix elumbi malè pascimur hędo,
Vix matutino conciliamur Aue.
Proderit improbitas fratri sua? proderit ausū
Progeniem factis dedecorare suis?

Sed

Sed frater, bona verba, ne in vlcere sis malus
vnguis.
Iampridem perij, disperiisse velis?
Esto, decoxi vina inter, & inter amores,
Sed puduit noxæ, pœnituitque meæ,
Intra, intra; Patremque vide, cui vita reuixit
Altera: lætitiæ par tibi caussa nouæ.
Gaudia gaude eadem, fraternaque brachia
collo
Nondum oblita mei brachia, necte meo.
Sed vos ô famuli, vos Posteritas adiuro,
Exemplo docti quilibet este meo.
Et ne, si sapitis, medium cunctaminor hilum
Temporis, exitium est exitiale mora.

Breuis ad studia Paranesis.

Vilis homo, cœli pars altera & altera terræ,
(Plus tamen è vili plus miser hausit humo)
Ore, oculo, aure, animo terram vorat, omnia
tandem
Terreus, & cæli vix melioris amans.
Quid facias, vt quod malè sorbuit, expuat, &
se
Sollicitus pennâ remige tollat humo?
Fac discat, fac vt bene natā ad Pallada mentem
Deriuet curæ nobilioris amor.
Vtque lubens matutino de rore pluentes
Herba bibit gemmas, deliciasque vocat,
Sic desideriis mens icta fidelibus optet,

Quas alit Ingenij pensilis Hortus, opes.
Ergo agedum Pubes, pretiosæ tessera laudis
Si vis, esse potes; si potes, esse velis.
Tam citò trans Isthmon vitæ breuis itur in Altum,
Et mors quando voles discere, discet, obi.
Vnda vndam ceu trudit, odor ceu trudit odorem,
Sic agitur spatiis vita volubilibus.
Nata, renata, iterumque renata elabitur hora,
Immoriens gyris irrequieta suis.
I propera, semper nocuit differre paratis,
Suffocant paruæ commoda magna moræ.

Optio coronæ aureæ, vel spineæ.

ELige, vtram malis: En Aurum, en Spina, coronæ;
Illa nitet gemmis, sentibus ista riget.
Hanc auri-montes doctus promittere Mundus
Incolit, & pellex insidiosa Caro.
Illam Sobrietas, & parcæ Tempora Mensæ,
Ac illibatæ gemma Pudicitiæ.
Hanc, Epulo, tua byssus habet, tua purpura sedem:
Hic tua mendicat, Lazare, pauperies.
Hic vigiles curæ stabulantur; ibi otia rident
Hospita sed pauco pòst abitura die.
Hic morbi atque lues, mortisque cubilia febres,

Hic

Hic in ridenti corpore flens animus.
Illa viros inuitat, arundineasque puellas,
Inque senes blandæ vim meretricis habet.
Hæc luteos animos, & nil nisi fictile Carnem
Territat, vt pueros mormolyceia solent.
Ista vel illa tuæ conceditur altera vitæ,
Altera dein fatis illa vel ista tuis.
Elige vtram malis; renuunt misceriet ambæ.
Aurum viuus habes? hæc obeuntis erit.
Hac Diui, quondam præstantia nomina terrę,
Armari spinâ discupiêre caput.
Hanc alij, vacui meritis, expertia cæli
Pectora, vipereo sanguine peius habent.
Cùm tuba supremam clangore vocauerit horam,
Qui spinam vnius gesserit, Agnus erit.
Aeterni dextram vis Iudicis, anne sinistram?
Qui viuens aurum gesserit, Hædus erit.
Quantæ delitiæ Christum exaudire, Beatos
Affantem placidâ voce, *Venite boni*?
Quantus erit terror tunc exaudire tonantem
Aeternum miseris auribus, *Ite mali*?
Quid facies, qui gallinæ iam filius albæ
Nil de fortunâ turbidiore bibis?
Quid curuæ in terras animæ, pecora ebria fæce,
Aut Epicuréo de grege Turba sues?
Clamabit miser, ô quanto mihi constitit Aurum:
Cantabit fælix, Hoc mihi Spina dedit.

Elige vtrum mauis, vel conclamare Beatis,
Vel miseros inter vis vlulare miser?
Sed fragilem tãto cur tempore gesto coronã?
Non amo te, procul hinc Aurea, non amo te.
Non emitur tanti stultescere. Quid mihi tecum est
E mentite color, cætera putre lutum?
Spinea torquis ades, frontique immersa profunda,
Vt lubet occipiti, sincipitique noce,
Et felix animi cerebrũ bibe, robur ab alto est.
Spicula nil menti sunt nocitura meæ.
Sculpe, Corona, tua hic gentilia, sanguine pinge,
Frons gerat vt Domini stigmata viua sui.
Excorias pellem, non mentem tollis, & inde
Qui fluet, illustris dos mihi sanguis erit.
Nondum abit in riuos sanguis meus. Esto, benigni
Cùm Ducis intueor vulnera, sperno mea.
Spinarum consors & conscie tormentorum,
Per te, per si quis, Christe, preci locus est,
Connubium hoc placidus firma castosque hymenæos
Nolo sine hoc serto viuere, nolo mori.
Cernis Homo spinas, spinas insignia cæli,
Symbola diuinæ cernis amicitiæ?
Si sapis hanc capiti, dum fas est, inde coronam,

Quæ

Quæ gerit hîc ſtimulos poſt referet radios.
Sed caue, quod lucere vides, eſt proditor Aurum,
Quod ferit hîc radios, pòſt adiget ſtimulos.
Ergo age, quiſquis ades meliori prædit' aure,
Hęc bibe verba ſenex, hęc bibe verba puer.
Alterum in alterius medio latet. Optima mens eſt
Per bona nolle malum, Per mala velle bonũ.

Poſitus in medio, quò me vertam, neſcio.

HAereo, lac inter meditans interque cruorem,
Inter delitias vberis & lateris.
Et dico (ſi fortè oculos ſuper vbera tendo)
Diua Parens, mammæ gaudia poſco tuæ.
Sed dico (ſi deinde oculos ad vulnera verto)
O IESV, lateris gaudia malo tui.
Rem ſcio: prenſabo, ſi fas erit, vbera læuâ,
Et dextrâ tacitus vulnera corripiam.
Vbere lactari volo, ſed volo ſanguine paſci,
Delitiiſque tuis Chriſte, Maria tuis.
Vulnera ſed nati tua ſunt, da vulnera Mater;
Vbera ſed tua ſunt, vbera Nate dato.
Vbera ſi abnuitis, concedite vulnera, tandem
Vulnera ſi abnuitis, vbera ſola date.
Lac Matris miſcere volo cum ſanguine Nati,

Non possem antidoto nobiliore frui.
Lacte niues anteibo, rosas anteibo cruore,
Efficiet purum mamma, cruor vegetum.
Vulnera restituent turpem vlceribus mendicum,
Testa cui saniem radere sola potest.
Vbera restinguent pueri sitientia labra,
Quem Sara non patitur; quem neque nutrit Agar.
Illa mihi ad pestem procul & procul expungendam,
Ista mihi ad longas eualitura febres.
Vanus honos me perpetuâ prurigine tentat?
Exsaturare queo sanguine, lacte queo.
Liuor inexpletâ rubigine sæuit in artus?
Detergêre queo lacte, cruore queo.
Ergo Parens & Nate, meis aduertite votis,
Et date posse frui sanguine, lacte frui.
Paruule, maternis medius qui ludis in vlnis,
Qui tua iam comples vbera, iam vacuas,
Quid me respectas obliqua tuentibus hirquis?
Roboris in cælum nil modò liuor habet.
Sæpe quidem dixti, noxis offensus iniquis,
Túne meas mammas improbe, túne meas?
Nolo tuas, ô nolo tuas, Puer auree, mammas:
Non sum tam duri, tam grauis oris homo.
Intrarit Thomæ manus in lateris Mare magnum,
Sanguine regrediens ditior, atque fide.
Non eadem mihi frons: Pudor antegressus Amori
Est

Est desideriis meta, modusque meis.
Sat foret effusi pars exiguissima lactis,
Illaque me niueum redderet, imò niuem.
Si scintilla potest magnas accendere flammas,
Cur non exstinguat lactea gutta sitim?
O si vel lateris pluat vnica, & vnica stilla!
O si de dextræ vulnere gutta fluat!
Si nihil è dextra vis impluere, implue læuâ,
Si nihil è læua, de pede sanguis eat.
Si tibi non placeo, vulnus mihi vulnera dato:
Mercedem danto vulnera, si placeo.
Sæpè mihi Babylon paterâ propinat & auro,
Ingeminatque meis auribus, Euge bibe.
Non faciam, vel si cælum miscebitur Orco,
Rumparis Meretrix impia, non faciam.
O sitio tamen! ô vocem sitis intercludit!
Nate, cruore sitim comprime, lacte Parens.
Dic Matri, meus hic frater sitit, Optima Mater,
Vis de fonte tuo promere, deque meo?
Dic nato, tuus hic frater, mi mellee fili,
Captiuus monstrat vincula, lytron habes.
Nate redemtorem monstra te iure vocari,
Fertilior reliquis si tibi sanguis inest.
Tuque Parens, monstra Matrem te iure vocari,
Vbera si reliquis diuitiora geris.
O quando lactabor ab vbere, vulnere pascar,
Delitiisque fruar, mamma, latusque tuis?
Parce Deus, magno si te clamore fatigem,

Non potis imperio, non potis arte regi,
Exagitante siti Patientia perdit habenas;
Clamorem si vis tollere, tolle sitim.
Pluris ego clauis, saturasti sanguine clauos,
Erubuit cuspis sanguine tincta tuo.
Pluris ego pannis, maduerunt vndique panni
Nati à vulneribus, Matris ab vberibus,
Ergo Parens & Nate, meis aduertite votis,
Et date posse frui sanguine, lacte frui.
Vultis emi lacrymis? lacrymas effundere tento,
Sed lacrymæ è duro non abeunt silice.

Angelo Custodi.

ANgele mi, bone dux animæ, bone mentis Achates,
Quo sine non possum viuere, nolo mori,
Ausim ego progenies lutea & mera pulueris vrna,
Tecum naturâ cælite pauca loqui?
Tu mihi, cùm primũ vitę iubar editus hausi,
Antistes vitæ iussus es esse meæ.
Iussus es infantem, puerum, iuuenemque virumque
Atque senem, curâ non abeunte sequi.
Dum iacui in cunis, dum fleui matris in vlnis,
Sensi te lacrymas extenuare meas.
Dum volui genibus niti, dum verba creare
Non satis experto dimidiata sono,
Per te molle genu cœpit solidescere nodo,
Per te lingua suis est animata notis.

Sæ-

Sæpè fui sorbendus aqnis, sæpe igne vorãdus,
Sed timuêre tuas ignis & vnda minas.
Sæpè sub incautis nutricibus extinguendum
Me tua surripuit prouida cura mei.
Esto: dies abeant, menses moriantur & anni.
Anne putas simili lege peribit amor?
Viuit amor longum : æternùm dux optime viuet,
Qui concors mihi te, me tibi iunxit amor:
Angele mi bone dux animæ, bone mentis Achates,
Quo sine non possum viuere, nolo mori,
Fac viuam cælo gratissimus, vtilis orbi,
Contentus paruo, despiciensque mei.
Si me somnus habet, cude aurea somnia: fallor,
Duc de sidereis somnia Cælitibus.
Dumque preces fundo, calatho bonus excipe fusas,
Ex his virgineâ confice serta manu,
Et porta in cælum, & cælo partitor in omnes,
Prima Deo, Superis dona secunda ferens.
Si fors & lacrymas oculis interpluo paucas,
Fac placeant paucæ pumicis hæ lacrymæ.
Si Sophiæ, si Theiologos tentabo recessus,
Da vel pauca tui segmina iudicij.
Si bona pangendis in versibus otia fallam,
Præcipe, vt è venâ diuitiore fluant.
Dum loquor, arte meas sic interiũgito voces,
Ne lædant Superos, terrigenasque grauẽt.

Dum

Dum taceo, soli mores, vultusque loquantur,
 Daque legi in media fronte pudicitiam.
Angele mi, bone dux animæ, bone mentis Achates,
 Quo sine non possum viuere, nolo mori,
Si comedo, nunquam satur hinc conuiua recedam,
 Vt citò pulsa, citò sit reuocanda fames.
Si bibo, per siccas ita dent se pocula venas,
 Vt nullam menti vim malesana ferant.
O caue, ne titubem, & videam per inane gerires,
 Deliretue suis ebria lingua rotis.
Si lusu vires renouo, curasque leuasso,
 Fac ludus metæ prosperioris eat.
Velle aurem, si transgrediar data tēpora lusu,
 Corripe, transsiliam si sine lege modum.
Si quà prætereo, vult tegula linquere tectum,
 Dic sistat, nisi me præteriisse scias.
Si cælum terræ iratum sua fulmina vibret,
 Excipe, fortior est fulmine dextra tibi.
Si mare conscēdam, mare formidabile nautis,
 Fac vt pacificâ net mihi linter aquâ.
Angele mi, bone dux animæ, bone mentis Achates,
 Quo sine non possum viuere, nolo mori,
Fac hostem me delitiis, fac honoribus hostē,
 Ne nimis hęc rerum tenuia stultus amem.
Fac vt delitias nolim præponere cælo,
 Ne pro tam certis tam malè certa velim.

Non

Non sim de tetricis, non sim de magna professis,
Nec cupiã vt de me prædicet orbis, Hic est.
Pone meas, si forte volunt vlciscier, iras;
Semper sim placidæ cultor amicitiæ.
Si me luctus edit, putrem illi deiice dentem,
Et prohibe curas, vlcera mentis, ali.
Dum lassi fuerint anni, dum in fronte senectus
Describet rugas, inficietque comas,
Sit mihi mens sceleris pura, & fœcunda bonorum,
Nec doleam irreduces præteriisse dies.
Tum velut è speculâ (si fors malus ingruat hostis,
Si fors occultas apparet insidias)
Angele mi, bone dux animæ, bone mentis Achates,
Quo sine non possum viuere, nolo mori,
Suppetitas affer, fraudes expunge malignas,
Quas in cælituum dedecus ille creat.
Si mala mors struat exitium, nondumque parato
Immineat, furis insidiosa meis,
Punge aurem mihi, cõclama; Gazæe parator,
Post aliquot soles mors tibi dicet, Obi.
Tunc ego præcipites lachrymas rupto aggere fundam,
Tersuras nostræ crimina pigritiæ,
Tersuras si vel tenuis puluisculus adsit,
Qui fieret magnis nausea Cælitibus.

In-

Inferni lupus ille, siti sitientior ipsâ
Circumeat frustrà, dispereatque siti;
Indignus fremat, & dentem sub dente fatigans,
Deuoret inuidiæ præmia digna suæ.
Exsanguem letho dedam facilis ceruicem,
Depositoque lubens corpore, condar humo.
Tum duce te, nihil aut minimum debebimus Igni,
Fas erit exemplò dicere, Transijmus.
Iungetur Superis animus magis aureus auro,
Hausturus pleno gutture delitias.
Angele mi, bone dux animæ, bone mentis Achates,
Te sine non possum viuere, nolo mori,
Da vocemque oculumque animumque manumque, volabo,
Et mox ad superos te comitante ferar.

SS. Sacramento Fides Lampadem, Spes anchoram, Charitas cor offert.

Fides.

CHriste Deus, fidei lux optima maxima nostræ,
Anne sat hæc animi tessera lampas erit?

Spes.

Christe salus hominum, mihi sola hęc Anchora restat,

Huic

Huic tu Portus eris, hæc tibi munus erit.

Charitas.

O amo te Deus, ô amo te: ſint ſidera teſtes,
Teſtis erit pelagus; terraque teſtis erit.

Spes Anchoram demittit.

Carnea Nauis Homo eſt; mundus mare, dæmones Euri,
Irrequieta mouent prælia: Chriſte iuua.
Nauta furor; vitium ſentina, & crimina fluctꝰ,
Exitium iurant texere: Chriſte iuua.
Delitiæ Sirenes: Opes vada, Syrtis honores,
Præcipitant nauim mergere: Chriſte iuua.
I facilem Portum feliciter Anchora morde:
Læta erit hæc ſtatio, nec malefida Rati.

Fides Lampadem.

I Mea fumantem delabere Lampas in Aram:
Si te diripiant nubila, Lumen erit.
Pallidus iratas Orcus vomat & vomat vndas,
Vt mergat lucem quam geris: Agger erit.
Sanguinis humani vitium, fex putida terræ
Ne te ſurripiat Hæreſis, Argus erit.
Chriſte, lucerna tuam, leuidenſæ munus, ad aram
Mittitur obſequij ſymbolon, & fidei.

Cha-

Charitas.

CHriste tuis fixum Cor mitto hinc inde sagittis,
Sic tua fixerunt munera, fixit Amor.
Dilutum est lacrymis cæli extinguētibus iras,
Vt passo tibi sit concolor, erubuit.
Et molle & tenerum est, qualis dum carpitur igni
Cera, vel hibernâ dum fluit vnda niue.
Occlusum est terræ, cælo patet: implue rorē,
Nunquam dis pluuiæ fertilioris erit.
I cor, & his lætum te siste fideliter Aris.
Iam tantùm calor es terreus, Ignis eris.
Cernis Homo tenui labentia munera filo?
Hæc abs te poscit, qui tibi factus Homo.

Epitaphium Antony Deneux Atrebatis.

MI Lector isthæc pauca beneuolus lege,
Tū pro sepulto, quas velis, preces lege.
Vir pius & prudens, & diues, cætera iustus
Hic iacet.
Qui pauit viduas, opibus qui fouit egenos,
Hic iacet.
Diuorum Socios, socios qui adiuuit IESV,
Hic iacet.
Sed fallor: nam parte sui meliore superstes
Non iacet.
Qui Superos pernox & perdius implorabat,
Non

Non iacet.
Cui fuerat tanquam soror & collactea virtus.
Non iacet.
Aurea cui cælo viuit par/ sideribus Mens,
Non iacet.
Tandem ora Lector: solum id meminisse memento:
Non iacet in Superos, in Patriamque pius.

Elegidion in aduentum Archiducis Ernesti:

PArcite qui nostro concurritis æquore, Vates,
Hæc de Theiologo littore Nauis iit.
Vix ausa est, timuit membrum irritabile linguas:
Iure rates paruas hæc Echeneis habet.
I manus, & titubans isthæc chartacea curre
Auspicibus Diuis æquora, Nauis eris.
I calame & propera, vastum nimis æquor arandum est.
In magno laudum gurgite remus eris.
Tu mea Mens esto Zephyrus, feliciter affla,
Non ausim sine te paucula verba loqui.
Pace tua, puppe hac fragili decurrere tento,
Erneste ô laudes æquora lata tuas.
Ite igitur versus elego pede: Namq; Ernestus
(Hoc mihi iurauit Fama) benignus erit.
Austriadæ Magni (felix genus, æmula cælo
Nomina, nominibus omina, & ominibus

Maiores animi, quantum sol æthera, quãtum
Exsuperant solem sidera prima suum)
Austriadæ Magni Magnum tibi, Belgica, donant
Ernestum, decori præsidioque tuo.
Ioannem dederant quondam: vix vidimus, eheu
Vix potuit dici viuere, cùm moritur.
O si! sed sileo: lacrymas mea vota vocarent:
Ingruerent fluctus, desijcerentque ratem.
Sed finite ô fluctus, ne colluctaminor vndæ,
Nostraque inoffenso tramite nauis eat.
Vt Belgi felicis opes, dilectaque cælo
Rura domum redeant, & sua pace colant,
Mille date ô Carolos Superi, date mille Philippos,
Et mille Austriacos: mille sed vnus erit
Cæsaribus diues Magnis Ernestus. In vno
Plorantis Belgî stat bene nata fides.
Cæsareus sanguis, mens Regia, plurima spondent,
Plura tamen virtus insita, plura Deus.
En pænè insculpta est mediæ Prudentia frõti;
Si tanta est frontis, quanta ea mentis erit?
O quem te memorem ô Erneste, Cupidinis hostem,
Sectantem castæ castra Pudicitiæ?
Fama sono gliscente meas peruenit ad aures,
Aulam quòd subeat fœmina nulla tuam:
O Arbor felix, vbi nidum, Artisque cubile

Fœ-

Fœminei generis nulla reponit auis.
Ecquid enim quàm corrumpi, & corrumpere norunt,
In quibus impurâ fœce resedit Amor?
Laudo Erneste, fugis putẽtes sordibus Aulas.
Huius magna fugæ præmia, magnus honos.
Tantam nulla dies edet aut obliuio laudem:
Nulla tuæ famæ portio, mortis erit.
Nonne bonæ ista Spei sunt Promontoria: gaude,
Et finem cursu iam mea Nauis habe.
Pace tuâ sit fas Erneste, quiescere Naui,
Fessa est, lentescit Remus, & Eurus adest.
Hoc vnum quod te obtestor, quod te alloquor: hoc est,
Fac bellum impositis Belga premat pedibus.
Dic Paci vt redeat tandem, Luctu exule tandem.
O nimium à Belgis abfuit illa diu!
Tuque Deus, sine quo nemo vel prosit amãdo,
Ferre vel ausit opem, vel dare possit opes,
Ernestum hunc oculo regum custode gubernans,
Præsto semper opem porrige, confer opes.

In obitum eiusdem Archiducis Ernesti gubernatoris Belgij.

ERnestius (cessate oculi, cur mittitis imbrẽ,
Cur pluitis lacrymas, inficitisque notas?)

E-

Ernestus (vox singultu, manus ebria planctu
Impediunt calami præcipitantis iter)
Ernestus (cessa tandem, dolor improbe, cessa,
Et patere hoc vnum scribier) occubuit.
Occubuit? sic à ferro remeatis ad aurum
Sæcula, iam nostris colliquefacta malis?
Magne Philippe, vides, sentis, paterisque tot annos
Spemque tuam incidi, votaque nostra mori?
Adiuro te Fama, Nepotibus omnia narra,
Et dic, hoc Belgis tempore præda fuit.
Da veniam Lector, partem diuersus in omnem
Si trahor, hæc ingens robora luctus habet.
Cùm dolor huc illuc & vtroque sine arte vagatur,
Irrequies, sensu dispare carmen abit.
Et volui (fieret mœroris vt aptior index)
Serperet vt prono pectore versus humi.
Dum Rosa, veris honos, medio aëre pendula tentat
Solis ope, è claustro corticis ire sui,
Impediunt imbres, solem negat inuida nubes,
Inuitam claudunt frigora dura domi.
Illa suum Solem inclamat, Phæbe optime, monstra
Terrarum dominum, Phæbe, supercilium.
Quid mihi tantus odor, tenui si cortice vinctus,

Ac-

Aëreas remex non queat ire vias.
Quid color hic roseus, pluuio si putridus imbre,
Aut si concretus frigore dispereat?
Dispeream potius, proprio quàm carcere claudar:
Quàm captiua diu viuere, malo mori.
Hæc eadem eximò suspiria suspirabat
Aurea Pax, diro carcere clausa diu;
Sed frustrà: nimius telorum depluit imber,
Et crebris cælum nubibus arma tegunt.
Venerat Ernestus, terris fatale regendis
Nomen, & imperij pars Alemanne tui.
Tollere visa fuit fessum caput, & respirans
Belgia, Iam tandem libera, dixit, ero.
Et subitò quantos potuit commenta triumphos,
Germanum excepit, Diue Rodolphe, tuum.
Cuius vox placida, & vultu præcone serena,
Viuite, ait, cæli iam melioris ope.
Viuite, quam cupitis, Pacem fero: lenius Astrum
Hoc rerum pelago Belgica Nauis habes.
Quo gestis vento, flectemus vela, nec ibunt
Nostra aliò votis dissona vota tuis.
Hoc alacres velis remisque subibimus Altum
Curarum, hic nobis nabitur Oceanus.
Ilicet aure bibens auidâ Pacem, celeri spe
Belgia felicem præcipiebat opem.
Ah Belgæ, non sic felicibus esse licebit!

Prosperasors aliò mobile flexit iter,
Ite foras lacrymæ ; validas imitaminor vndas,
Namque dolor ruptis imperat aggeribus.
Dum requiem exsudat, Pacemque medullitus ardet,
Ernestus subito vulnere mortis obit.
Anne putas somnum Deus atque obliuia quærit,
Deque infelici nil meditatur humo?
Sic Atheas longè mentes agit in transuersa
Progenies calami Macchiauelle tui.
Nostra, Deus, nostra hanc cudentia crimina sortem,
Vindice te, nobis eripuere virum.
Ergo abiit, nunquam rediturus ab hospite cælo?
Ergo abière tuæ, Belgia, delitiæ?
Indignare foris manibus Mors improba: nonne
Falcem debuerant continuisse tuam?
Sat citò reptassent fessi anni, sat citò rugis
Scripsissetsenium in Principis ore notas:
Quid tandem, quo te luctu, Germania, pasces?
Heu quas non lacrymas Mœsta Vienna plues?
Quis non Rudolphum rapiet dolor? Optime frater
Tam procul, vt moriens non videaris, abis?

Bel-

Belga tamen reliquos inter valido impete plangens
Compluitur lacrymis, inficiturque suis,
Erneste ô Superos inter iam Erneste recumbens,
Ex quo animus rupto carcere liber iit.
Audi infœlicis verba emorientia Belgi,
Vix abit Q, quando dicere tentat opem.
Suppetias Erneste tuis, Erneste quietem,
Et cælo viuus qui potes, affer opem.
Et quæ myriades trismyriadesque malorum
Circumeunt Belgas, vindice pelle manu.

ONOMASTICVM VOCVM OBSCV-RIORVM IN GRATIAM *LECTORIS.*

A.

ANaglypha, imagines cælatæ & eminentes.
Asiasotressis, .j. vilis & trium assium.
Apella) circumcisus, sine pelle, Iudæus.
Amurca, fæx oleæ.
Asilus, œstrum.
Analecta, reliquiæ ciborum.
Asellus, piscis, quem Flandri vocant stock-visch.
Aduncifurcifer pes, vox ficta.

B.

Botellus, farcimen è porco.

C.

Carchesium, pars mali suprema.
Caligæ follicantes, laxæ.
Campa, eruca hirsuta.
Caustica, medicina quâ quis adustiones patitur.
Cippus & Numella sunt vincula.

Ca-

Camurus, a, um pro inflexo sumitur à Virgi. hic pro Simo pon tur catachristicos.

Carbunculare dicuntur arbores cùm quodam vredinis carbone aduruntur.

Coniscant oues, capite se impetentes.

Celte, instrumentum cælatorum.

Cinislo, qui prunas afflat, & ignem accendit.

Cinefactus, in cineres redactus

Cordolium, Cicer. cordis dolor.

Cynorrhodon, Gall. Anglentiers, rosæ Syluestres.

Crena, extrema pars arcus, cui funis innectitur.

D.

Dicis causa, Ciceroni est leuiter & perfunctoriè.

Duricoria, ficus acerba.

Decempeda, mensura pedum decem.

Diota, genus poculi.

Dysuria, Difficultas vrinæ.

Dossuarius, baiulus quasi dorsuarius.

Diarrhœa, profluuium alui.

E.

Exgaleritus, vox ficta significans priuatum galero, vt expalliatus pallio.

Ephemera phrenitis, quæ est vnius diei.

Erythraum, rubrum.

G.

Grossus duricoria, ficus acerba, & duri corticis, sumitur hic pro virgis.

H.

Hamiota, Piscator Plauto & aliis.

Harmoge, Plinio est colorum mixtio.

Hemicyclus, sedes rotunda Ciceroni.

I.

Inuestis, sine veste, nudus.

Illunis, sine luna, obscurus.

Impiare, Senecæ & aliis est fædare.

Ad incitas redactus, ad extrema, prouerbium est.

L.

Lithanthrax, lapis carbo, quo fabri ferrarij vtuntur.

Lauernio, fur à Lauernâ Dea, cuius tutelæ permittebant se fures.

Lemmata, argumenta.

Lucellum, paruum lucrum.

Lira, sulcus agri, hic pro statu sumitur.

Lycisca, canis.

M.

Mantissa, id quod emptori superdatur.

Maialis, verres.

Melampus, canis nigripes.

Moretum, farti genus è lacte, caseo & herbis.

Mystax, barba vtrinque longior, gallicè moustache.

Myops, qui visus est obtusi: Strabus, qui est obliqui.

Myrmidon populus, pro formicis: quia Myrmidones è formicis orti.

Oscen

O.

Oscen, cantor.

Olus fuit, in quem exſtat epigramma Martialis. à quo monetur rem ſuam curare.

Ὦγαθὲ phraſis græca pro ὦ ἀγαθὲ ô bone. ὗλε Vale.

P.

Patulcius Deus, qui foribus aperiendis præerat.

Paetus, qui oculum vnum n altero maiorem habet.

Perna vel *ſeſca*, aptæ vt edantur.

Petiolus, id à quo pomum pendet, vulgò cauda.

Petauriſta, ſaltator hiſtrionicus.

Paſtinum, *cylindrus*, *ſtiua*, res rusticanæ.

Paratragœdiare, nomen fictum à Plauto ſignificans tragœdias excitare.

Podargus, canis pedibus pernix.

Paredrus, aſſeſſor.

Pytiſma, ſputum.

Poppyſma, vocis blandimentum, hic pro ſibilo ſumitur.

Pyragra, inſtrumentum ad ignem carpẽdum.

Q.

Qualum vel *qualus*, corbula.

R.

Rhombus, piſcis.

Repotia, conuiuium ſolemne poſtridie nuptiarum, hîc pro conuiuio virgatili ſumitur.

Reapse, pro reipsa, etiam à Tullio vsurpatum.
Rura, fluuius Cliuiæ.
Robustelus a, um, è quercu seu robore.

S.

Siderantur vineæ, cùm à pestilente sidere, seu aurâ afflantur.
Saburratus venter, cibo velut saburrâ oppletus.
Succida lana, est ea quæ in ouibus scatet sordibus.
Scribillare, Catullo est cutem vibicibus inscribere.
Syrma, tractus, seu cauda vestis humum verrens.
Silicernij senes .j. incurui, qui silices cernunt.
Supparum, idem quod semicinctium.
Succidia tergum porci.
Symperasma, pro ratione hîc accipitur.

T.

Teredo, vermis rodens lignum.
Traha, genus vehiculi.
Tonus, picturæ splendor.
Tomaculum, genus farciminis.
Trunculi veruecis, quos gallicè vocamus, Hachis de moutons.
Taurea, flagella è corio bubulo.
Tressis, trium assium seu vilis.

V.

Vertagus, canis,
Verpus .j. circumcisus.

Ver-

Verminatio, tormina ventris.
Voluulus, metaphora ducta à cylindro.
Vmbilicata placenta, vulgò pasté.
Visorium, Cassiod. locus spectaculi.
Vitulari, antiquis fuit lætari, hic ponitur pro ineptire more vitulorum.
Verna domesticus.

X.

Xantippe, vxor Socratis, pro molesta hîc accipitur.
Zythum, aliàs cereuisia, sic dicta quod sit Cereris vis, vel quod cerebrum visat.

CENSVRA.

Hilares Iambi prodeant casto pede
Tersi, rotunduli, Latini; sed pij,
Mel à poëtis ethnicis simile petas?
Aconita potiùs. Ite, quò meritum vocat,
Ouidi, Catulle, Martialis, improbis
Maculare iuuenes sordibus nati chorus.
Habet hic abundè, quicquid est vobis, salis,
Habet & politum, & quod deest vobis, pium.
Mea tu Iuuentus fugito tartareos sales,
Et hos salubres legito cum fructu iocos
Teretes, acutos, virgineos, summâ, pios.

INDI-

INDICVLVS.

Isa-

Phi-

Prosperа sors aliò mobile flexit iter,
Ite foras lacrymæ ; validas imitaminor vndas,
Namque dolor ruptis imperat aggeribus.
Dum requiem exsudat, Pacemque medullitus ardet,
Ernestus subito vulnere mortis obit.
Anne putas somnum Deus atque obliuia quærit,
Deque infelici nil meditatur humo?
Sic Atheas longè mentes agit in transuersa
Progenies calami Macchiauelle tui.
Nostra, Deus , nostra hanc cudentia crimina sortem,
Vindice te, nobis eripuere virum.
Ergo abiit, nunquam rediturus ab hospite cælo?
Ergo abiêre tuæ, Belgia, delitiæ?
Indignare foris manibus Mors improba: nonne
Falcem debuerant continuisse tuam?
Sat citò reptassent fessi anni, sat citò rugis
Scripsisset senium in Principis ore notas:
Quid tandem, quo te luctu, Germania, pasces?
Heu quas non lacrymas Mœsta Vienna plues?
Quis non Rudolphum rapiet dolor? Optime frater
Tam procul , vt moriens non videaris, abis?

Bel-

Belga tamen reliquos inter valido impete plangens
Compluitur lacrymis, inficiturque suis,
Erneste ô Superos inter iam Erneste recumbens,
Ex quo animus rupto carcere liber iit.
Audi infœlicis verba emorientia Belgi,
Vix abit Q, quando dicere tentat opem.
Suppetias Erneste tuis, Erneste quietem,
Et cælo viuus qui potes, affer opem.
Et quæ myriades trismyriadesque malorum
Circumeunt Belgas, vindice pelle manu.

ONOMASTICVM VOCVM OBSCV-RIORVM

IN GRATIAM

LECTORIS.

A.

A*Naglypha*, imagines cælatæ & eminentes.
Agasotressis, .j. vilis & trium assium.
Apella, circumcisus, sine pelle, Iudæus.
Amurca, fæx oleæ.
Asilus, œstrum.
Analecta, reliquiæ ciborum.
Asellus, piscis, quem Flandri vocant stock-
visch.
Aduncifurcifer pes, vox ficta.

B.

Botellus, farcimen è porco.

C.

Carchesium, pars mali suprema.
Caligæ follicantes, laxæ.
Campa, eruca hirsuta.
Caustica, medicina quâ quis adustiones pati-
tur.
Cippus & Numella sunt vincula.

Ca-

Camurus, a, um pro inflexo sumitur à Virgi. hîc pro Simo ponitur catachristicos.
Carbunculare dicuntur arbores cùm quodam vredinis carbone aduruntur.
Coniscant oues, capite se impetentes.
Celte, instrumentum cælatorum.
Cinislo, qui prunas afflat, & ignem accendit.
Cinefactus, in cineres redactus
Cordolium, Cicer. cordis dolor.
Cynorrhodon, Gall. Anglentiers, rosæ Syluestres.
Crena, extrema pars arcus, cui funis innectitur.

D.

Dicis causa, Ciceroni est leuiter & perfunctoriè.
Duricoria, ficus acerba.
Decempeda, mensura pedum decem.
Diota, genus poculi.
Dysuria, Difficultas vrinæ.
Dossuarius, baiulus quasi dorsuarius.
Diarrhœa, profluuium alui.

E.

Exgaleritus, vox ficta significans priuatum galero, vt expalliatus pallio.
Ephemera phrenitis, quæ est vnius diei.
Erythraum, rubrum.

G.

Grossus duricoria, ficus acerba, & duri corticis, sumitur hic pro virgis.

H.

Hamiota, Piscator Plauto & aliis.

Harmoge, Plinio est colorum mixtio.

Hemicyclus, sedes rotunda Ciceroni.

I.

Inuestis, sine veste, nudus.

Illunis, sine luna, obscurus.

Impiare, Senecæ & aliis est fædare.

Ad incitas redactus, ad extrema, prouerbium est.

L.

Lithanthrax, lapis carbo, quo fabri ferrarij vtuntur.

Lauernio, fur à Lauernâ Dea, cuius tutelæ permittebant se fures.

Lemmata, argumenta.

Lucellum, paruum lucrum.

Lira, sulcus agri, hic pro statu sumitur.

Lycisca, canis.

M.

Mantissa, id quod emptori superdatur.

Maialis, verres.

Melampus, canis nigripes.

Moretum, farti genus è lacte, caseo & herbis.

Mystax, barba vtrinque longior, gallicè moustache.

Myops, qui visus est obtusi: Strabus qui est obliqui.

Myrmidon populus, pro formicis: quia Myrmidones è formicis orti.

Oscen

O.

Oscen, cantor.

Olus fuit, in quem exſtat epigramma Martialis. à quo monetur rem ſuam curare.

Ω̃γαθὲ phraſis græca pro *ὦ ἀγαθὲ* ô bone. *ὖλε* Vale.

P.

Patulcius Deus, qui foribus aperiendis præerat.

Pætus, qui oculum vnum altero maiorem habet.

Pernæ Veſcæ, aptæ vt edantur.

Petiolus, id à quo pomum pendet, vulgò cauda.

Petauriſta, ſaltator hiſtrionicus.

Paſtinum, cylindrus, ſtiua, res ruſticanæ.

Paratragœdiare, nomen fictum à Plauto ſignificans tragœdias excitare.

Podargus, canis pedibus pernix.

Paredrus, aſſeſſor.

Pytiſma, ſputum.

Poppyſma, vocis blandimentum, hic pro ſibilo ſumitur.

Pyragra, inſtrumentum ad ignem carpēdum.

Q.

Qualum vel qualus, corbula.

R.

Rhombus, piſcis.

Repotia, conuiuium ſolemne poſtridie nuptiarum, hic pro conuiuio virgatuli ſumitur.

Reapse, pro reipsa, etiam à Tullio vsurpatum.
Rura, fluuius Cliuiæ.
Robustelus a, um, è quercu seu robore.

S.

Siderantur vineæ, cùm à pestilente sidere, seu aurâ afflantur.
Saburratus venter, cibo velut saburrâ oppletus.
Succida lana, est ea quæ in ouibus scatet sordibus.
Scribillare, Catullo est cutem vibicibus inscribere.
Syrma, tractus, seu cauda vestis humum verrens.
Silicernij senes, j. incurui, qui silices cernunt.
Supparum, idem quod semicinctium.
Succidia tergum porci.
Symperasma, pro ratione hîc accipitur.

T.

Teredo, vermis rodens lignum.
Traha, genus vehiculi.
Tonus, picturæ splendor.
Tomaculum, genus farciminis.
Tranculi veruecis, quos gallicè vocamus, Hachis de moutons.
Tauree, flagella è corio bubulo.
Tressis, trium assium seu vilis.

V.

Vertagus, canis,
Verpus. j. circumcisus.

Ver-

Verminatio, tormina ventris.
Voluulus, metaphora ducta à cylindro.
Vmbilicata placenta, vulgò pasté.
Visorium, Cassiod. locus spectaculi.
Vitulari, antiquis fuit lætari, hic ponitur pro ineptire more vitulorum.
Verna domesticus.

X.

Xantippe, vxor Socratis, pro molesta hîc accipitur.
Zythum, aliàs cereuisia, sic dicta quod sit Ceteris vis, vel quod cerebrum visat.

CENSVRA.

Hillares Iambi prodeant casto pede
Tersi, rotunduli, Latini; sed pij,
Mel à poëtis ethnicis simile petas?
Aconita potiùs. Ite, quò meritum vocat,
Ouidi, Catulle, Martialis, improbis
Maculare iuuenes sordibus nati chorus.
Habet hic abundè, quicquid est vobis, salis,
Habet & politum, & quod deest vobis, pium.
Mea tu Iuuentus fugito tartareos sales,
Et hos salubres legito cum fructu iocos
Teretes, acutos, virgineos, summâ pios.

INDI-

INDICVLVS.

Iste-

FINIS.